

ГОДИШЕН ДОКЛАД

**НА КОМИСИЯТА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА
НА ДЕЙНОСТТА НА ФОНД “НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ”
ПРИ МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА,**

**/НАЗНАЧЕНА СЪС ЗАПОВЕД НА МИНИСТЪРА НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
РД09-1041/02.08.2016 Г./**

София, 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	4
I. КОНКУРСИ НА ФНИ ПРЕЗ 2020 Г.	6
II. ПРОВЕДЕНИ КОНКУРСНИ ПРОЦЕДУРИ от ФНИ през 2020 г.	8
2.1 Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.	9
2.2 Конкурс за финансиране на млади учени и постдокторанти – 2020	11
2.3. Обща информация за конкурсите и финансираните проекти.....	16
2.4. Конкурси по двустранно сътрудничество	17
2.5. Процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България	21
2.6. Международен конкурс за съвместни изследователски проекти за КОВИД-19	23
2.7. Конкурс „Българска научна периодика – 2020 г.“	24
2.8. Участие на ФНИ в програми ERA-NET и други международни програми... 26	
2.9. Текущи конкурси програма COST	31
2.10. Конкурс по Национална научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и НИЕ)	31
2.11. Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19	32
2.12. Процедура по разглеждане на възражения - 2020 г.	34
2.13. Анализ на проведените конкурси.....	35
2.13.1. Промени в методиката за оценка на проектните предложения	35
2.13.2. Изпълнение на комуникационната стратегия на ФНИ	36
2.14. Информация за приноса на ФНИ към националната научна продукция ... 37	
2.14.1. Научни публикации с финансиране от ФНИ по и години и научни организации, включени в базите данни Web of Science и Scopus	37
2.14.2. Научни публикации с финансиране от ФНИ за проекти, отчетени с междинен или окончателен отчет през 2020 г.....	39
III. Анализ на предоставената от ФНИ документация, относно разгледани и финансирани научни проекти през 2020 г. по научни области	40
3.1. Научна област “Хуманитарни науки”	41
3.2. Научна област “Социални, стопански и правни науки”	48
3.3. Научна област “Математически науки и информатика”	60
3.4. Научна област “Физически науки и Науки за земята”	61
3.5. Научна област “Химически науки”	63
3.6. Научна област „Технически науки“	65
3.7. Научна област „Селскостопански науки“	66
3.8. Научна област „Биологически науки“	76
3.9. Научна област „Медицински науки“	78
IV. ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФНИ	84
ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ.....	84
ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДЕЙНОСТТА НА ФНИ:.....	88

Използвани съкращения

Биология и медицински науки (БМН)

Брутен вътрешен продукт (БВП)

Българска академия на науките (БАН)

Временна научно-експертна комисия (ВНЕК)

Висши училища (ВУ)

Годишна оперативна програма (ГОП)

Договори за университетски научни комплекси (ДУНК)

Държавни висши училища (ДВУ)

Европейската организация за ядрени изследвания (CERN/ ЦЕРН)

Закон за насърчаване на научните изследвания (ЗНИИ)

Закон за обществените поръчки (ЗОП)

Звено за вътрешен одит (ЗВО)

Изпълнителен съвет (ИС)

Импакт фактор (IF, ИФ)

Индекс на Хирш (H Index)

Министерство на образованието и науката (МОН)

Министерство на финансите (МФ)

Научни изследвания и иновации (НИИ)

Научни институти (НИ)

Национална стратегия за научни изследвания (НСНИ)

Национален съвет за научни изследвания (НСНИ)

Постоянна научно-експертна комисия (ПНЕК)

Селско стопанство (СС)

Софийски университет (СУ)

Технически университет (ТУ)

Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ)

ВЪВЕДЕНИЕ

Финансирането на научни изследвания в България се осъществява от Фонд „Научни изследвания“ (ФНИ) на основата на конкурсен принцип. (Отчет на ФНИ 2020 г.). Фондът трябва да осигурява финансова подкрепа на проекти в рамките на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г. „По-добра наука за по-добра България“.

Фонд „Научни изследвания“ подпомага и стимулира дейности, свързани с развитие на научните изследвания в страната в съответствие с:

1. Европейската рамка за държавна помощ за научни изследвания, развойна дейност и иновации;
2. Националната стратегия за научни изследвания;
3. Националната програма за реформи;
4. Рамкови програми с определени приоритети на Европейския съюз, както и други европейски и международни инициативи;
5. Европейската и националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура.

При оценката дейността на Фонд „ Научни изследвания“ за 2020 г., Комисията за наблюдение и оценка е използвала данни и документация, като следва:

- Информацията за дейността на ФНИ при МОН през 2020 г., във връзка с чл.18 и чл.19 на Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания" при МОН г.
 - Критерии по чл. 20 от Правилника за наблюдение и оценка на НИ дейност на ВУ и НО, по които се оценява и дейността на ФНИ (актуализиран през 2018 г., Обн. - ДВ, бр. 54 от 29.06.2018 г.) ,
 - Годишна оперативна програма на ФНИ за 2020 г.
 - Годишен отчет за дейността на ФНИ за 2020г .
 - Информацията, налична на интернет-страницата на ФНИ.

През 2016 г. бяха приети съответните промени в Закона за насърчаване на научните изследвания и на нов Правилник на Фонда. След като правилата за дейността бяха променени, всяка година са провеждани конкурси, насочени към финансиране на проекти за научни изследвания в съответните научни области. През оценявания период са провеждани и конкурси за проекти на млади учени и постдокторанти и на българска научна периодика, а така също и конкурси по двустранно сътрудничество. ФНИ се включи в редица международни научни програми, като ERA-NET.

За периода 2009 г. до 2016 г. бюджетът на Фонда е намален от около 70 млн. лв. през 2009 г. до 15.2 млн. лв. през 2016 г. През 2014 и 2015 г. една част част от предвидения бюджет на Фонда не е била изразходвана. През 2017 г. бюджетът нараства с 1 млн. лв. до 16.2 млн. лв.

От 2016 г. бюджетът на ФНИ се изразходва за проекти за научни изследвания и други разходи, предвидени в ЗНИИ, ПФНИ и Годишната оперативна програма (ГОП) на Фонда (Фиг. 1).

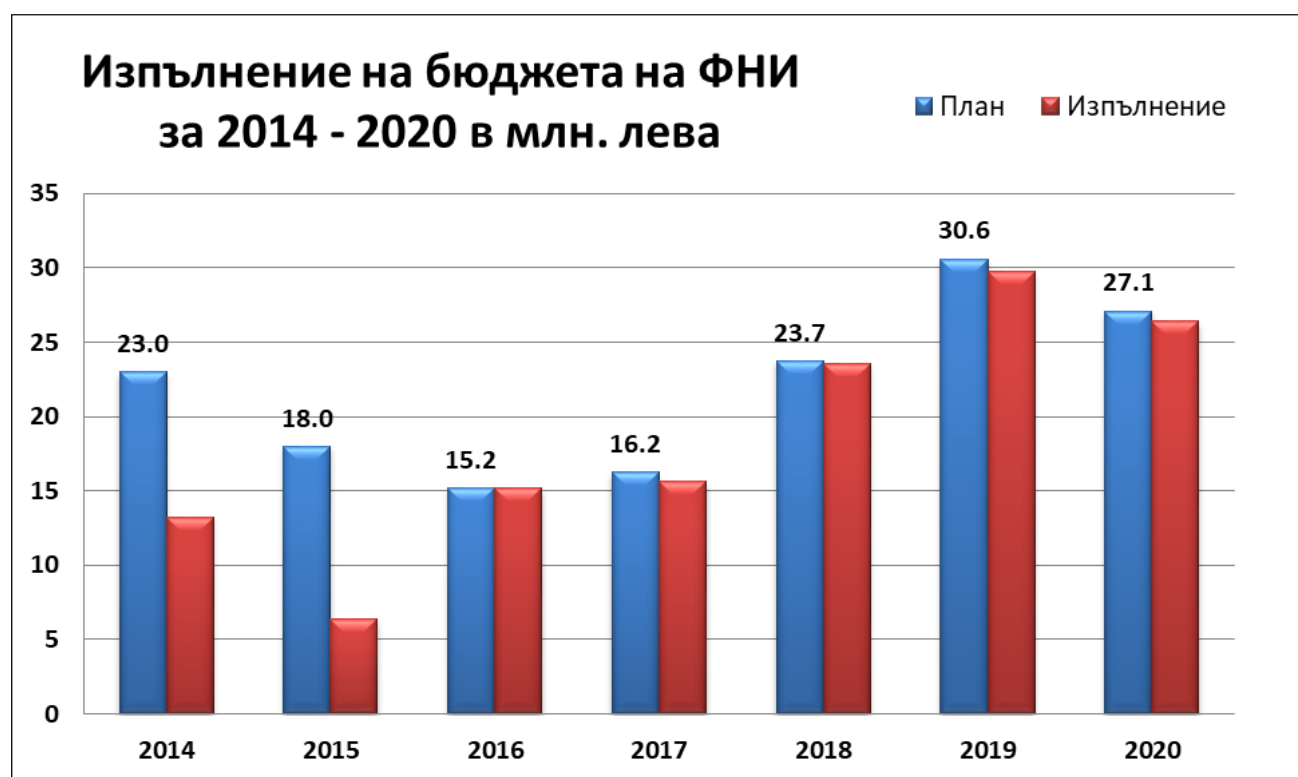
През 2020 г. на ФНИ като второстепенен разпоредител към МОН беше определен бюджет в размер на 15 894 800 лв., който бе предвиден за изплащане на суми за текущи проекти по конкурси от предни години, в съответствие с ГОП.

Освен това допълнително с ПМС бяха предоставени 2 400 000 лв. за конкурси във връзка с пандемията от Covid-19, 4 000 000 лв. за конкурс за фундаментални научни изследвания.

За финансиране на проекти и нов конкурс по Националната научна програма „Петър Берон и НИЕ“ бяха отпуснати 1 300 000 лв., както и 2 203 580 лв. за финансиране на втора година от проектите по Националната научна програма ВИХРЕН.

Бюджетът беше увеличен и от възстановени средства и получени присъдени вземания от бенефициенти в размер на 1 290 999.79 лв. Поради постъпила жалба и текущо съдебно дело, средствата, предвидени за финансиране на проектите, одобрени по националния конкурс във връзка с пандемията от Covid-19, не бяха използвани.

След окончателната корекция на бюджета на ФНИ за 2020 г. общата усвоена сума беше 26 399 028 лв. (Фиг. 1). (Годишен отчет на ФНИ 2020, с. 2-3).



Фиг. 1. План и изпълнение на разходите на ФНИ съгласно ГОП по години за периода 2014 – 2020 г. (Годишен отчет на ФНИ 2020, с. 3).

I. КОНКУРСИ НА ФНИ ПРЕЗ 2020 Г.

В Таблица 1 са представени проведените през 2020 г. конкурси и техните параметри. (Годишен Отчет на ФНИ 2020, с. 4-6). За сравнение в Таблица 2 са дадени параметрите на конкурсите, проведени от ФНИ през 2019 г.

Таблица 1. Основни параметри на конкурсите, проведени от ФНИ през 2020 г. (сумите са в лева).

Конкурс	Общ бюджет	Макс. сума на проект	Срок /етапи	Предварителна сума за 2020 г.	Срок
Фундаментални научни изследвания – 2020 г.	10 034 060	120 000 + 50 000 за ДМА	36 мес. /2 етапа	5 017 030 50%	30.09
Фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 г.	825 287	30 000	24 мес. /1 етап	825 287 100%	2.10
Финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19 – 2020 г.	3 100 000	300 000	24 мес. /1 етап	3 100 000	23.06
Международни научни форуми в България	179 954	10 000	1 етап	179 954	
ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО					
Китай – изследователски проекти	750 000	250 000	36 мес./2	375 000	
Китай	600 000	40 000	24 мес./1	300 000	
Русия	1 400 000	40 000	24 мес./1	700 000	
БЪЛГАРСКА НАУЧНА ПЕРИОДИКА 2020	102 049	7 000	12 мес. /1 етап	102 049 100%	25.05
БЪЛГАРСКА НАУЧНА ПЕРИОДИКА 2021	333 394	7 000	12 мес. /1 етап	333 394 100%	7.10
Програми ERA-NET	438 277		24-36 мес.	438 277	-
Програма COST	358 300	40 000	24 мес. /1 етап	358 300	-
Национална научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и НИЕ)	930 000	120 000	24 мес. /1 етап	870 000	5.10

Конкурси за двустранни и/или международни проекти, свързани с COVID-19, както и с превенция на разпространението на епидемии от високорискови вирусни заболявания.	600 000	200 000	24 мес. /1 етапа	600 000	15.09
Финансиране на проекти, одобрени след разглеждане на възражения по конкурси за фундаментални научни изследвания – 2019 г. фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти -2019 г.	329 800			329 800	

Таблица 2. Основни параметри на конкурсите, проведени от ФНИ през 2019 г. (сумите са в лева)

Конкурс	Общ бюджет	Макс. сума на проект	Срок /етапи	Предварител на сума за 2019 г.	Срок
ФУНДАМЕНТАЛНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ	19 000 000	120 000	36 мес. /2 етапа	9 500 000 50%	25.09
ФУНДАМЕНТАЛНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЛАДИ УЧЕНИ И ПОСТДОКТОРАНТИ	1 080 000	20 000	24 мес. /1 етап	1 080 000 100%	25.09
БЪЛГАРСКА НАУЧНА ПЕРИОДИКА	400 000	7 000	12 мес. /1 етап	400 000 100%	26.09
ДВУСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО					-
Китай – изследователски проекти	600 000	300 000	36 мес./2	125 000	
Индия	400 000	28 000	24 мес./1	200 000	
Австрия	480 000	40 000	24 мес./1	240 000	
Русия	900 000	40 000	24 мес./1	450 000	
Програми ЕРА-Нет	760 000		24-36 мес.	760 000	-
Програма КОСТ	902 500	40 000	24 мес. /1 етап	902 500	-
Международни научни форуми в България	372 000	9 000		372 000	-
Национална научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и НИЕ).	960 000	120 000	24 мес. /1 етап	480 000 50 %	30.09
Национална научна програма „Върхови изследвания и хора за развитие на европейската наука“ /ВИХРЕН/	Зависи от продължителността на проектите	265 000 на година	60 мес. /3 етапа	2 180 000	20.09

За всички конкурсни сесии, които са обявени от ФНИ през 2020 год. са изготвени Насоки за кандидатстване, съгласно Правилника на Фонд „Научни изследвания“, които са съгласувани по установения ред с Министерството на финансите.

Поради забавяне на предоставеното от МС финансиране за нови конкурси на ФНИ, както и за прехвърляне на съответните суми към бюджета на Фонда, конкурсите са обявени по-късно, през месец август. Това от своя страна води и до промяна в крайните дати за подаване на проектни предложения в края на септември - началото на октомври, както и до съкращаване времето на тяхното оценяването на 10 седмици.

Условието за финансирането на договорите е то да бъде направено по действително извършени разходи, като договорите за финансиране трябва да са подписани най-късно до началото на декември. В резултат на това значително е съкратено времето за оценяване и процедурата е завършена само за 9 седмици, както в предходните години. Оценяването и класирането е осъществено успешно и в съкратените срокове. Това предоставя възможност в рамките на предвидения срок ИС да вземе решение за финансиране на проектите, договорите с бенефициентите да бъдат сключени и предвидените сума да им бъде преведена.

С цел повишаване нивото и избор на най-качествените проекти, ИС на ФНИ взема решение да се класират и финансират проектни предложения, които са получили комплексна числова оценка не по-ниска от 80 точки.

През 2019 г. е осъществено успешно пилотно тестване на електронна система за подаване на проектни предложения по двете Национални научни програми „ВИХРЕН“ и „Петър Берон и НИЕ“. Благодарение на това през 2020 г. всички конкурси за финансиране на научни изследвания и за двустранно сътрудничество са проведени, използвайки електронна система за подаване на проектни предложения.

II. ПРОВЕДЕНИ КОНКУРСНИ ПРОЦЕДУРИ от ФНИ през 2020 г

Справката по Приложение № 3 (стр. 29-31) за одобрените текущи договори по одобрени проекти от предходни конкурси (Таблица 3) показва, че:

- В резултат на намаленото финансиране на конкурсите през 2020 г. - 37 890 535 лв. в сравнение с 2019 г. – 47 591 476 лв. се отчитат по-малък брой млади учени и постдокторанти, участващи в проектите (при текущите или приключващи проекти).
- Броят на договорите с отлична оценка се запазва постоянен 108.
- Отрицателна тенденция са отчетените научни публикации в издания с импакт фактор и импакт ранг – 2404 бр. и 8 бр. патенти и патентни заявки през 2019 г. при 1768 бр. публикации и 0 патенти през 2020 г. при общ брой договори за изпълнение на проекти 190 срещу 215 съответно.

2.1 Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.

През 2020 г. за пета поредна година ФНИ проведе конкурс за финансирането на проекти за фундаментални научни изследвания, в съответствие с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030.

Целите на Стратегията са свързани с :

- възстановяване на позицията на страната по отношение количество и качество на научна продукция, отговаряща на международните научни стандарти;
- количеството и качеството на фундаменталните научни изследвания да бъде обвързано със значими проблеми от регионално и национално значение;
- засилване връзките на науката с образованието, бизнеса, държавните органи и обществото като цяло;
- увеличаване на връзките с европейското изследователско пространство и интензифициране на международното научно сътрудничество.

През 2020 г. прогнозният общ бюджет на конкурса за финансиране на научни изследвания беше 10 000 000 лв. От тази сума 5 500 000 лв. или (около 55% от общия размер, отчитайки и сумата за дългосрочни материални активи, ДМА, и дългосрочни нематериални активи, ДНМА) за първия етап на проектите (Таблица 3).

Таблица 3. Предварително разпределение на наличния общ бюджет на конкурса за фундаментални научни изследвания по научни области през 2019 г. (вляво) и 2020 г. (вдясно)

Научна област	Бюджет за двата етапа, лв.	Бюджет за ЕТАП I, лв.	Процент от общия бюджет
Биологически науки	2 288 000	1 144 000	14.3
Математически науки и информатика	976 000	488 000	6.1
Медицински науки	1 488 000	744 000	9.3
Науки за земята	864 000	432 000	5.4
Обществени науки	1 344 000	672 000	8.4
Селскостопански науки	1 360 000	680 000	8.5
Технически науки	2 752 000	1 376 000	17.2
Физически науки	1 760 000	880 000	11.0
Химически науки	1 728 000	864 000	10.8
Хуманитарни науки	1 440 000	720 000	9.0

Научна област	Бюджет за двата етапа лв.	Процент от общия бюджет
Биологически науки	1 360 000	13.6
Математически науки и информатика	590 000	5.9
Медицински науки	1 010 000	10.1
Науки за земята	540 000	5.4
Обществени науки	860 000	8.6
Селскостопански науки	920 000	9.2
Технически науки	1 800 000	18
Физически науки	1 020 000	10.2
Химически науки	1 030 000	10.3
Хуманитарни науки	870 000	8.7

Определеният общ размер на финансирането за всеки индивидуален проект е в следните граници:

- минималната сума за всеки отделен проект - 60 000 лв.
- максималната сума за всеки отделен проект без средствата за ДМА и/или ДНМА - 120 000 лв. като допълнително могат да бъдат заявени до 50 000 лв. за ДМА и/или ДНМА.

С цел да не бъдат заобиколени определените граници, не се допуска изкуствено разделяне на проекти, а публичното финансиране не трябва да надвишава 100% от общия размер на допустимите разходи на проекта. Определеният срок за изпълнение на одобрените проекти е установен на 36 месеца.

Предвидените дейности по реализация на проектите са разделени на 2 етапа с междинен отчет в края на първи етап.

Конкурсът е обявен на 13.08.2020 г., като краен срок за подаване на проектните предложения бе 30.09.2020 г.

При всички научни области се отчита намаляване на средствата в сравнение с 2019 г.

Общо в конкурса за финансиране на проекти за фундаментални научни изследвания са одобрени за финансиране 70 проекта, разпределени по научни области както е показано на фиг. 2. Най-много проекти са финансирани в направление по Технически науки (12), следвани от Биологически, Медицински и Селскостопански науки с по 8 проекта.

Разпределението на финансираните проекти по тип базови организации е показано на фиг. 3. Висшите училища са базови организации на 28 проекта, а институтите на БАН и на ССА съответно на 29 и на 7 проекта.



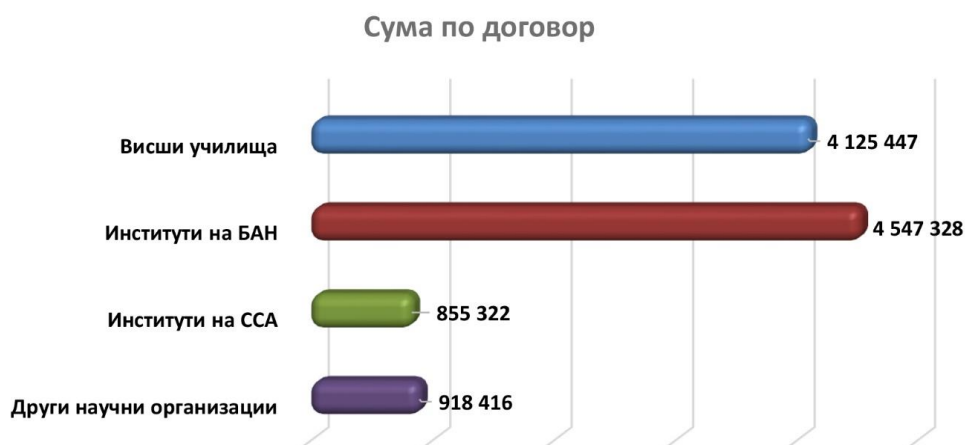
Фиг. 2. Брой подадени (в червено) и брой финансирани (в синьо) проектни предложения в конкурса за Фундаментални научни изследвания – 2020 по научни области

Брой финансирани проекти



Фиг. 3. Брой финансирани проектни предложения в конкурса за фундаментални научни изследвания – 2020 по базови организации

На фиг. 4 е показано разпределението на сумите за финансиране на проектите по базовите организации – висши училища, институти на БАН и ССА и други научни организации (Национални центрове към Министерство на здравеопазването и специализирани научни институти към други министерства). Проекти на висшите училища са финансирани с 4,1 млн. лв, на институтите на БАН с 4,5 млн. лв, на институтите на ССА с около 850 000 лв., а малко под 1 млн. лв. са за проекти на други научни организации.



Фиг. 4. Обща сума (в лв.) за финансиране в конкурса за фундаментални научни изследвания – 2020 по тип базови организации

2.2 Конкурс за финансиране на млади учени и постдокторанти – 2020

През 2020 г. за пета поредна година ФНИ провежда конкурс за финансирането на проекти за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти. Тези проекти са насочени към стимулиране на научните изследвания на следващо поколение

учени, в съответствие с Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030. Целта на конкурса е да допринесе за изпълнението на следните цели на Стратегията:

Осигуряване на висока квалификация и ефективно кариерно развитие на учените, което да отговаря на нивото на съвременните научни изследвания;

Устойчиво възстановяване на международните позиции на страната по количество и качество на международно видимата научна продукция;

Разширяване на участието на българската научна общност в европейското изследователско пространство и разширяване на международното научно сътрудничество;

Повишаване на количеството и качеството на научните изследвания, свързани с проблеми от регионално и национално значение.

Прогнозният общ бюджет на конкурса за финансиране на научни изследвания на млади учени и постдокторанти 2020 г. е 800 000 лв., като цялата сума е изплатена през 2020 г. С актуализацията на ГОП, утвърдена от министъра на образованието и науката бюджетът за финансиране на проекти по конкурса е увеличен на 825 278 лв. Общо в конкурса за финансиране на проекти за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти са одобрени за финансиране 28 проекта, разпределени по научни области както е показано на фиг. 5. Най-много проекти са финансирани в направление по Технически науки (6), следвани от Биологически (5) науки. Разпределението на финансираните проекти по тип базови организации е показано на фиг. 6.



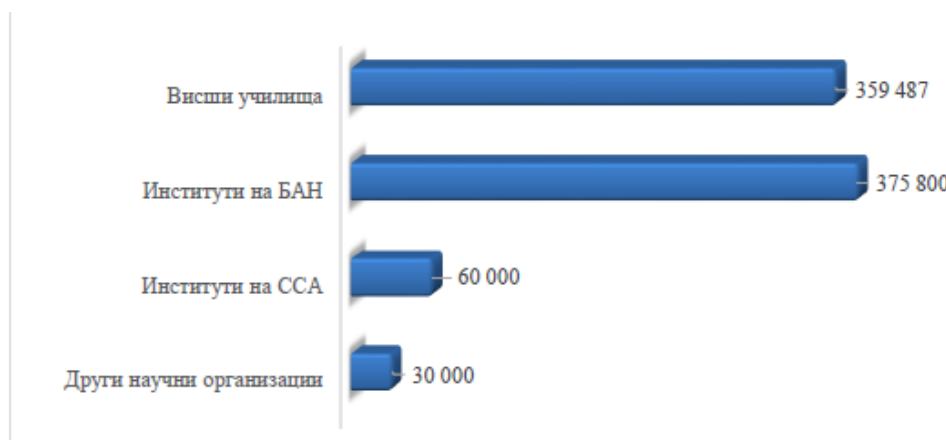
Фиг. 5. Брой подадени (в синьо) и брой финансирани (в червено) проектни предложения в конкурса за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 по научни области



Фиг. 6. Брой финансирани проектни предложения в конкурса за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 по базови организации

Висшите училища са базови организации на 12 проекта, а институтите на БАН и на ССА съответно на 13 и на 2 проекта.

Проекти на висшите училища (фигура 7) са финансирани с 359 487 лв., на институти на БАН с 375 800 млн. лв., на институти на ССА с 60 000 лв., а 30 000 лв. са за проекти на други научни организации. Част от тях са за проекти на НЦЗПБ, сумите за първия етап на които не са изплатени от бюджета на ФНИ за 2020 г. по искане на базовата организация



Фиг. 7. Обща сума (в лв.) за финансиране в конкурса за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 по тип базови организации

За сравнение през 2019 г. общо в конкурса за финансиране на проекти за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти са одобрени за финансиране 73 проекта, разпределени по научни области.

Най-много проекти са финансирани по Технически науки, 6, следвани от Обществени науки съответно с 5 проекта. Разпределението на финансираните проекти през 2019 г. показва, че висшите училища са базови организации на били 14 проекта, а

институтите на БАН и на ССА съответно на 15 и на 2 проекта. (Отчет на ВНЕК за 2019 г.).

Първоначално предвиденото финансиране е разпределено по научни области както следва (таблица 4):

ТАБЛИЦА 4 ПРЕДВИДЕНО ФИНАНСИРАНЕ ПО КОНКУРС ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ФУНДАМЕНТАЛНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЛАДИ УЧЕНИ И ПОСТДОКТОРАНТИ – 2020 Г.

Научна област	Оценени проекти	Класирани проекти	Бюджет, лв.	Процент от общия бюджет
Биологически науки	10	10	119 200	14.9 %
Математически науки и информатика	0	0	44 800	5.6 %
Медицински науки	10	10	89 600	11.2 %
Науки за земята	0	0	28 800	3.6 %
Обществени науки	7	5	84 800	10.6 %
Селскостопански науки	6	3	87 200	10.9 %
Технически науки	14	11	158 400	19.8 %
Физически науки	6	5	55 200	6.9 %
Химически науки	5	4	84 800	10.6 %
Хуманитарни науки	4	3	47 200	5.9 %
Общо:	62	51	800 000	100 %

Източник: Годишен отчет за дейността на ФНИ през 2020 г.

Процедурата за оценка на проектните предложения включва проверка на административното съответствие и допустимостта на предложенията и научна и техническа (финансова) оценка. Оценките, класирането и одобрението на проектните предложения са представени от докладите на ВНЕК по научни области пред ИС на ФНИ.

Постъпилите проектни предложения по конкурса за финансиране на научни изследвания на млади учени са общо 71, разпределени по научни области както е представено в таблица 5.

Както е видно от таблицата най-много на брой проектни предложения и най-голяма конкуренция за финансиране на постъпилите проекти отново са в научните области „Технически науки“, „Медицински науки“ и „Биологически науки“. Очевидно е, че от една страна предвиденият предварителен бюджет за финансиране на научните изследвания на млади учени и постдокторанти в някои научни области е крайно недостатъчен, докато в други той не може да бъде оползотворен поради липса на подадени проектни предложения. Това е наложило в рамките на класиранията във всички научни области да се съставят листи с резервни проекти и да бъдат одобрени допълнителни проектни предложения за финансиране.

На базата на докладите на ВНЕК по отделните научни области ИС на ФНИ е утвърдил за финансиране общо 28 проекта, разпределени по научни области, както е представено в таблица 5 на обща стойност 825 278 лв.

ТАБЛИЦА 5 ОДОБРЕНИ ЗА ФИНАНСИРАНЕ ПРОЕКТНИ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ПО КОНКУРС ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ НА МЛАДИ УЧЕНИ И ПОСТДОКТОРАНТИ – 2020 Г.

Научна област	Брой одобрени проекти	Допълнително одобрени проекти	Одобрено финансиране, лв.	В т.ч. Финансиране за допълнително одобрени проекти, лв.
Биологически науки	4	1	147 000	30 000
Математически науки и информатика	-	-	-	-
Медицински науки	2	1	90 000	30 000
Науки за земята	-	-	-	-
Обществени науки	2	1	89 571	30 000
Селскостопански науки	2	1	90 000	30 000
Технически науки	5	1	179 716	30 000
Физически науки	2	1	79 000	24 000
Химически науки	2	1	90 000	30 000
Хуманитарни науки	1	1	60 000	30 000
ОБЩО	20	8	825 278	234 000

Източник: Годишен отчет за дейността на ФНИ през 2020 г.

С решение на Изпълнителния съвет на фонд „Научни изследвания“ допълнително са финансирани още 8 проектни предложения с обща сума 234 000 лв. Решението на ИС е взето въз основа на предложение за разпределение на оставащи средства за финансиране на резервни проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 г.“ по научни области.

2.3. Обща информация за конкурсите и финансираните проекти

За повишаване на научното ниво на проектните предложения, ИС взема решение да не бъдат класирани и финансирани проектни предложения, които при научното оценяване са получили комплексна числова оценка по-ниска от 80 точки.

По предложение на ИС на ФНИ през 2019 г. Правилникът на ФНИ е променен и допълнен с процедура по разглеждане на възражения по оценяване на проектни предложения по конкурсите на Фонда, която се приложи за първи път през 2020 г.

Таблица 6. Участници в проектите, финансирани от ФНИ по конкурсите за фундаментални научни изследвания и фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти, проведени през 2020 г.

	Брой финансирани проекти	Участници	Млади учени	Пост-докторанти	Докторанти	Студенти	Учени от чужбина
Биологически науки	13	119	16	27	10	11	1
Математически науки и информатика	4	41	4	8	2	3	3
Медицински науки	11	108	19	24	15	3	1
Науки за Земята	4	54	9	2	8	0	4
Обществени науки	9	61	2	14	10	5	0
Селскостопански науки	10	93	10	13	6	9	3
Технически науки	18	171	19	25	29	14	5
Физически науки	9	68	9	12	13	7	7
Химически науки	9	77	4	15	10	12	4
Хуманитарни науки	10	93	3	11	12	8	1
<i>Общ брой</i>	97	885	95	151	115	72	29
<i>% от общ брой участници</i>			<i>11%</i>	<i>17%</i>	<i>13%</i>	<i>8%</i>	<i>3%</i>

В проектите, по описани по-горе два конкурса на ФНИ, участват около 900 членове на научните колективи, при 1 807 през 2019 г. , което се дължи преди всичко на по-малкия брой финансирани проекти по двата конкурса. Причината е в по-ниския бюджет на ФНИ за конкурсите и повишаване на сумата за финансиране на проекти по конкурса за фундаментални научни изследвания.

От общия брой участници, 11% са млади учени, 17% са постдокторанти и 13% са докторанти. В същото време тези стойности се запазват почти същите както и при проектите, финансирани през 2019 г. съответно с 11%, 12% и 14%.

В част от проектите участват и студенти, общо 72, т.е. около 8% от всички членове на колективите, което е точно колкото и през 2019 г. Учените от чужбина са около 3%, с два пункта по-малко от 2019 г.

Ниският процент на участие на учени от чужбина в национални проекти вероятно се дължи на разнообразните възможности на програмите ERA-NET, в които могат да участват научни колективи от няколко държави.

Таблица 7. Участници в проектите, финансирани от ФНИ по конкурсите за фундаментални научни изследвания и фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти, проведени през 2019 г.

	Брой финансирани проекти	Участници	Млади учени	Пост-докторанти	Докторанти	Студенти	Учени от чужбина
Биологически науки	23	200	30	30	26	24	10
Математически науки и информатика	10	91	7	8	21	4	7
Медицински науки	22	216	26	33	35	14	10
Науки за земята	10	130	9	16	16	11	14
Обществени науки	11	90	6	6	14	4	4
Селскостопански науки	21	244	28	34	32	17	14
Технически науки	39	402	45	58	58	26	15
Физически науки	19	151	10	18	15	14	13
Химически науки	18	176	24	10	20	24	6
Хуманитарни науки	12	107	11	10	12	10	1
Общ брой	185	1807	196	223	249	148	94
% от общ брой участници			11%	12%	14%	8%	5%

В част от проектите участват и студенти, общо 72, т.е. около 8% от всички членове на колективите, което е точно колкото и през 2019 г. Учените от чужбина са около 3%, с два пункта по-малко от 2019 г.

Ниският процент на участие на учени от чужбина в национални проекти вероятно се дължи на разнообразните възможности на програмите ERA-NET, в които могат да участват научни колективи от няколко държави.

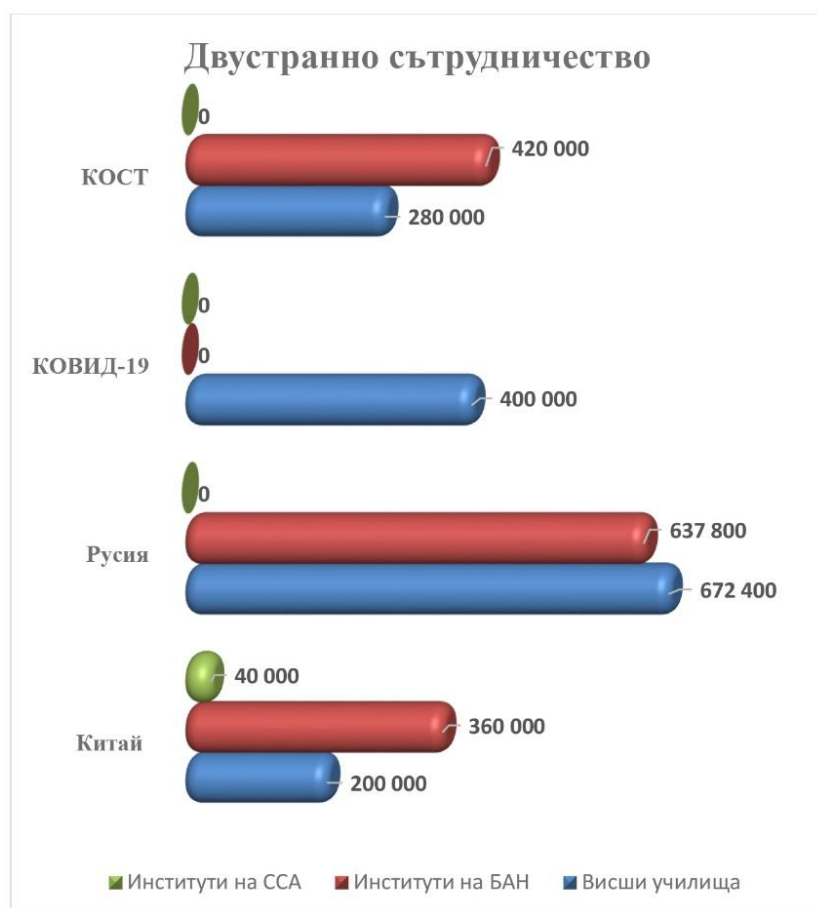
2.4. Конкурси по двустранно сътрудничество

През 2020 г. е осъществено оценяване и финансиране на конкурси по двустранно сътрудничество, обявени през 2019 г., и са обявени нови конкурси в съответствие с ГОП на ФНИ.

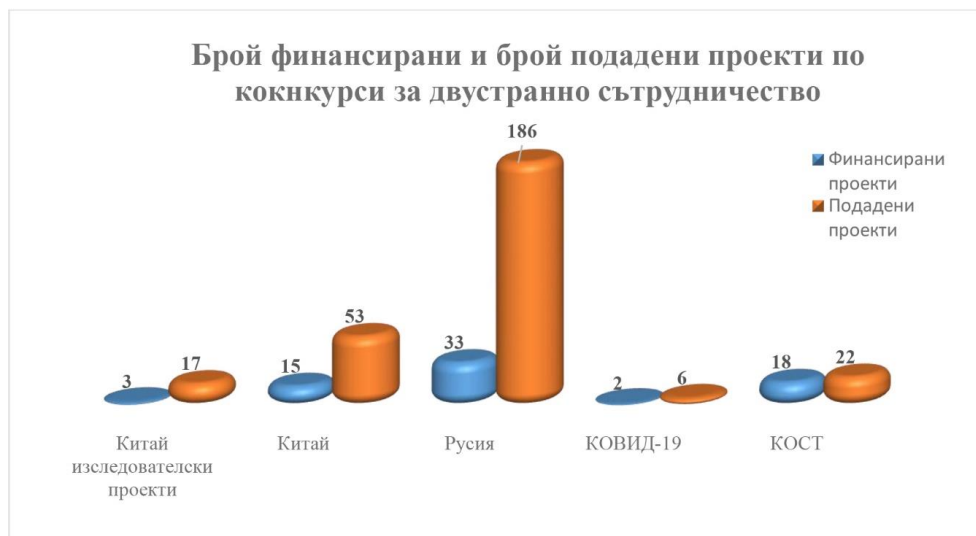
Целта е подкрепа на дейности, свързани с международно научно и технологично сътрудничество за осъществяване на преки контакти между учени и научни колективи от университети и научни институции на България и държавите, включени в ГОП на

ФНИ, в съответствие с двустранни договорености и националните законодателства на всяка от държавите.

Финансирането по настоящата процедура е единствено в подкрепа на осъществяване на нестопанска научна дейност за международно научно и технологично сътрудничество. Целта е придобиване на нови знания, насърчаване на научния обмен между държавите и мобилността на учените. Едновременно с това се цели и подпомагане на развитието на тесни връзки и сътрудничество между научни организации от Република България и съответната държава, включена в ГОП на ФНИ, в съответствие със съответните двустранни договорености и националните законодателства на всяка от държавите.



Фиг. 8. Обща сума (в лв.) за финансиране на проекти в конкурсите за двустранно сътрудничество през 2020 г. по конкурси и по тип базови организации



Фиг. 9. Брой подадени и брой финансирани проектни предложения в конкурси за двустранно сътрудничество през 2020 година

Изводи от предоставената от ФНИ документация, относно дейността на ВНЕК по Двустранно сътрудничество по “Конкурс за проекти по програми за двустранно сътрудничество БЪЛГАРИЯ – РУСИЯ-2019-2020 г.” и “Конкурс за двустранно сътрудничество България – Китай 2019 г.”

Конкурсът за финансиране проекти по програми за двустранно сътрудничество България – Русия 2019-2020 е обявен въз основа на решение на Изпълнителния съвет на ФНИ от Протокол № 6 от 22.11.2019 г.

Подаването на проектни предложения по *„Конкурс за проекти по програми за двустранно сътрудничество – България – Русия 2019-2020 г.“* стартира на 20 декември 2019 г. едновременно във ФНИ и Руската фондация за фундаментални изследвания (РФФИ). Срокът за подаване на документи е променян четири пъти, като крайният е 15.06.2020 г. Финансираните проекти са в 14 области, представени в Доклада за 2020 г., стр. 32.

Прогнозният бюджет на конкурса възлиза на 1 400 000 лв., от които 700 000 лв. от бюджета за 2020 г. Договорено е с руската страна да бъдат финансирани до 35 научни проекта, отговарящи на критериите, определени в насоките за кандидатстване по конкурса. Максималният размер на отделен проект е до 40 000 лв. Договорите се изпълняват и отчитат на един етап.

Съгласно Доклад на ВНЕК по Двустранно сътрудничество 94АА/42 07.10.2020 са подадени 186 проектни предложения, като 183 са подадени едновременно в България и Русия. Отпаднали са 6 проекта и за останалите 177 проектни предложения са определени рецензенти за извършване на научна оценка.

Във връзка със значителното удължаване на срока за подаване на проектни предложения по конкурса с Русия и поради големия брой постъпили проектни предложения, с Протокол № 29 от 24.07.2020 г., ИС на ФНИ взе решение за промяна на сроковете по конкурса, както следва:

Административна проверка: до 15.08.2020 г.

Научна оценка: 30.09.2020 г.

Двустранна комисия: 20.10.2020 г.

Решение на ИС за финансиране: 01.11.2020 г.

По предложение на руската страна и в съответствие с техния бюджет е решено да бъдат финансирани 33 проектни предложения.

Представени са 6 доклада и протоколи от ВНЕК по двустранно сътрудничество (ДС), на които са разгледани проекти за двустранно сътрудничество България – Русия 2019-2020 г. Получените резултати от оценяването са обобщени в Приложения А и Б от Доклад на ВНЕК 94АА/49, 29.10.2020.

Решението за финансиране на проектните предложения е взето на заседание на ИС с Протокол № 41 от 20.11.2020 г. Одобрени за финансиране са 33 проекта на обща стойност 1 310 200 лв. и сума за 2020 г. - 655 100 лв.

От бюджета на ФНИ за 2019 г. са заложили за изплащане суми за първи транш в размер на 50% от общата сума за всеки проект на стойност 700 000 лв., като реално са изплатени 655 100 лв.

През 2019 г. за втори път е обявен **“Конкурс за двустранно сътрудничество България – Китай, изследователски проекти 2019 г.”** за съвместна подкрепа на големи проекти в приоритетни области от общ интерес (финансирани 3 проекта) и които имат силен ефект за научния и технологичния напредък и икономическо развитие в двете страни. Научните областите, в които бяха финансирани проектите, са:

- устойчиво селско стопанство, храни и биотехнологии;
- информационни и комуникационни технологии;
- здраве и биомедицина.

Проектите са одобрени и стартирали през 2020 г.

В Доклад от Председателя на ВНЕК по ДС 94АА/9 26.05.2020 е отбелязано, че на изискванията за административно съответствие и допустимост отговарят 9 проектни приложения и не отговаря едно и 7 са декласирани на първи кръг на оценка в Китай. С Протокол № 29 от 24.07.2020 г. по т. 4.3. е одобрено оценяването на тези 9 проекта от ИС и резултатите са изпратени на китайската страна.

От китайската страна 16 предложения са преминали официалната проверка, 9 от тях са преминали през първия кръг на оценка и 7 са били окончателно подбрани и оценени от експерти от китайска страна.

Общият прогнозен бюджет на конкурса възлиза на 750 000 лв., от които за 2020 г. се предвиждаше да бъдат отпуснати 375 000 лв. Максималният размер на финансиране на всеки индивидуален проект е 250 000 лв., а минималният размер - 150 000 лв.

През 2019 г. беше обявен и **„Конкурс за двустранно сътрудничество – България – Китай 2019 г.“** за подкрепа на дейности, свързани с международно научно и технологично сътрудничество. Срокът за изпълнение на одобрените проекти е 24 месеца, считано от датата на подписване на договора за финансиране с прогнозно

начало на проектите – декември 2020 г. Проектите са финансирани в девет научни области .

Общият прогнозен бюджет на конкурса възлиза на 600 000 лв., от които за 2020 г. се предвижда да бъдат отпуснати 300 000 лв. Общият размер на финансирането за всеки индивидуален проект по конкурса, съобразен с допустимите разходи, е 40 000 лв.

Подадени в срок за участие в конкурса са 53 проектни предложения от българска страна. Те са описани в Доклад на ВНЕК по Двустранно сътрудничество 94 АА/14, 24.06.2020 г., като 50 отговарят на изискванията за административно съответствие и допустимост, а три не отговарят.

След съгласуване със списъка на проектните предложения, подадени в Китай, е установено, че 2 от предложенията не са подадени при тях. По информация от китайска страна от общо 59 проекта подадени при тях, 8 проектни предложения не са подадени във ФНИ. От китайската страна всички 50 предложения са били оценени от техни експерти.

Решението за финансиране на проектните предложения е взето на заседание на ИС с Протокол № 38 от 23.10.2020 г. Одобрени за финансиране са 15 проекта, на обща стойност 600 000 лв., като от бюджета за 2020 г. са изплатени суми за първи транш в размер на 50 % от общата сума за всеки проект на стойност 300 000 лв.

2.5. Процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България

Провеждането на две текущи процедури на ФНИ за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България и Програма COST се организират от една ВНЕК по Процедура за финансова подкрепа на международни научни форуми в Република България.

През 2020 г. продължи приемането на проектни предложения по Процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България.

С Протокол № 10 от 24.01.2020 г. по предложение на председателя на ВНЕК по COST и международни научни форуми, ИС приема промяна в Процедурата, както следва:

1. Бюджет за конкурса

Бюджетът се определя в ГОП за съответната година. Максималният размер на съфинансирането на една конференция е до 10 000 лева както следва:

- за форуми за един ден (програмата не по-къса от 7 работни часа): до 4 000 лв.
- за форуми за два дни (програма не по-къса от 14 работни часа): до 6 000 лв.
- за форуми за три или повече дни (програма не по-къса от 20 работни часа): до 10 000 лв.

2. Важно условие е, че за да може да бъде разгледано от ВНЕК и ИС на ФНИ и да бъде подписан договор за финансиране достатъчно време преди провеждане на форума, беше препоръчително проектното предложение да бъде подадено:

- до 1-ви ноември на предходната година – за международни форуми, които се провеждат от 1-ви януари до 31-ви юли на следващата година;

- до 1-ви юни на настоящата година – за международни форуми, които се провеждат от 1-ви юли до 31-ви декември на настоящата година.

Проектните предложения бяха разглеждани от ВНЕК за подбор на предложенията. През изминалата 2020 г. и избухналата в световен мащаб пандемия от COVID-19 се породиха проблеми, свързани с провеждането на международните научни форуми. Поради непредвидените обстоятелства, редица форуми не бяха проведени, като част от тях бяха проведени на по-късни дати, а други бяха отложени за следващата 2021 г. За промяната на датите се изискваше да бъде подадено уведомление за провеждането на форума, като бъдат посочени новите дати, като след одобряването им от ИС на ФНИ се сключат допълнителни споразумения. За научните форуми, които бяха отложени за следващата 2021 г. ИС, с Протокол № 22 от 29.05.2020 г., взе решение да се изпратят актуализирани проектни предложения до ВНЕК по COST и международни научни форуми за провеждането на форумите.

С Протокол № 17 от 24.04.2020 г., ИС възложи на секретаря на ВНЕК да се изиска информация от ръководителите на новоподадени проектни предложения дали не се предвижда промяна във времето, мястото и начина на провеждането на научните форуми. Поради ограниченията, свързани с извънредната епидемична обстановка и заявените от ръководители на проектни предложения възможности за присъствено и дистанционно провеждане, както и подадени проектни предложения, които се предвижда да бъдат проведени изцяло онлайн, с Протокол № 29 от 24.07.2020 г., ИС прие следната промяна в Процедурата за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България:

1. Ако конференцията се провежда само дистанционно, максималната сума за провеждане на конференцията се намалява до 40 % спрямо предвидените максимални суми, свързани с продължителността на форума, а ако конференцията се провежда смесено - присъствено и дистанционно, тогава максималната сума се намалява до 60 % от предвидените максимални суми.

2. Ако настъпи промяна в начина на провеждане на конференцията след подписване на договора за финансиране, определената с решение на ИС сума за финансиране се намалява в съответствие с посочените в процедурата до 40 % или до 60 %. За промяната в начина на провеждане на конференцията ръководителят на договора изпраща уведомление до ФНИ и представя ново Приложение № 1 с разпределение на финансовите средства. В срок до 14 работни дни след подаване на уведомлението, базовата организация възстановява разликата от получените средства и намалените средства по банкова сметка на Фонда.

3. Промените в процедурата да бъдат отразени и в договора за финансиране.

През изминалата 2020 г., с Решения на ИС, Протоколи № 24 от 20.06., № 29 от 24.07. и 34 от 20.08.2020 г. бяха одобрени за финансиране 20 проектни предложения по Процедурата за подкрепа на международни научни форуми, които да се проведат до края на 2020 г. По сключените 20 договора беше предоставено съфинансиране от страна на ФНИ в размер на 135 370 лв.

С решение на ИС с Протоколи № 41 от 20.11. и № 43 от 04.12.2020 г. бяха одобрени за финансиране 4 проектни предложения, които да се проведат до края на м. юли 2021 г. По сключените договори беше предоставено съфинансиране от страна на ФНИ в размер на 28 000 лв.

С решение на ИС с Протокол № 41 от 20.11.2020 г. бяха одобрени 4 актуализирани проектни предложения за смяна на датите на провеждане на международните научни форуми, договорите на които бяха подписани в края на 2019 г. и съответно изплатени средствата. Подаването на актуализирани проектни предложения беше взето на заседание на ИС с Протокол № 22 от 29.05.2020 г., тъй като поради пандемията от COVID-19 провеждането на форумите беше отложено и датите променени. Форумите на актуализираните проектни предложения ще бъдат проведени до края на м. юли 2021 г.

2.6. Международен конкурс за съвместни изследователски проекти за КОВИД-19

В рамките на процедура „Конкурси за проекти по програми за двустранно сътрудничество” през 2020 г. ФНИ е обявил Международен конкурс за съвместни изследователски проекти за КОВИД-19. Конкурсът има за цел да се мобилизират научните общности и да се улеснят научните изследвания във връзка с пандемията от COVID-19. Той се провежда съвместно от Националната фондация за природни науки на Китай, Беларуската републиканска фондация за фундаментални изследвания и Българския Фонд „Научни изследвания“. Конкурсът е насочен към участие на научни колективи от Република България, Китайската народна република и Република Беларус. Всяка от финансиращите организации финансира научните изследвания на колективите по одобрените проекти от съответната държава.

Научните области, в които се финансират проекти за фундаментални научни изследвания по този конкурс са, както следва:

- Скрининг и разработване на широкоспектърни анти-коронавирусни лекарства;
 - Изследване и разработване на анти-коронавирусна ваксина;
 - Етиология и патогенни механизми на действие на вируси от животински произход и защитни имунни механизми срещу вируси;
 - Нови технологии за бърза и прецизна диагностика на коронавирус.
- **В превод на английски език:**
 - Screening and development of broad-spectrum anti-coronavirus drugs;
 - Research and development of anti-coronavirus vaccine;

- Etiology and pathogenic mechanisms of action of animal-derived viruses and protective immune mechanisms against virus;
- New technologies for rapid and precise diagnosis of coronavirus.

Прогнозният общ бюджет на конкурса е 600 000 лв. съгласно ПМС 89 от 8.05.2020 г. и Заповед №РД01-24/29.07.2020 г. на Управителя на ФНИ. Общият размер на финансирането за всеки индивидуален проект е съобразен с допустимите разходи и е определен в следните граници: минималната сума за всеки отделен проект - 100 000 лв. и максималната сума за всеки отделен проект - 200 000 лв. Продължителността на изследователските работи по проектите е 24 месеца и се разработват в един етап.

По доклада на ВНЕК по Конкурса към ФНИ допускането и оценяването на проектните предложения е извършено в съответствие с изискванията на Правилника на ФНИ и Методиката за оценяване и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти, утвърдена от Изпълнителния съвет на ФНИ. Всеки допуснат до оценяване проект е разглеждан и оценяван при спазването на принципите, посочени в чл. 53, ал. 1 от Правилника на ФНИ, както и в съответствие с Насоките и методиката за оценка по процедурата на Конкурса.

По конкурса са постъпили 6 проектни предложения, съответно всички от тях са допуснати до оценяване. В класирането участват 5 проектни предложения с оценка над 80 т. Получените резултати са насочени за съгласуване с китайската страна през месец ноември 2020 г. с оглед на изготвяне на съвместно предложение за финансиране на научно-изследователски проекти. От китайската страна всички 6 предложения са били оценени от експерти от тяхна страна, като само 2 проектни предложения получават положителна оценка за финансиране, съгласно техните правила.

Решението за финансиране на проектните предложения е взето на заседание на ИС с Протокол № 41 от 20.11.2020 г. Одобрени за финансиране са 2 проекта, с обща сума за финансиране - 400 000 лв., която е изцяло изплатена през 2020 година.

2.7. Конкурс „Българска научна периодика – 2020 г.“

Целта на конкурса е да стимулира и да подпомага разпространението на висококачествено научно знание чрез издаването и разпространението на рецензирани и индексирани български научни периодични издания с поне тригодишна история. Конкурсът е насочен към българска научна периодика, която не е финансирана по конкурса „БЪЛГАРСКА НАУЧНА ПЕРИОДИКА-2019“.

Основни индикатори за резултат по настоящата процедура са:

- брой автори/съавтори на статии извън институцията, към която принадлежи научното списание;
- брой чуждестранни автори/съавтори на статии;
- брой млади учени, автори/съавтори на статии;
- брой чуждестранни рецензенти спрямо всички рецензенти;
- брой публикувани научни книжки и статии;
- допълнителен брой книжки, издадени извън регламентираната периодичност.

През 2020 г. ФНИ проведе два конкурса за „Българска научна периодика“. Първият се проведе в периода юли-август 2020 г. с прогнозен бюджет 90 000 лева, съгласно утвърдената ГОП за 2020 г., със срок за изпълнение на одобрените проекти: 8 месеца.

Важно: Научни списания, финансирани по конкурса "Българска научна периодика - 2019 г." не са допуснати за участие в конкурса.

Общият размер на финансирането за всеки индивидуален проект по настоящата процедура е без ограничения за минимална сума според допустимите необходими разходи, като:

Максималната сума за всеки отделен проект е 5 000 лв. - за издания, които имат и печатен вариант и годишен обем от поне 100-150 стр.

Максималната сума за всеки отделен проект е 7 000 лв. - за издания, които имат и печатен вариант, годишен обем над 150 стр. и тираж (отпечатван) поне 50 броя.

Не се допуска изкуствено разделяне на проекти, за да се заобиколят горните прагове.

Членовете на ВНЕК, определени за организиране дейността по допускане, оценяване и класиране на научните проекти, участващи в процедурата по конкурс „Българска научна периодика – 2020 г.“ са избрани с решение на ИС на ФНИ, Протокол № 25 от 26.06.2020 г.

Към 10.07.2020 г. по конкурс „Българска научна периодика – 2020“ са постъпили общо 35 бр. проектни предложения. Всички проекти са допуснати до оценяване и са разгледани при спазване на принципите на безпристрастност, компетентност и избягване на конфликт на интереси, в съответствие с чл. 51, ал. 1 от Правилника на ФНИ, „Насоките за кандидатстване“ и „Методиката за оценка“ по процедурата на конкурса. Експертното оценяване на проектите е извършено съгласно „Методиката за оценка и класиране на проектите“, определена в „Насоките за кандидатстване“ по конкурса в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ и в съответствие с нормативно установени критерии. Проектните предложения са класирани от ВНЕК въз основа на получените комплексни оценки чрез подреждането им в списък по низходящ ред на комплексните оценки.

В класирането участват само проектни предложения, чиято комплексна числова оценка е равна или надвишаваше праговата стойност от 36 точки и са достигнали посочения задължителен минимален брой точки за всеки критерий.

По конкурс „Българска научна периодика – 2020“ са постъпили общо 35 бр. проектни предложения, от които 7 не са удовлетворили изискванията за минимален брой точки по един от критериите за допустимост.

Класирани са 28 проектни предложения, от които 16 са предложени за финансиране за обща сума 102 049 лв.

В конкурс „Българска научна периодика – 2020“ са кандидатствали ръководители на екипи на проектни предложения, представители на базови организации - юридически лица - предприятия по смисъла на Регламент 1407/2013, чрез своите редакционни колегии, които редовно издават рецензирани български научни списания или поредици.

Вторият конкурс, проведен през 2020 г. за „Българска научна периодика“, е с прогнозен общ бюджет 300 000 лева, съгласно утвърдения ГОП за 2020 г. Финансирането се отнасяше за проекти, които ще се изпълняват от началото на 2021 г. Срокът за изпълнение на одобрените проекти е 12 месеца, считан от датата на подписване на договора за финансиране. Общият размер на финансирането за всеки индивидуален проект по настоящата процедура е без промяна от предходния.

Членовете на ВНЕК, определени за организиране дейността по допускане, оценяване и класиране на научните проекти, участващи в процедурата по конкурс „Българска научна периодика – 2021 г.“ при Фонд „Научни изследвания“ са избрани с решение на ИС на ФНИ, Протокол № 35 от 11.09.2020 г.

Към 07.10.2020 г. по конкурс „Българска научна периодика – 2021“ са постъпили общо 79 бр. проектни предложения. Всички проекти са допуснати до оценяване и разгледани при спазване на принципите на безпристрастност, компетентност и избягване на конфликт на интереси, в съответствие с чл. 51, ал. 1 от Правилника на ФНИ, „Насоките за кандидатстване“ и „Методиката за оценка“ по процедурата на конкурса. Експертното оценяване на проектите е извършено съгласно „Методиката за оценка и класиране на проектите“, определена в „Насоките за кандидатстване“ по конкурса в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ и в съответствие с нормативно установени критерии. Проектните предложения бяха класирани от ВНЕК въз основа на получените комплексни оценки чрез подреждането им в списък по низходящ ред на комплексните оценки.

В класирането участват само проектни предложения, чиято комплексна числова оценка е равна или надвишава праговата стойност от 39 точки и които са достигнали посочения задължителен минимален брой точки за всеки критерий.

По конкурс „Българска научна периодика – 2021“ са класирани 78 проектни предложения. През м. декември 2020 г., в рамките на бюджета по конкурса, са финансирани 52 бр. проектни предложения, получили комплексна оценка, равна или надвишаваща 65 точки. Общата сума на финансираните проектни предложения възлиза на 333 394 лв.

Може да се постави много добра оценка по отношение работата на ФНИ и на ВНЕК по организацията и изпълнението на конкурс „Българска научна периодика - 2020 г.“ и „Българска научна периодика – 2021“ г. на ФНИ.

2.8. Участие на ФНИ в програми ERA-NET и други международни програми

През 2020 г. ФНИ продължи активното си участие в дейности по програми по схемата ERA-NET COFUND за насърчаване на транснационални научноизследователски проекти и изграждане на мрежи от национални и регионални организации за съвместни дейности по тематични направления.

През 2020 г. са одобрени за финансиране два проекта с българско участие по програма CHIST-ERA, два проекта по програма ERA-NET RUS PLUS и един проект по

програма SouthEast Asia-Europe, като изплатената сума по сключените договори за първи транш беше в размер на 397 113 лв (Таблица 8).

Одобрените проекти са с 3 годишен срок за изпълнение, на два етапа по 18 месеца, като през 2020 г е изплатен 50% от бюджета на проекта. И двата проекта по CHIST-ERA (MUCCA и SAI) са на екипи от СУ "Св.Кл.Охридски". По програма SEAsia-Europe е одобрен и финансиран 1 проект IWRM DaMe на Университет по архитектура, строителство и геодезия. По програма ERA-NET RUS PLUS от конкурс 2019-2020 г. са финансирани два проекта, CARANAT на ИМБ, БАН и CarbyneSense на ТУ-София.

По отношение на текущите проекти с участието български екипи през 2020 г. са изплатени общо 40 485.69 лв по ERA-NET RUS PLUS (Таблица.9).

Таблица 8. Одобрени за финансиране проекти по програми ERA-NET през 2020 г.

Програма	Проект	Базова организация	Изплатена сума за 2020 г. (в лева)
CHIST-ERA	MUCCA	СУ "Св. Климент Охридски"	75,000.00
	SAI	СУ "Св. Климент Охридски"	74,321.50
SEAsia-Europe	IWRM DaMe	Университет по архитектура, строителство и геодезия	97,791.50
	CarbyneSense	ТУ-София	75,000.00

По отношение на текущите проекти с участието български екипи през 2020 г. са изплатени общо 40 485.69 лв по ERA-NET RUS PLUS (Таблица 9).

Таблица 9. Плащания по договори по програми ERA-NET през 2020 г.

Програма	Проект	Година на сключване на договора	Базова организация	Платена сума (в лева)
ERA-NET RUS PLUS	I.C.U.	2018	ТУ-София	27,772.79
	JetVA	2018	СУ "Св. Климент Охридски"	12,712.90
ОБЩО				40,485.69

През 2020 г. ФНИ като финансираща организация отправя покани към български научни колективи за участие с проекти в обявените транснационални инициативи по програми ERA-NET. Постъпилите проектни предложения по съответните програми са както следва:

- По програма BiodivRestore – 7;
- По програма CONCERT-Japan – 2;
- По програма JPI on Cultural Heritage – 14;
- По програма M-ERA – 5;
- По програма EuroNanoMed 3 – 4;

По програма ICT-AGRI-FOOD – 2;

По програма South-East Asia-Europe JTCall 5 – 3;

По програма South-East Asia-Europe JTCall 6 – 2;

Няма допълнителна информация в годишния отчет на ФНИ за одобрените проекти по някои от тези програми.

Според предоставената информация и протоколи от заседания на ИС на ФНИ, е взето решение проверката за оценката за административно съответствие и допустимост на проектите предложения с участието на български колективи подадени за участие в конкурси по ERA-NET програми - EuroNanoMed, ERA-NET RUS PLUS, CHIST-ERA, ICT-AGRI FOOD, да бъде извършена от ВНЕК по Процедура за финансова подкрепа на международни научни форуми в РБ и Програма COST към ФНИ.

След доклад на Милена Александрова, координатор по програма ERA-NET, ИС на ФНИ приема решение Фонд „Научни изследвания“ да се включи в предстоящия конкурс по програма:

- ERA-MIN III, като ще бъдат финансирани 3 фундаментални научни изследвания с прогнозен бюджет 450 000 лв. Подадените проектни предложения с участие на български научни колективи трябва да отговарят на ниво на технологична готовност (TRL) от 1 до 4.3.

Съгласно предоставените протоколи на ИС на ФНИ в Протокол № 40/13.11.2020 г. е описано, че след доклад от управителя на ФНИ, с Решение на ИС са определени и тематични направления, които да бъдат изпратени като предпочитани от ФНИ за следващия конкурс по програма ERA-MIN III:

- Supply of raw materials from exploration and mining
- Circular Design
- Processing, Production and Remanufacturing
- Recycling and Re-use of End-of-Life Products
- Cross-cutting topics.

- След доклад от координатора по програми ERA-NET относно покана за участие на ФНИ през 2020 г. в конкурс по програма M-ERA. ИС приема Фонд „Научни изследвания“ да се включи като финансираща организация в транснационалната програма M-ERA, както и да участва в предстоящия конкурс през 2020 г. Определя общ индикативен бюджет от страна на ФНИ в размер на 600 000 лева за целия конкурс, като ще бъдат финансирани до 3 проекта с максимална сума за един проект до 200 000 лева и срок за изпълнение от 3 години.

- Въз основа на доклад от координатора по програми ERA-NET, ИС на ФНИ приема Фонд „Научни изследвания“ да се включи като финансираща организация в транснационалната програма QuantERA II, както и да участва в предстоящия конкурс през 2020 г. Определя общ индикативен бюджет от страна на ФНИ в размер на 600 000 лева за целия конкурс, като ще бъдат финансирани до 3 проекта с максимална сума за един проект до 200 000 лева и срок за изпълнение от 3 години.

ИС на ФНИ приема да изпълни ангажимент по програма QuantERA, съгласно Договор за безвъзмездна помощ към ЕК (Grant Agreement No 731473), като отговорник на Задача 4.5 от Работен пакет 4 - Оценка на въздействието на програма QuantERA,

като определя за съдействие следните експерти – доц. Светла Бонева и д-р Владимир Божилов.

- На базата на доклад от координатора по програми ERA-NET относно покана за участие на ФНИ през 2020 г. в конкурс по програма CONCERT JAPAN, ИС приема Фонд „Научни изследвания“ да се включи като финансираща организация в програма CONCERT JAPAN, както и да участва в предстоящия конкурс на тема „Информационни и комуникационни технологии за устойчиво, безопасно и сигурно общество“, който се очаква да бъде обявен в края на месец април. Приема да бъде подписано приложеното “Letter of Commitment” за предстоящия конкурс и определя общ индикативен бюджет от страна на ФНИ в размер на 600 000 лева за целия конкурс, като ще бъдат финансирани до 3 проекта с максимална сума за един проект до 200 000 лева и срок за изпълнение от 3 години.

Според Протокол № 24/20.06.2020 32 Проф. Вайсилов представя на ИС на ФНИ доклад с вх. № 80/358 от 17.06.2020 от Милена Александрова, координатор по програми ERA-NET, относно определяне от ИС на тематични направления във връзка с подготовката на конкурса по програма CONCERT-Japan през 2021 г. ИС определя следните тематични направления, които да бъдат изпратени като предпочитани от ФНИ за следващия конкурс по програма CONCERT-Japan:

- Енергия – енергийна ефективност
- Науки за живота – технологии за производство на храни и биомаса.

- Във връзка с Доклад с вх. № ФНИ-921 от 17.06.2020 г. от зам.-министър на образованието и науката Карина Ангелиева относно национално съфинансиране на български бенефициенти във връзка с участието на България EuroHPC, ИС на ФНИ дава съгласие ФНИ да се включи като финансираща организация от страна на Република България в EuroHPC.

- След доклад с вх. № 80/610 от 14.08.2020 г. от Милена Александрова координатор по програми ERA-NET относно постъпило запитване по обявената от ФНИ съвместна програмна инициатива – Културно наследство (Joint Programming Initiative on Cultural Heritage), ИС взема решение че приема участието на български колективи в програмна инициатива – Културно наследство (Joint Programming Initiative on Cultural Heritage) с проекти със срок на изпълнение до 2 години без намаляване на максималния размер на финансирането.

- На основа на доклад с вх. № 80/775 от 07.10.2020 г. от Милена Александрова, координатор по програми ERA-NET относно покана за участие на Фонд „Научни изследвания“ в конкурс по програма FLAG-ERA. ИС приема Фонд „Научни изследвания“ да участва в конкурс по програма FLAG-ERA през 2020 г. Определя общ индикативен бюджет от страна на ФНИ в размер на 450 000 лева за целия конкурс, като ще бъдат финансирани до 3 проекта с максимална сума за един проект до 150 000 лева и срок за изпълнение от 3 години.

- Въз основа на Доклад с вх. № 80/916 от 18.11.2020 г. от проф. дхн Георги Вайсилов – управител на ФНИ, относно покана за участие на Фонд „Научни изследвания“ в конкурс по програма EuroNanoMed III, ИС приема Фонд „Научни изследвания“ да участва в конкурс по програма EuroNanoMed III през 2020 г. – 2021 г.

Определя общ индикативен бюджет от страна на ФНИ в размер на 600 000 лева за целия конкурс, като ще бъдат финансирани до 3 проекта с максимална сума за един проект до 200 000 лева и срок за изпълнение от 24 месеца до 36 месеца.

- В Протокол № 43/04.12.2020 на ИС се потвърждава участието в предстоящия конкурс по програма EXPAND II, който е свързан с изследвания във връзка с развитието на градската среда, озаглавен Urban Transformation Capacities (ENUTC) и е насочен към следните теми:

- Urban circular economies
- Community-based developments and urban innovation ecosystems
- Robust and resilient urban infrastructure and built environment.

- ИС на ФНИ приема ФНИ да участва като финансираща организация в конкурса Urban Transformation Capacities (ENUTC) с финансиране на проекти за фундаментални научни изследвания с прогнозен бюджет от 600 000 лв. като бъдат финансирани до три проекта с максимална сума за финансиране на проект 200 000 лв. със срок на изпълнение 2 или 3 години.

След доклад на координатора по програми ERA-NET, ИС на ФНИ приема решение Фонд „Научни изследвания“ да се включи в работни срещи на финансиращите организации по програма EuroNanoMed III и определя Проф. Лазаров като представител на ФНИ, да бъде командирован за участие в срещата 21-23.04. 2020 в Тел Авив, Израел. За участие в заседание на ESF и работна среща по програма Expand II е командирован Проф. Вайсилов, съответно в Амстердам, Нидерландия и Понта Делгада, Португалия, в периода 22-28.03.2020 г.

Въз основа на доклад от координатора по програми ERA-NET, ИС взема решение да командирова чл.-кор. проф. дн Илза Пъжева и чл. кор. проф. д-р Христо Найденски, членове на ИС на ФНИ, за периода 21- 22.04.2020 г. до гр. Париж, Франция за участие като представители на ФНИ в Общото събрание по програма BiodivERsA.

С решение на ИС на ФНИ (Протокол № 18/30.04.2020) се приема на служителите на ФНИ да бъдат възложени допълнителни административни и технически дейности, свързани с координирането и осигуряване на участието на ФНИ в международните програми, като ИС определя съответно координатори за всяка програма.

След доклад от проф. Вайсилов, управител на Фонд „Научни изследвания“, относно извършване на проверка за административно съответствие и допустимост на проектни предложения подадени за участие в конкурс по програма M-ERA.NET и в съответствие с Националните изисквания и условия за допустимост, ИС решава проверката за административно съответствие и допустимост на проектни предложения с участие на български научни колективи подадени за участие в конкурса по програма M-ERA.NET, да бъде извършена от ВНЕК по Двустранно сътрудничество към Фонд „Научни изследвания“.

2.9. Текущи конкурси програма COST

Провеждането на две текущи процедури на ФНИ за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България и по Програма COST се организират от една ВНЕК по Процедура за финансова подкрепа на международни научни форуми в Република България. По този начин са ограничени разходите за формиране на 2 отделни комисии за всяка от процедурите.

Основната цел на процедурата по Европейска програма COST е да създаде условия за пълноценно участие на български научни колективи в одобрените по програмата акции чрез предоставяне на национално съфинансиране, както и да засили интереса и присъствието на българската академична общност в програма COST като цяло.

На заседание, с Протокол № 10 от 24.01.2020 г. по предложение на председателя на ВНЕК по COST и международни научни форуми, ИС приема промяна в Поканата за кандидатстване по програма COST, като включи по-детайлно описание на необходимите документи за кандидатстване и условията за изпълнение на проектите.

С Протокол № 15 от 01.04.2020 г. на ИС на ФНИ, във връзка с ограничения бюджет на ФНИ за 2020 г. по програма COST, е решено по Процедурата за предоставяне на национално съфинансиране за участие на български колективи в утвърдени акции по Европейската програма за сътрудничество в областта на научните изследвания и технологии COST, за 2020 г. да не са допустими нови проекти, които са продължения на вече финансирани проекти по същите COST акции.

ВНЕК по Програма COST разглежда документите и направи проверка по 22 проектни предложения за национално съфинансиране, като 18 от тях са одобрени за финансиране. По сключените 18 договора е предоставено съфинансиране от страна на ФНИ в размер на 700 000 лв. за двете години или до изтичане на COST акцията. На всички договори финансирането е предоставено на два транша. С Протокол № 43 на ИС е одобрено изплащането на вторите траншове по програмата.

2.10. Конкурс по Национална научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и НИЕ)

През 2020 г. беше проведен за втори път конкурс по Национална научна програма (ННП) „Петър Берон“. Общата цел на програмата е да ускори реинтеграцията и кариерното развитие в български висши училища и научни организации на перспективни учени с международно признати научни резултати (Experienced researchers). Програмата цели да стимулира развитието на изследователския потенциал в България като необходима фундаментална стъпка за създаването на устойчива научна и иновационна среда и за развитието на конкурентна високотехнологична икономика в България. Специфични цели са привличане в България на перспективни учени с международно признати научни резултати и подпомагане на тяхната бърза реинтеграция в българските висши училища и научни организации; насърчаване и

подпомагане на интензивната изследователска дейност на учените по оригинални и конкурентни теми, без да се ограничават темите и научните области на изследванията (bottom-up подход); подпомагане на бързото изграждане на критична маса от перспективни учени в дадена област, с международно признати научни резултати, позволяващи развитието на съвременни конкурентни научни направления в България; повишаване качеството на висшето образование в България чрез трансфер на съвременни научни направления, знания, умения и технологии към обучителния процес и принос за откриване на нови таланти в България; трансфер на знания и умения към базовата организация. Стипендиите на ННП “П. Берон” предоставят финансова подкрепа на изследователи, участващи в международна мобилност в осем научни области:

- Химия (CHE)
- Обществени и хуманитарни науки (SOC)
- Икономически науки (ECO)
- Информатика и инженерни науки (ENG)
- Околна среда и науки за Земята (ENV)
- Науки за живота (LIF)
- Математика (MAT)
- Физика (PHY)

До конкурсната процедура бяха допуснати всичките 22 проектни предложения, те бяха оценени от независими чуждестранни оценители, които отговарят на изискванията за оценител по МСК-ИФ (MSCA-IF). Всички експерти бяха бивши или настоящи оценители на проекти по Marie Skłodowska-Curie actions (MSCA) в научните области, по които бяха подадените проектни предложения. Следвайки процедурите на MSCA и насоките за конкурса, оценяването беше проведено дистанционно на един етап според типа на проектното предложение. Един от подадените проекти попадна в Предложения Тип 1 – проекти, които са подадени по програма Хоризонт 2020 MSCA Individual Fellowships и са получили оценка по-висока от 80 точки - и според правилата на конкурса, той се класира директно без допълнително оценяване. Предложенията тип 2 бяха представени директно в конкурса и не попаднаха в обособения тип 1. Тези предложения бяха оценени от трима независими експерти от съответния научен панел. Един от тримата независими експерти беше излъчен за докладчик, който да подготви консенсусния доклад. След обработване на консенсусните доклади в съгласие с ННП Петър Берон и НИЕ и насоките за конкурса, на основание на получените оценителни консенсусни карти, бяха финансирани 8 проектни предложения (получили 80 или повече точки).

2.11. Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19

Във връзка с пандемията COVID-19 през 2020 г. ФНИ обяви и проведе **Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19**. Конкурсът е обявен на

основание на чл. 24 от ЗННИ, чл. 35, ал. 1 във връзка с чл. 36, ал. 2 от Правилника на ФНИ, и в изпълнение на ПМС 89 от 8.05.2020 г. с две тематични направления:

- **Тематично направление 1.** Медико-биологични проблеми – с максимално финансиране за един проект до 300 000 лв. ; и
- **Тематично направление 2.** Социални, икономически и образователни аспекти на пандемията COVID-19 – с максимално финансиране на един проект до 60 000 лв.

Прогнозният общ бюджет на конкурса първоначално е 1 800 000 лв., от които 1 560 000 лв. за тематично направление 1 и 240 000 лв. за тематично направление 2. Продължителността на изследователските работи по проектите е 24 месеца и се разработват в един етап.

Оценяването на проектните предложения е извършено при спазване на всички изисквания и процедури съгласно Методиката за оценка и класиране на проектите, определена в Насоките за кандидатстване в конкурса, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ.

По тематично направление 1 са постъпили 42 проектни предложения. За 20 проектни предложения са констатирани административни несъответствия, за които са изискани допълнителни документи. След представянето на тези документи всички 42 проектни предложения са допуснати до оценяване. В класирането участват 33 проектни предложения с оценка над 80 т. ВНЕК по тематично направление 1. Медико-биологични проблеми е предложила на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 7 проекта с получена обобщена числова оценка над 97 точки на обща стойност 1 460 000 лв. ВНЕК по това тематично направление е изисквала допълнителна информация относно същността, финансирането и участието на един от ръководителите на проектни предложение (№КП-06-К1/9) в две предложения, засягащи разработването на ваксина срещу SARS-CoV-2. Въз основа на сравняване и уточняване на представената информация е установено, че няма наличие на двойно финансиране и предложеният проект е допуснат до финансиране. След приемане на актуализираната ГОП за 2020 г. и с решение на ИС на ФНИ е решено да бъдат финансирани допълнително още 6 проектни предложения, с оценки над 80 т. и с обща сума за финансиране в размер на 1 220 000 лв. Така общата сума за финансиране на 13 проекта по това тематично направление възлиза на 2 680 000 лв.

По тематично направление 2 са постъпили 31 проектни предложения. За 7 от тях са констатирани административни несъответствия и са изискани допълнителни документи и след отстраняването на тези несъответствия всички 31 проектни предложения са допуснати до оценяване. В класирането участват 24 проекта с оценки над 80 т. ВНЕК по това тематично направление е предложила на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 4 проекта с обща стойност от 227 100 лв. Членовете на ВНЕК по това тематично направление са извършили проверка на седемте проекта (4 класирани и 3 резервни) с най-висока комплексна оценка. В резултат на проверката е установена висока степен на припокриване между проектни КП06-К2-30 и КП06-К2-2 във финансовата обосновка и в научното описание на проектното предложение (идентични, като на места напълно

съвпадат), поради което едното предложение е отпаднало от списъка с резервни проекти.

С решение на ИС на ФНИ след актуализация на ГОП за 2020 г. са одобрени за финансиране допълнително още 3 проектни предложения с обща сума за финансиране в размер на 180 000 лв. от списъка с 20 резервни проекта. Така общата сума за финансиране на 7 проекта по това тематично направление възлиза на 407 100 лв.

Общата одобрена сума за финансиране на проекти по този конкурс е 3 087 100 лв.

Поради подадена жалба от ръководител на проектно предложение срещу решение на ИС на ФНИ за обявяване на класираните и одобрени за финансиране проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19 – 2020 г.“, подписването на договорите за финансиране е замразено до произнасянето на компетентните съдебни инстанции и фактически е реализирано в края на март 2021 г.

2.12. Процедура по разглеждане на възражения - 2020 г.

През 2020 г. за първи път Фонд „Научни изследвания“ приложи процедура за разглеждане на възражения, съгласно чл.61 от ПФНИ. Съставът на експертната комисия по възражения беше определен с решение в Протокол №10 от 24.01.2020 г. на ИС на ФНИ. Разгледани бяха 36 подадени възражения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за млади учени и постдокторанти – 2019 г.“, „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2019 г.“ и конкурс „Българска научна периодика-2019 г.“ Три проектни предложения не бяха допуснати за разглеждане от комисията поради неоснователни мотиви в постъпилите възражения.

Установено е, че 27 възражения са основателни, поради допуснати технически неточности и се предлага тези проекти да бъдат представени на трети оценител, който да направи нова оценка по критериите, срещу чиято оценка е възразено. Чрез жребий са избрани и третите оценители за съответните проекти.

Шест възражения по конкурс за „Българска научна периодика“ 2019 г. бяха насочени да кандидатстват в обявения конкурс „Българска научна периодика“ 2020 с актуализирани насоки, насочен към проектни предложения от конкурс 2019 г., които не са били финансирани.

В резултат на коригираните оценки бяха финансирани 3 проектни предложения по Конкурс за „Фундаментални научни изследвания за млади учени и постдокторанти 2019“ на обща стойност 89 800 лв. и 4 проектни предложения по Конкурс за „Фундаментални научни изследвания 2019“. Общата сума за финансиране на проектни предложения по процедурата за възражения от конкурс за „Фундаментални научни изследвания“ 2019 г. за първия етап беше 240 000 лв.

Дейността на комисията беше осъществена в съответствие с процедурите по чл. 61, ал. 3, от Правилника на ФНИ и Правилата за определяне на състава и за работата на експертната комисия по възраженията към ФНИ.

2.13. Анализ на проведените конкурси

2.13.1. Промени в методиката за оценка на проектните предложения

След разглеждане на възражения по конкурси от предходни години и проведени редица срещи с ръководители на проектни предложения ИС на ФНИ внесе значителна част от предложените промени в Насоките за конкурсите, засягащи най-вече картата за научна оценка на проектните предложения. Бяха въведени максимални стойности на числовите оценки за всеки подкритерий и задължително изискване за обосноваване на оценката.

През 2020 г. за първи път Фонд „Научни изследвания“ приложи процедура за разглеждане на възражения, съгласно чл.61 от ПФНИ. От общо 36 подадени възражения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за млади учени и постдокторанти – 2019 г.“, „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2019 г.“ и конкурс „Българска научна периодика - 2019 г.“ само три проектни предложения не бяха допуснати за разглеждане от комисията поради неоснователни мотиви в постъпилите възражения. Общо 27 възражения са основателни поради допуснати технически несъответствия. Назначени са чрез жребий трети оценители по проектите, което в крайна сметка води до промяна в крайните оценки на 4 проектни предложения по Конкурс за „Фундаментални научни изследвания 2019“ и 3 проектни предложения по Конкурс за „Фундаментални научни изследвания за млади учени и постдокторанти 2019“.

ИС приема предложенията на членовете на комисията по възражения и на председателите на ВНЕК, които ще бъдат взети под внимание в изготвянето на следващите документи по конкурси. Приема Окончателния доклад на комисията по възражения и ѝ изказва благодарност за добре свършената работа.

Възлага на ВНЕК да обърне внимание на всеки от критериите в картата за оценка да има обосновка от оценителя. Препоръчва се в края на конкурсната процедура всяка ВНЕК да изготви обобщен доклад, в който да посочи оценители, които не са си свършили добросъвестно работата, за което те ще бъдат санкционирани.

Поради ограниченията наложени от извънредната обстановка във връзка с COVID19 пандемията, с Протокол № 10 от 24.01.2020 г. по предложение на председателя на ВНЕК по COST и международни научни форуми, ИС на ФНИ приема промяна в Процедурата за кандидатстване за международни научни форуми и бюджета на конкурса, в зависимост от продължителността на форума.

Поради ограниченията, свързани с извънредната епидемична обстановка и заявените от ръководители на проектни предложения възможности за присъствено и дистанционно провеждане, както и подадени проектни предложения, които се предвижда да бъдат проведени изцяло онлайн, с Протокол № 29 от 24.07.2020 г., ИС приема промени в Процедурата за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България:

1. Ако конференцията се провежда само дистанционно, максималната сума за провеждане на конференцията се намалява до 40 % спрямо предвидените максимални суми, свързани с продължителността на форума, а ако конференцията се провежда смесено - присъствено и дистанционно, тогава максималната сума се намалява до 60 % от предвидените максимални суми.

2. Ако настъпи промяна в начина на провеждане на конференцията след подписване на договора за финансиране, определената с решение на ИС сума за финансиране се намалява в съответствие с посочените в процедурата до 40 % или до 60 %. За промяната в начина на провеждане на конференцията ръководителят на договора изпраща уведомление до ФНИ и представя ново Приложение № 1 с разпределение на финансовите средства. В срок до 14 работни дни след подаване на уведомлението, базовата организация възстановява разликата от получените средства и намалените средства по банкова сметка на Фонда.

3. Промените в процедурата да бъдат отразени и в договора за финансиране.

В условия на извънредно положение, изключително се зацели значението на сайта на ФНИ и електронните форми за комуникация и разпространение на информация. Указанията към участниците, вкл. условията и изискванията за допустимост в конкурса, изискванията към участниците в екипите, условията за допустимост на разходите, правилата за изпълнение на проектите и др. са подробно разписани, ясни и водещи до измерими резултати, както и протоколите от заседания на ИС, класираните проекти по различните конкурси, както обичайно са достъпни на сайта на ФНИ.

2.13.2. Изпълнение на комуникационната стратегия на ФНИ

През 2020 ФНИ провежда в изпълнение на Комуникационната стратегия и редица събития и представяния на проекти, финансирани от ФНИ.

За всички тях са изпращани покани и информация към научната общност и към медиите, изработени и разпространени са подходящи прессъобщения.

През 2020 са реализирани общо 6 събития на ФНИ:

- 16 януари 2020 г. - информационна среща за представяне на конкурси по международни научни програми, проведена в зала „Проф. Марин Дринов“ на БАН, гр. София
- 07 февруари 2020 г. - ФНИ проведе среща в Аулата на СУ „Св. Кл. Охридски“ с бенефициентите на проекти на ФНИ по конкурси за 2018 г. и 2019 г.
- 06 март 2020 г. - Участие на ФНИ в конференцията „Хоризонт Европа“ - образование, иновации, научни изследвания“, гр. Варна. Фондът бе отличен от МОН за постижения за устойчиво развитие на капацитета и *повишаване на размера на усвоените средства по проекти по РП „Хоризонт 2020“*.
- 29 юни 2020 г. - Представяне на Годишен отчет на ФНИ за 2019 г. и Годишна оперативна програма за 2020 г. в гр. София

- 26 и 27 септември 2020 г. - Участие на ФНИ в Софийски фестивал на науката 2020:, двудневен щанд и чрез лекционен събитие на 27 септември;
- 29 септември 2020 г. - Проведено в гр. София е вътрешно обучение на Временните научно-експертни комисии по актуалните конкурси на ФНИ

С оглед достигане до научната общност с информация за актуални конкурси на Фонда и в ситуация на пандемия, през август и септември 2020 г. са реализирани видеопредставяния на Насоките по конкурси на ФНИ за 2020 г.

За първи път през 2020 г. беше използвана електронната система за подаване на всички документите по всички обявени конкурси от ФНИ, като имаше възможност за изпращане на документи по пощата или лично, според епидемиологичната обстановка. Извънредното положение и наложените ограничения доведоха до необходимостта за използване основно на електронно подаване на проектните предложения, както и неписъствено или смесено провеждане на заседанията на ВНЕК.ПНЕК и ИС на ФНИ.

2.14. Информация за приноса на ФНИ към националната научна продукция

2.14.1. Научни публикации с финансиране от ФНИ по и години и научни организации, включени в базите данни Web of Science и Scopus

Общият брой научни статии по проекти, финансирани от ФНИ (Funding Agency), които са публикувани в издания, включени в базите данни Web of Science (WoS) и Scopus по години за периода 2015 - 2020 г. е представен по-долу.

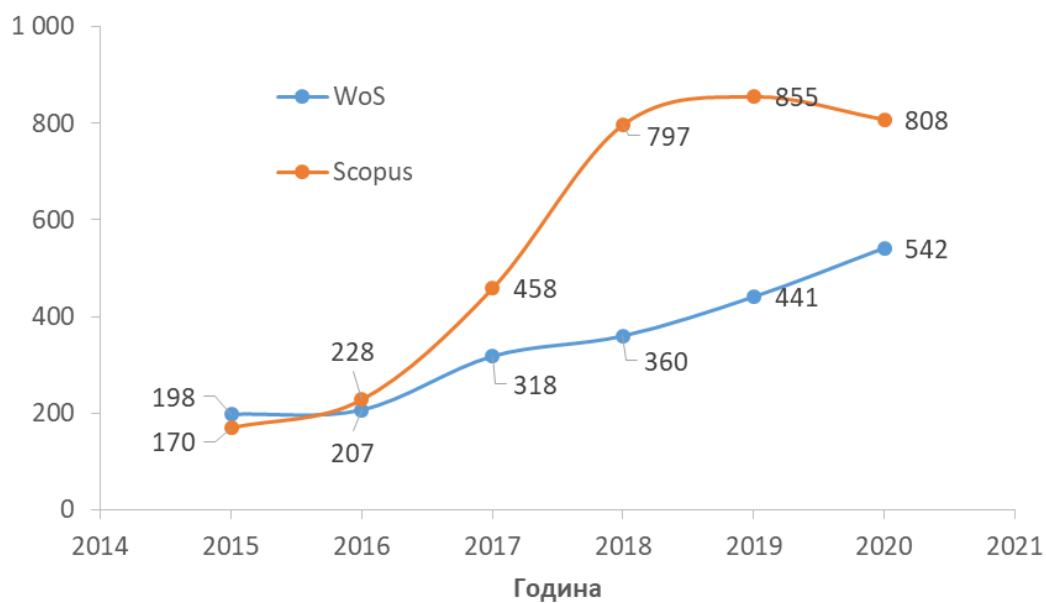
За 2020 г. броят публикации, в които е отбелязано, че са финансирани по проекти на ФНИ, нараства в базата данни Web of Science с около 100 (около 23%), докато броят публикации в базата данни Scopus намалява с около 40 (около 5%).

Намаляването вероятно се дължи на ограниченията за провеждане на международни конференции във връзка с пандемията от Ковид-19, тъй като материалите, публикувани в резултат от конференциите, се реферират предимно в базата данни Scopus.

На фигури 10 и 11 са представени данните за процента на научните статии, финансирани от ФНИ, от всички публикации с автори, работещи в научни организации в България, които са публикувани в издания, включени в базата данни WoS и Scopus по години за периода 2015 - 2020 г. За 2015 и 2016 г. този процент е между 4 и 5% и за двете бази данни.

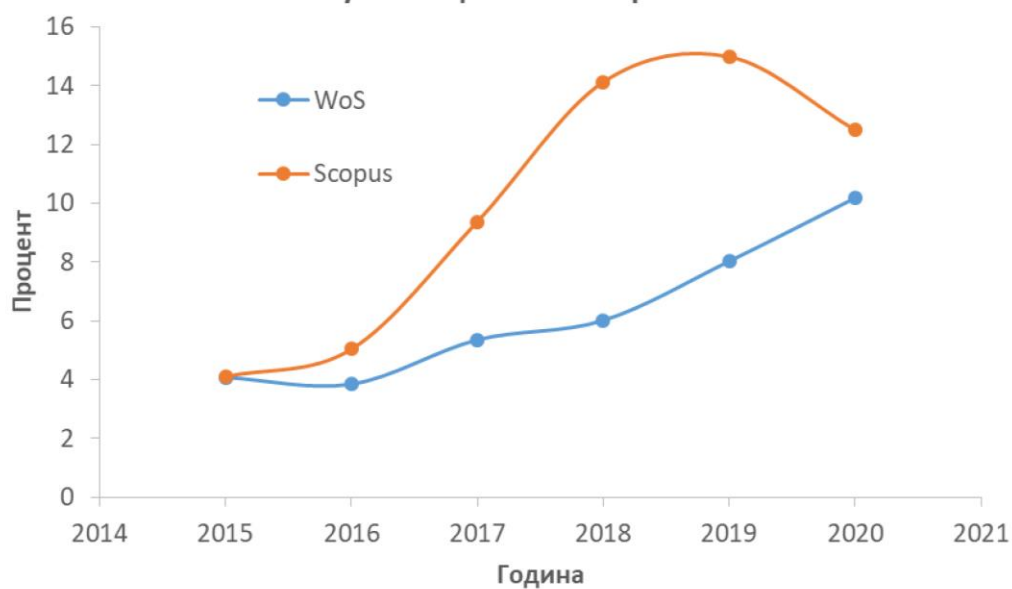
От 2017 г. процентът нараства устойчиво и за 2019 г. достига до 8% за публикациите, включени в Web of Science (WoS), и до 15% за публикациите, включени в Scopus. За 2020 г. процентът публикации, финансирани от ФНИ за базата данни Web of Science, продължава да нараства до около 10%, докато за базата данни Scopus процентът намалява спрямо 2019 г. до 12%.

Брой публикации по проекти на ФНИ годишно



Фиг. 10. Научни статии, финансирани от ФНИ, които са публикувани в издания, включени в базата данни Web of Science (WoS) и Scopus по години за периода 2015 - 2020 г.

Процент публикации по проекти на ФНИ от всички публикации от България



Фиг. 11. Процент на научните статии, финансирани от ФНИ, от всички публикации с автори от България, които са публикувани в издания, включени в базата данни Web of Science (WoS) и Scopus по години за периода 2015 - 2020 г.

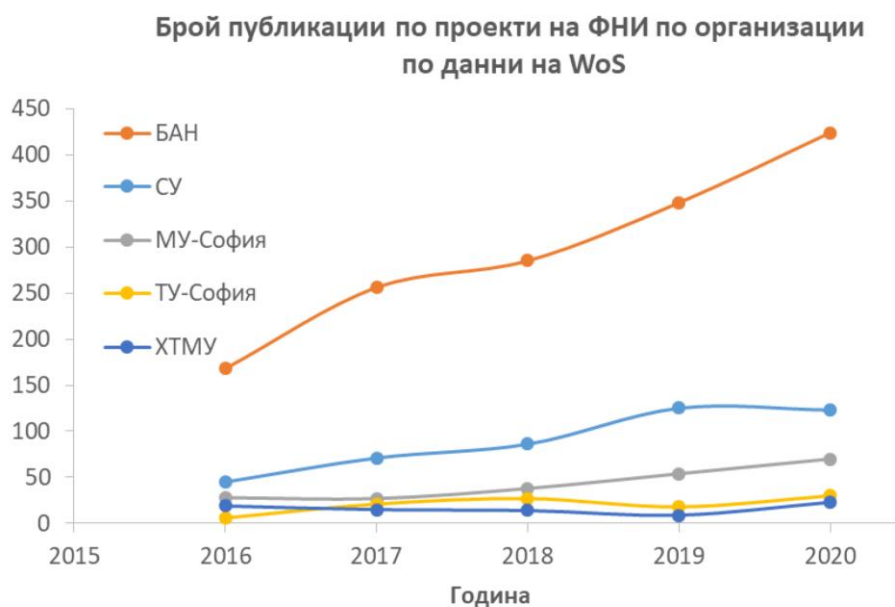
Данните за разпределените на публикациите, включени в базата данни WoS, по научни организации, са представени по-долу, като са показани научните организации с най-голям брой публикации.

Както и през предните години, и през 2020 г. най-голям принос има БАН с 424 публикации, следвана от Софийския университет със 123 публикации, Медицинския университет – София, Техническият университет – София и Химикотехнологичният и металургичен университет, съответно със 70, 30 и 23 публикации за годината.

Финансиращите програми и фондове с най-много съвместни публикации с колективи, финансирани от ФНИ, са програмата COST, Европейски съюз, German Research Foundation (DFG) - Германия, Russian Foundation for Basic Research (РФФИ) – Русия, National Science Foundation (NSF) – САЩ, United States Department of Energy (DOE) – САЩ и др.

Научни статии, финансирани от ФНИ, които са публикувани в издания, включени в базата данни Web of Science (WoS) по години за периода 2016 - 2020 г. за научните организации с най-голям брой публикации

(Доклад на ФНИ за 2021, с. 64-66, Фиг. 10-12)



Фиг. 12. Научни статии, финансирани от ФНИ, които са публикувани в издания, включени в базата данни Web of Science (WoS) по години за периода 2016 - 2020 г. за научните организации с най-голям брой публикации

2.14.2. Научни публикации с финансиране от ФНИ за проекти, отчетени с междинен или окончателен отчет през 2020 г.

Общо във всички ПНЕК по научни области са разгледани отчети на 192 проекта, в които участват 355 докторанти и 491 млади учени. От проектите 99 са оценени с най-

високата оценка („Отличен“ за проекти, оценявани по Правилника на ФНИ от 2014 г. или „Много добър“, която е най-високата оценка по Правилника на ФНИ от 2016 г.).

Общият брой научни публикации по отчетите на проектите е 1677, от които 760 публикации са по отчетите за вторите етапи на конкурса от 2014 г.

Осем публикации са включени в отчетите за изпълнение на първия етап на проектите от конкурса за фундаментални научни изследвания от 2016 г., а 125 са в отчетите за изпълнение на проектите от конкурса за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти от 2016 г.

От публикациите 146 са включени в отчетите за изпълнение на първия етап на проектите от конкурса за фундаментални научни изследвания от 2017 г., а 50 са в отчетите за изпълнение на проектите от конкурса за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти от 2017 г. Също 459 публикации са по отчетите за първите етапи на конкурса от 2018 г., а 121 публикации са от отчети на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за обществени предизвикателства – 2018 г. Има и 8 научни публикации по Програми ERA-NET.

От проектите към ПНЕК по двустранно и международно сътрудничество са разгледани 23 отчета като 9 от тях са оценени с най-високата оценка. Общият брой научни публикации по отчетите на тези проекти 91.

Така, общо за 2020 г. са разгледани 215 междинни или окончателни отчети, по които за 108 ИС на ФНИ е дал най-високата оценка за изпълнение на проекта. Общият брой научни публикации по разгледаните отчети е 1 768.

Подробна информация е предоставена като **Приложение № 3 в отчета на ФНИ по чл. 18 на Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“ (Обн. - ДВ, бр. 54 от 29.06.2018 г.).**

III. Анализ на предоставената от ФНИ документация, относно разгледани и финансирани научни проекти през 2020 г. по научни области

Съгласно решение на Комисията за оценка на дейността на ФНИ за 2015 г., с Протокол № 1 от заседанието на Комисията проведено на 18.10.2016 г., и съгласно чл. 19 от Правилника материалите са разпределени по направления, както следва:

1. проф. д.и.н. Иван Бонев Гацов - Хуманитарни науки,
2. проф. д-р Христина Лазарова Николова – Обществени науки,

3. проф. д.м.н. Степан Агоп Терзиян - Математически науки и информатика, Физически науки, Химически науки,
4. проф. д.т.н. Ивайло Иванов Христов - Технически науки
5. проф. д-р Владислав Харалампиев Попов- Селскостопански науки,
6. проф. д-р Радка Петрова Кънева – Биологически науки, Медицински науки.

В следващите точки, Комисията представя анализ и оценка на работата на ПНЕК и ВНЕК в съответната научна област, включваща оценка на работата на ПНЕК свързана с текущите и приключилите проекти и работата на ВНЕК по проведени конкурсни процедури от ФНИ през 2020 г.

Таблица 11. Брой отчетени проекти и брой отчетени научни публикации в междинните и окончателните отчети по ПНЕК по научни области, както и брой проекти с най-висока оценка на научния отчет („Отличен“ за конкурси до 2015 г. и „Много добър“ за конкурси след 2015 г.)

ПНЕК по	Брой отчетени проекти	Брой публикации	Брой проекти с най-висока оценка
Биологически науки	18	44	12
Математически науки и информатика	17	361	8
Медицински науки	13	34	2
Науки за Земята	8	33	2
Обществени науки	17	192	8
Селскостопански науки	33	134	17
Технически науки	27	223	14
Физически науки	22	340	16
Химически науки	26	114	18
Хуманитарни науки	11	202	2
Двустранно сътрудничество	23	91	9
Общо	215	1 768	108

3.1. Научна област “Хуманитарни науки”

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.

През 2020 г. в рамките на проведения конкурс за фундаментални научни изследвания в предварителния бюджет за 2020 г. са предвидени общо 870 000 лв. за финансиране на проектни предложения от научна област „ Хуманитарни науки“. Тази сума представлява 8,7 % от общия бюджет на конкурса. Дейностите по изпълнение на проектите са разделени на 2 етапа с междинен отчет в края на първи етап.

Научните проекти, които са одобрени за финансиране от ФНИ в съответните научни области са общо 70, от които в направление „Хуманитарни науки“ са одобрени 7 проектни предложения.

Проектните предложения насочени към направление „Хуманитарни науки“ се оценявани, съгласно методиката за оценка и класиране на проектите, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ.

Съгласно справката за резултатите от конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания през 2020 г. в област „Хуманитарни науки“ са постъпили и са оценени 27 проектни предложения, като с оценка равна или надвишаваше праговата стойност от 80 точки са 26 броя (Приложение КП-06-ПН50/Б).

Финансиране на проектните предложения в Приложение Н50В до проект № 6 е на обща сума от 793 032 лв., от които 395 301 лв. от бюджета за 2020 г. (Протокол № 40). Одобрени за финансиране са 6 проектни предложения с обобщена числова оценка над 97,5 точки, като сумата за тяхното финансиране е 854 418 лв. (Приложение КП-06-ПН50/В). 1 проектно предложение е финансирано с обща сума в размер на 132 136 лв. След актуализиране на ГОП и допълнително решение на ИС на ФНИ. 20 проектни предложения с класифицирани като „резервни“ (Предложение КП- 06-ПН50 / Г).

Общата сума, изплатена за 2020 г. в област „Хуманитарни науки“ за финансиране на 7-те проектни предложения е 986 554 лв. Сумата за първи етап от реализацията на тези проекти е 550 352 лв., която включва и сумата за ДМА / ДНМА.

В рамките на дейността на Комисията през 2020 г. са приети доклади за оценка на втори финален етап на 4 (четири проекта от 2014 г.) (Протокол № 29), както следва:

ДФНИ_К02/13 от 2014 г. с 10 научни публикации, от които с импакт фактор: 6 и с импакт ранг: 2. По шестобалната система оценката на научната част - много добра

ДФНИ К02/9 от 2014 г. с 55 научни публикации, от които с импакт фактор: 5 и с импакт ранг:14. Оценката на научната част - отлична.

ДФНИ-К02/16 от 2014 г. с 25 научни публикации, с импакт фактор няма, с импакт ранг няма. Оценката на научната част - много добра.

ДФНИ-К02/8 от 12.12.2014 г. с 25 научни публикации, с импакт фактор: 1(Web of science), с импакт ранг: няма. Оценката на научната част - добра.

Общо 115 публикации, от които с импакт фактор 17 и с импакт ранг: 30.

Освен това: Договор ДФНИ К 02/6 от 2014 с 14 научни публикации, без импакт актор и без импакт ранг. Оценката на научната част- много добра по шестобалната система. Докладван е в ПНЕК по Обществени науки – Протокол № 34.

Комисията е взела решение за удължаване срока на договора по проекти: ДН10/6 от 2016 г. и КП-06-М30/4 от 2018 г.

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2019.

След извършена проверка за административно съответствие и допустимост – чл. 53 от Правилник на ФНИ към тази конкурсна процедура са допуснати 19 проектни предложения. (Приложение Н40А). ВНЕК по Хуманитарни науки одобрява следните проектни предложения, чиято оценка надвишава праговата стойност от 80 точки:

КП-06-ПН-4/1, КП-06-ПН-4/2, КП-06-ПН-4/3, КП-06-ПН-4/4, КП-06-ПН-4/5, КП-06-ПН-4/6, КП-06-ПН-4/7, КП-06-ПН-4/8, КП-06-ПН-4/9, КП-06-ПН-4/10 КП-06-ПН-4/11, КП-06-ПН-4/12, КП-06-ПН-4/13, КП-06-ПН-4/14, КП-06-ПН-4/15, КП-06-ПН-4/16, КП-06-ПН-4/17, КП-06-ПН-4/18, КП-06-ПН-4/19. (Доклад 20.11.2019 г.).

3 проектни предложения с оценка над 80 точки са включени в списък като резервни (Приложение Н40Г).

Промени в научния колектив. Комисията е взела решение за одобряване на промяна в научния колектив на: Договор КП-06-Н40/7 от 2019 г. ; Договор КП-06-Н30/5 от 2018 г. Комисията е взела положително решение относно промяна на ръководителя на проекта на КП-06-Н40/8 от 2019 г.

Таблица 12. Разгледани и оценени междинни отчети от ПНЕК по Хуманитарни науки през 2020 г на проекти за следващ етап на изпълнение. Протокол № 42

№ по ред	Код на проекта	Година	Ръководител	Научна организация	Наименование
1	КП 06 Н30/6	2018	доц. д-р доц. Златомира Герджикова,	Институт за балканистика с Център по тракология "Проф. Александър Фол" - БАН	„LAVedia: „Енциклопедия за късната античност на Балканите, IV век“
2	КП 06 Н 30/7	2018	доц. д-р Ана Кочева	Институт за български език „Проф. Л. Андрейчин“ при БАН.	„Интерактивна кулинарна карта на българската езикова територия“
3	КП 06 ОПР 5/6	2018	доц. д-р Симеон К. Кацаров	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	Християнското и културно-историческото наследство на Северозападна България - стратегии за съхраняване и транслиране на локални идентичности“
3	КП 06 ОПР 5/6	2018	доц. д-р Симеон К. Кацаров	Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“	Християнското и културно-историческото наследство на Северозападна България - стратегии за съхраняване и транслиране на локални идентичности“
4	КП 06 ОПР 05/7	2018	Проф. д-р Тотко Стоянов,	СУ „Св. Кл. Охридски“.	„Доспехите на тракийските воини: комплексно интердисциплинарно изследване на бронзово предпазно въоръжение от Тракия“
5	КП 06-	2018	доц. д-р	СУ „Св. Кл.	„Медиите, образованието и

	ОПР05/4		Владислав Миланов,	Охридски“.	политиката: национални и европейски измерения на езиковата култура в публичната реч
6	КП 06-ОПР05/3	2018	проф. дфн Татяна Славова	СУ„Св. Климент Охридски“	„България между християнството и ересите. Старобългарският превод на Словата против арианите от Атанасий Александрийски“
7	КП-06-НЗО/3	2018	проф. д-р Владимир Пенчев	Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей - БАН	„Културно наследство и институционализация на българските исторически и съвременни мигрантски общности отвъд Европа“, Институт за етнология и фолклористика с Етнографски музей – БАН
7	ДН20/7 Протокол 29	2017	Доц.д-р Христо Попов	Национален археологически институт с музей при БАН	„Дендрохронология -създаване на хилядолетни скали за датиране на материалното културно наследство на Балканите“.

Договор ДН10/13 от 2016 г. е насочен от ИС на ФНИ към финансов експерт за становище. (Протокол № 17).

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020.

По конкурса към научна област „Хуманитарни науки“, Фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 са кандидатствали 4 (четири проектни) предложения: КП-06-ПМ-40/1, КП-06-ПМ-40/2, КП-06-ПМ-40/3, КП-06-ПМ-40/4.

От тези проектни предложения 1 не е допуснато за оценяване - КП-06-ПМ-40/4 (Доклад 18.10.2019 г.) (т. 3.2. и т. 6.1. от Насоките по конкурса).

3-те проектни предложения са с обща числова оценка над праговата стойност от 80 точки, като средната им оценка е 90.4 точки. (Приложение М50А, Приложение М50Б, Приложение М50В).

В рамките на Конкурса за финансиране общо са отпуснати средства за един проект в размер на 30 000 лв., като сумата на предварителния бюджет е 42 700 лв и остатък от 17 000 лв. КП-06-ПМ50/3 (Приложение М50В).

След утвърждаване на актуализацията на ГОП от Министъра на образованието и науката и с решение на ИС на ФНИ, е допуснато за финансиране второ проектно предложение. Сумата за финансиране на двата проекта е в размер на 60 000 лв. (Протокол № 40).

Национална научна програма „ Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и Ние) (Протокол № 41)

Със заповед РД01/27 от 13.08.2020 г. е открит „Конкурс по Национална научна програма Петър Берон. Наука и иновации с Европа – 2020 г.“ (Протокол № 34).

В рамките на конкурса към Панел Обществени и хуманитарни науки ИС на ФНИ приема да се финансира Проектно предложение с акроним: DISTILL Обща сума

за финансиране: 120 000 лв. и продължителност на проекта: 24 месеца (Протокол № 41). (Доклад от 19.11.2020 г.).

Българска научна периодика – 2020

„Българска научна периодика – 2020 г.“ по конкурс „Българска научна периодика – 2020 г.“ от подадени 35 проектни предложения, които са оценяване според обявените критерии и при попълване на съответната експертно карта.

В следствие на проверката, извършена от ВНЕК по т. 1 за административно съответствие и допустимост отговарят 21 броя проектни предложения.

По т. 2 в рамките на същия Конкурс общо 14 броя проектни предложения не отговарят на изискванията за административно съответствие и допустимост (ВНЕК-Периодика. Доклад за административно съответствие и допустимост. 23.07.2020 г.).

Оценяването на проектните предложение е извършено съгласно: Публична обява на ФНИ за конкурса, Насоки за кандидатстване, Правилник на ФНИ, Методика за оценка и класиране. ВНЕК по „Научна периодика“ е създадена по решение на ИС на ФНИ за организиране на процедурата за допускане, оценяване и класиране на проектни предложения за конкурса „Научна периодика 21“, в съответствие с чл. 53 от Правилник на ФНИ, на база комплексна оценка, която надвишава прага от 36 точки.

Общо са класирани 28 проектни предложения с минимална комплексна числова оценка, която е равна или е над допустимия праг от 36 точки (Приложение А). 7 проектни предложения отпадат поради не покриване на един от критериите за получаване на съответния минимален брой точки. Останалите общо 28 броя проектни предложения са класирани. (Приложение Б).

ВНЕК предлага финансиране за тази научна област с 90 000лв. Предложеният списък от ВНЕК за финансиране на 16 проектни предложения, като общия размер на предвидената сума възлиза на 102 049 лв. (Приложение НП- В). Доклад 19.08.2020 г.

Вторият конкурс за „Българска научна периодика е проведен през 2020 г.“, който е с прогнозен общ бюджет от 300 000 лева и се отнася за проекти, които се предвижда да бъдат реализирани нв рамките на 12 месеца (Годишен Отчет на ФНИ за 2020 г., с. 38).

ИС на ФНИ утвърждава класирането на проектните предложения в „Конкурс за финансиране на Българска научна периодика – 2020 г.“ (Приложение ПП2-Б). ИС на ФНИ одобрява финансиране на проектните предложения (посочени в Приложение ПП2-В) с общо 333 394 лв. от бюджета за 2020 г.

Това решение е на база предвидената сума за конкурса в ГОП и текста в ГОП за 2020 на ФНИ: „В случай на реализирана икономия при финансиране на някои от дейностите, неоползотворените средства могат да бъдат използвани за финансиране на други дейности от настоящата ГОП“. (Протокол № 40)

ИС на ФНИ не приема удължаване срок на договор НП/49от 2018 г., поради неговото изтичане и неспазване на изискването от чл.71, ал.3 от Правилника на ФНИ. (Протокол № 17).

Общо са класирани 78 проектни предложения, а един проект е декласиран по т.5. Предложението на ВНЕК е да бъдат финансирани общо 45 проектни предложения, като отпусната сума е 292 194лв. (Приложения А, Б, В, Г).

От одобрените за финансиране проектни предложения 17 броя са от област „Хуманитарни науки“ - Приложение В: КП-06-ПП2 - 00018, КП-06-ПП2 – 00038, КП-06-ПП2 – 00041, КП-06-ПП2 – 00044, КП-06-ПП2 – 00048, КП-06-ПП2 – 00003, КП-06-ПП2 – 00029, КП-06-ПП2 – 00040, КП-06-ПП2 – 00001, КП-06-ПП2 – 00012, КП-06-ПП2 – 00014, КП-06-ПП2 – 00024, КП-06-ПП2 – 00062, КП-06-ПП2 – 00063, КП-06-ПП2 – 00010, КП-06-ПП2 – 00013, КП-06-ПП2 – 00020.

Двустранно сътрудничество

ВНЕК по двустранно сътрудничество. Програма JPI Cultural Heritage (Доклад 7.10.2020). предлага на ИС на ФНИ да бъдат допуснати до конкурсна процедура по международната програма JPI Cultural Heritage постъпилите 14 проектни предложения. В рамките на тази програма, към област „Хуманитарни науки“ следните проектни предложения:

ФНИ – 1919, с акроним на проекта: ArtMedSlav

ФНИ – 1888, с акроним на проекта: спомени3Асподеляне

ФНИ – 1918, с акроним на проекта: ВЕTheheritage

ФНИ – 1906, с акроним на проекта: CHIPCES

ФНИ – 1920, с акроним на проекта: JPICH CHIP

ФНИ – 1916, с акроним на проекта: SaCRATh

ПНЕК по Двустранно сътрудничество е разгледала и одобрила доклад за промяна на финансов план на проект КП-06-МНФ-44 от 16.12.2019 г. (Протокол № 29).

ИС на ФНИ одобрява удължаване срок на договор ДНТС/Русия 02/19 от 18.06.2018 г. и КП-06-Франкофония/1 от 20.12.2018 г. (Протокол № 40).

ПНЕК не е подкрепена молба за удължаване на договор КП-06-МНФ/14 от 24.09.2020 г., поради не спазване на срока за подаване (Протокол № 40).

Процедура за финансова подкрепа на международни научни форуми в Република България. (Протокол № 29).

1 (едно) проектно предложение е оставено без последици, поради неспазване на срока на подаване: ФНИ-1298 от 17.07.2020 г. (Доклад от 19.11.2020 г.). (Протокол № 41).

В рамките на тази процедура са одобрени за съфинансиране проектни предложения: ФНИ-2581 със сума в размер на 16 000 лв. (Доклад от 19.11.2020 г.). (Протокол № 41).

ФНИ-698 от 01.06.2020 г. със сума в размер на 10 000лв (Протокол № 29).

ФНИ-563 от 11.05.2020 г. със сума в размер на 6 000лв. (Протокол № 29).

Актуализиране на проектни предложения,

1 брой - ФНИ-1446 от 17.08.2020. Съгласно решение на ИС, Протокол 22/29.05.2020: ВНЕК одобрява актуализираното предложение за вече преведените средства от 9 000 лв. (Доклад от 19.11.2020 г.). (Протокол № 41).

Конкурси за проекти по програми за двустранно сътрудничество България – Русия 2019-2020 г.

Приложение А. Резултати от научно оценяване на проектни предложения по „Конкурс за финансиране на проекти за двустранно сътрудничество- България-Русия 2019-2020“. Резултати от оценяване на проектни предложения. От общо 186 проектни предложения към област Хуманитарни науки се отнасят общо 19 проектни предложения.

Приложение Б. Класиране на проектни предложения по „Конкурс за финансиране на проекти за двустранно сътрудничество - България - Русия 2019 - 2020“. Към област Хуманитарни науки се отнасят 17 проектни предложени: КП-06-ПРУСИЯ-101, 153, 12, 39, 100,123,125, 46,178, 78, 96,1,179,181, 134, 137, 32. Най-ниската оценка е 80.5 точки (КП-06-ПРУСИЯ-32. (Доклад от 29.10.2020 г.).

Дейност на ПНЕК по Хуманитарни науки.

През 2020 г. Постоянната научно-експертна комисия (ПНЕК) по Хуманитарни науки е провела 7 заседания. Прегледът на протоколите от седемте редовни заседания на ПНЕК по Хуманитарни науки, показва че са разглеждани доклади на ръководители на договори. Комисията е обсъждала и оценявала финансовата част от отчети за реализация на първи етап, както и преразпределение на средства останали след втори етап. Комисията е взимала решения по промени в научния колектив, доклади от рецензенти, оценка за изпълнение на дейността по работните пакети за съответния период на даден проект, удължаване срок на договор, разглеждане уведомления от ръководители на договори, взимано е отношение по разграничение на научноизследователска работа при реализация на проекти. Комисията е приела 4 окончателни отчета по проекти и е разгледала 7 бр. междинни отчети на проекти от 2018 г. и 1 отчет от 2017 г.

Мнение и препоръки

Представената документация е напълно дигитализирана, като само Протокол № 17 и протоколите от заседанията на Комисията не са представени по този начин. Трябва да се подчертае, че като цяло документацията е в много добро състояние, при едно много добро ниво на качество на приетите междинни и окончателни проекти.

Комисията смята, че представянето на публикации като физическо доказателство не е особено инструктивно. Това е важно преди всичко за рецензентите. По-важно би било в приложените статии, студии или монографии, съответните трудове да бъдат разделени на такива с peer review process и на статии без peer review process. Това би улеснило както работата на рецензентите, така и работата на ВНЕК при оценяването на проектите.

На практика това е един от най-важните проблеми, на който следва да се обърне внимание и който трябва да бъде разрешен пред следващата конкурсна сесия.

В заключение от представената документация е видно, че през 2020 г. ПНЕК по Хуманитарни науки към ФНИ е извършила значителна по обем качествена работа и е реализирала дейността си по оценка изпълнението на финансирани от ФНИ проектни предложения, както и е представяла решенията си пред ИС в съответствие с нормативните изисквания.

3.2. Научна област “Социални, стопански и правни науки”

Научните проекти, финансирани от ФНИ по научна област „Социални, стопански и правни науки“ се оценяват от *ПНЕК по Обществени науки* на базата на приетата от ФНИ методика за оценка по процедурите от конкурсите за финансиране на фундаментални научни изследвания. За целите на анализа на резултатите от дейността на ФНИ по-нататък в текста ще бъде използвано наименованието „Обществени науки“ за уеднаквяване на терминологията и поради неговата употреба от Комисиите на ФНИ.

През 2020 г. предварително одобреният бюджет на ФНИ за изплащане на суми за текущи проекти по конкурси от предни години, в съответствие с ГОП е 15 894 800 лв. Допълнително с ПМС са предоставени 2 400 000 лв. за конкурси във връзка с пандемията от Covid-19, 4 000 000 лв. за конкурс за фундаментални научни изследвания, 1 300 000 лв. за финансиране на проекти и нов конкурс по Националната научна програма „Петър Берон и НИЕ“, и 2 203 580 лв. за финансиране на втора година от проектите по Националната научна програма ВИХРЕН. От възстановени средства и получени присъдени вземания от бенефициенти са постъпили допълнително 1 290 999.79 лв. След окончателната корекции на бюджета на ФНИ за 2020 г. общата усвоена сума е 26 399 028 лв. (ФНИ, 2021).

В рамките на ГОП Фондът е провел 11 конкурса (Източник: Годишен отчет за дейността на ФНИ през 2020 г.)

В рамките на проведения **конкурс за фундаментални научни изследвания** са предвидени 860 000 лв. за финансиране на проекти от научна област „Обществени науки“ ,което представлява 8,6 % от общия бюджет на конкурса и е с 36 % по-малко в сравнение с финансирането за същата научна област, отпуснато през 2019 г. (1 344 000 лв.).

Съгласно справката за резултатите от Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания през 2020 г. в област „Обществени науки“ са постъпили и са оценени 33 проектни предложения, от които 28 участват в класирането. Във финалната процедура за одобрение за финансиране са предложени 6 проекта (Приложение КП-06-ПН45/В) и е съставен списък с 22 резервни проектни предложения (оценени с над 80 точки) (Приложение КП-06-ПН45/Г). С допълнително с решение на Изпълнителния съвет на Фонд „Научни изследвания“ след актуализация на Годишната оперативна програма (ГОП) и одобрение на Министъра на образованието и науката е предложено и одобрено за финансиране още 1 проектно предложение с обща сума за финансиране 169 515 лв. Максимално допустимата сума за финансиране на един проект е до 120 000

лв. Общата сума на отпуснатото финансиране за проектите е 910 966 лв., от които 495 245 лв., вкл. сумата за ДМА/ДНМА са за първи етап на проектите. За сравнение, осигуреното финансиране по същия конкурс през 2019 г., по който са финансирани общо 14 научно-изследователски проекта, е сумарно 1 617 819 лв., от които 808 909,50 лв. са отпуснати и изплатени през 2019 г. Както е видно в финансирането на проекти от област „Обществени науки“ рамките на конкурса за фундаментални научни изследвания през 2020 г. спада с 44 %, респ. сумите за финансиране на първи етап спадат с 39 %.

Анализ на дейността на ВНЕК по Обществени науки

Предоставените копия от докладите на ВНЕК по Обществени науки към ФНИ дават основание да се заключи, че допускането и оценяването на проектните предложения по Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 и Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 е извършено в съответствие с изискванията на Правилника на ФНИ и Методиката за оценяване и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти, утвърдена от Изпълнителния съвет на ФНИ.

Съгласно докладите от заседанията на ВНЕК и резултатите от оценяването и класирането на постъпилите проектни предложения по основните конкурси за финансиране на фундаментални научни изследвания и такива на млади учени в научна област „Обществени науки“, са налице следните факти:

- Постъпили са 33 проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.“, от които за 1 са изискани допълнителни документи за отстраняване на административни несъответствия. След отстраняването на тези несъответствия всички 33 проектни предложения са допуснати до оценяване. На базата на получените оценки е направено класиране на всички 33 проекта. Оценени с над 80 точки са 28 проектни предложения и съответно 6 от тях са предложени за финансиране. Изготвен е списък с 22 резервни предложения, от които 1 е финансирано допълнително.
- Разгледани са 7 проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 г.“. Всичките те са допуснати до оценяване и участват в класирането. С комплексна числова оценка над 80 точки са 5 проектни предложения. ВНЕК по Обществени науки е предложила за финансиране 2 проектни предложения в рамките на първоначално предвидения бюджет. Изготвен е списък с 3 резервни проекта, от които 1 е одобрен за допълнително финансиране от ИС на ФНИ след актуализация на ГОП и с одобрението на Министъра на образованието и науката.

Всеки допуснат до оценяване проект е разглеждан и оценяван при спазването на принципите за безпристрастност, компетентност и избягване конфликт на интереси, посочени в чл. 51, ал. 1 от Правилника на ФНИ, както и в съответствие с Насоките и методиката за оценка по процедурата на Конкурса.

Анализ на дейността на ПНЕК по Обществени науки

През 2020 г. Постоянната научно-експертна комисия (ПНЕК) по Обществени науки е провела 7 заседания, проведени по Skype поради извънредната обстановка във връзка с пандемията COVID-19. Комисията е разгледала общо 84 доклада и уведомителни писма от ръководители на договори. Разгледани са и 9 бр. окончателни отчети на проекти от Конкурс - 2014 г., от които 6 с много добра оценка, 2 – с добра и 1 - със задоволителна (Таблица № 13).

Също така тя е разгледала и междинен отчет на проект по Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания-2017 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий е определила оценители, след което е обсъдила и приела Много добра оценка (Таблица № 14).

ПНЕК по Обществени науки е разгледала 6 бр. междинни отчети на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания-2018 г., от които: 3 са оценени с оценка „Много добра“ и 3 - с „Добра“ оценка.

Разгледани са и разгледани 4 бр. междинни отчети на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за обществени предизвикателства – 2018 г. (Таблица № 15), от които: 3 бр. са с оценка „Добра“ и 1 бр. - с оценка „Задоволителен“.

Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Обществени науки през 2020 г. е в размер на 483 947.34 лв. Общият брой отчетени проекти от ПНЕК по Обществени науки през 2020 г. е 17, а броя на отчетените научни публикации в междинните и окончателните отчети е 192, съответно броят на проектите с най-висока оценка на научния отчет („Отличен“ за конкурси до 2015 г. и „Много добър“ за конкурси след 2015 г.) е 8.

Внимателният преглед на предоставените междинни научни отчети по проекти, показва обаче липсата на конкретика в отчитането на публикационната активност в индексирани издания и относително нисък брой на публикациите в реферирани издания – 38 бр., вкл. 5 бр. в издания с Импакт фактор и 5 бр. в издания с Импакт ранг). Отчетени са 17 индексирани в Web of Science. Налице е, нарастване на броя на публикациите в издания с Импакт фактор и Импакт ранг спрямо 2019 г. (8 бр.), което е добър атестат за активиране на публикационната активност и разпространението на резултатите от научните изследвания, финансирани от ФНИ в тази научна област. В научните колективи на обсъжданите през 2020 г. проекти са взели участие общо 34 докторанти и 32 млади учени.

ТАБЛИЦА 13 РАЗГЛЕДАНИ ПРОЕКТИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕН ВТОРИ, ФИНАЛЕН ЕТАП ОТ КОНКУРС 2014 Г.

№	Код на проекта	Година	Ръководител	Научна организация	Наименование	Оценка	Брой публикации по проекта	Брой докторанти в проекта	Брой млади учени в проекта
1	ДФНИ – K02/15	2014	Доц. д-р Бистра Стамболийска	Институт по органична химия с ЦФ при БАН	Създаване на специализирана електронна библиотека за изследване и идентифициране на художествени артефакти с цел опазване на българското културно наследство	Много добра	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>
2	ДФНИ – K02/10	2014	Проф. д.и.н. Иван Бонев Гацов	НБУ	Център по локализиране и експериментална реконструкция на древни пътища и хабитати чрез методите на пространствения анали и археометрията – SARCHUS AIR	Много добра	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>
3	ДФНИ – K02/17	2014	Проф. д-р Евгени Велев	УниБИТ	Разработване на концептуален модел на иновативна образователна и културно-развлекателна среда за личностно и обществено развитието в процеса на образованието по изкуствата и културата през целия живот	Задоволителна	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>
4	ДФНИ – K02/19	2014	Доц. д-р Владимир Пенчев	Институт за етнография и фолклористика с етнографски музей	Културно наследство в миграция. Модели на консолидация и институционализация на българските общности в чужбина	Много добра	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>	<i>Липсва информация</i>
5	ДФНИ – K02/2	2014	Доц. д-р Добринка Атанасова Стойкова	УниБИТ	Създаване на специализирана електронна библиотека за изследване и идентифициране на художествени артефакти с цел опазване на българското културно наследство	Добра	12, 2 организирани научни форуми	2	2

6	ДФНИ – K02/11	2014	Проф. д.ик.н. Соня Милева	НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“	Създаване и управление на специализирана Е-библиотека с научен текст и визуален архив в областта на сценичните и визуалните изкуства	Много добра	Организиран научен форуми – 2	5	-
7	ДФНИ – K02/4	2014	Доц. д-р Божидар Сашков Ивков	Институт за изследване на обществата и знанието – БАН	Здраве, качество на живот, неравенства. Състояние, взаимни влияния тенденции и предизвикателства (от емпирия към теория)	Много добра	11	-	1
8	ДФНИ – K02/6	2014	Чл.-кор. д.и.н. проф. Васил Атанасов Николов	Национален археологически институт с музей - БАН	Ранен рудодобив и металургия в източната част на Средногорската металогенна зона (V хил.г. пр. Хр – 1 хил.г. сл. Хр.). Археологически, геологически и геофизически изследвания на следи от древен рудодобив и металургия в Бургаския и Ямболския рудни райони.	Много добра	14, 4 участия в научни форуми	4 (вкл. 2 млади учени)	4 (вкл. 2 докторанти)
9	ДФНИ – K02/14	2014	Проф. д.ф.н. Вася Велинова	ЦСВП „Проф. Ив. Дуйчев“	Съвременни методи за проучване, систематизиране и презентирание на културно-историческото наследство на Балканите (върху материал от фотоархива на проф. Асен Василев и проф. Атанас Шаренков)	Добра	9 научни публикации в т.ч. 6 участия в научни форуми	1	3

ТАБЛИЦА 14 РАЗГЛЕДАНИ ПРОЕКТИ И ОЦЕНКИ ЗА ИЗПЪЛНЕН ПЪРВИ, МЕЖДИНЕН ЕТАП ОТ КОНКУРС 2017 Г.

№	Код на проекта	Година	Ръководител	Научна организация	Наименование	Оценка	Брой публикации по проекта	Брой докторанти в проекта	Брой млади учени в проекта
1	Договор № 13/15	2017	Проф. д.ф.н.	ИФС - БАН	Анализ и философско осмисляне на ролята на рода Берон за духовното развитие на България и интегрирането ѝ в световната култура	Много добра	13, вкл. 1 монография, 1 публикация в издание, индексирано в Web of Science	3	2

ТАБЛИЦА 15 РАЗГЛЕДАНИ МЕЖДИННИ ОТЧЕТИ ПО ПРОЕКТИ И СКЛЮЧЕНИ АНЕКСИ ЗА СЛЕДВАЩ ЕТАП НА ИЗПЪЛНЕНИЕ ОТ ПНЕК ПО ОБЩЕСТВЕНИ НАУКИ ПРЕЗ 2020 Г.

№ по ред	Код на проекта	Година	Ръководител	Научна организация	Наименование	Оценка	Брой публикации по проекта	Брой докторанти в проекта	Брой млади учени в проекта
1	КП-06-ОПР-01/3	2018	Гл.ас. д-р Зорница Йорданова	УНСС	Разработване на гъвкава методология за развитие и управление на иновационни проекти	Добра	16, от тях по проблематиката на проекта – 5 вкл. с импакт фактор – 1, с импакт ранг –	2	1

							1 7 участия в научни форуми		
2	КП-06- ОПР- 05/14	2018	Проф. д.н. Ирена Петева	УниБИТ	Приложение на смесената реалност в обучението и популяризирането на културно – историческото наследство в университетска информационна среда	Добра	17, вкл. с импакт фактор - 3	8	2
3	КП-06- Н25/1	2018	Гл.ас. д-р Вероника Димитрова	Изследователски център по социални науки към катедра „Социология“, СУ „Св. Климент Охридски“	Психично здраве и социални нравенства	Добра	8 и 7 участия в научни форуми	0	6
4	КП-06- ОПР- 05/8	2018	Доц. д-р Борян Георгиев Янев	ПУ „Паисий Хилендарски“	Пловдив – от мултиезиков и мултикултурен център на Източна Румелия до Европейска	Задоволителна	14, вкл: 1 монография, 5 научни статии (вкл. 1 в реферирано издание), 5	2	3

					столица на културата		доклада и 3 статии с научно-популярен характер. Признати са 10 статии и 2 участия в научни форуми.		
5	КП-06-Н25/3	2018	Проф. д-р Теодора Маринова Георгиева	Международни висше бизнес училище - Ботевград	Разработване и апробиране на модел за мониторинг и оценка на устойчивото развитие на туризма в България (на примера на националните курорти)	Много добра	8 11 участия в научни форуми	1	1
6	КП-06-Н25/3	2018	Гл.ас. д-р Мария Кръстева	Институт по физиология на растенията и генетика, БАН	Взаимовръзка между психосоциални и епигенетични характеристики при лица с	Добра	2, вкл. с импакт фактор – 1, с импакт ранг – 1 2 участия във	0	3

					проблемна употреба на психоактивни вещества		форуми		
7	КП-06- Н25/2	2018	Доц. д-р Християн Атанасов	УниБИТ	Информационен портал за архивно- документално наследство на Българското възраждане	Много добра	25, вкл. индексирани в Web of Science – 12	2	-
8	КП-06- Н25/4	2018	Проф. д.с.н. Валентина Миленкова	ЮЗУ „Неофит Рилски“ - Благодевград	Дигиталната медийна грамотност в контекста на „общество на знанието“: състояние и предизвикателства	Много добра	8, вкл. с импакт ранг – 3	2	1
9	КП-06- ОПР- 05/10	2018	Доц. д-р Боряна Бужашка	УниБИТ	Булгарика – културологичен профил на българската диаспора	Добра	14, вкл. Индексирани в Web of Science - 2	1	1
10	КП-06- Н25/8	2018	Проф. д-р Теодора Петрова - Иванова	СУ „Св. Климент Охридски“	Модел на ефективна визуално- комуникативна и	Добра	6 и 3 участия във форуми	1	2

					медийна среда за формиране и възпитаване на нови публики в сферата на изкуствата и културните и творчески индустрии чрез споделени пространства				
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

В рамките на заседанията на Комисията са вземани решения за определяне на оценители на постъпили регулярни междинни отчети по проекти за оценка на извършените дейности в рамките на първия етап от проектите и е взела решения да се сключат Анекси за втори етап.

Комисията е определила по един оценител за първите три и по двама – за междинните етапи на останалите проекти и е приела техните доклади за оценка на извършените дейности. ПНЕК е осъществила своята дейност и в рамките на предвидените срокове е приела отчетите, като е възложила и получила рецензии и одитни оценки по всички проекти.

В рамките на своята дейност през 2020 г. ПНЕК по Обществени науки е разглеждала рецензии по договори и становища на финансисти за правомерност на извършените разходи; доклади на експерти на ПНЕК по отношение на сключване на анекси по текущи проекти; вземала е решения за промени в съставите на проектните екипи при запазване на съотношенията за численост на младите учени спрямо общата численост на екипите; решения за възстановяване на финансиране при констатиране на неправомерно направени разходи, както и за прехвърляне на средства по сключени договори от един период в друг или от едно перо в друго, а също и решения за промени в сроковете за изпълнение на дейности от работни пакети.

Констатирани са много малко пропуски и са предприети съответните мерки за ограничаване на разходите, които са оценени като недопустими от страна на финансовите одитори. ПНЕК по Обществени науки е разгледала и се е произнесла, както следва по:

- 8 доклада от ръководители относно промени по договорите, свързани с промяна на състава на научните колективи по проектите;
- 33 доклада за удължаване за изпълнение на договори по проектите във връзка със сатруднени условия за работа поради извънредната ситуация с пандемията COVID-19;
- 31 доклада за промяна във финансовите планове, свързани със затруднения по изпълнение на дейностите поради пандемията COVID-19 и с необходимост прехвърлянето на средства от един период в друг и/или едно разходно перо в друго;
- 5 доклад за промяна на работна програма, касаещ промени в сроковете за изпълнение на дейности от работните пакети.

През 2020 г. с решения на ПНЕК по Обществени науки не са прекратявани договори за научни изследвания с ФНИ поради липса на основания за това.

В рамките на представените отчети за приключили междинни етапи по проекти в научна област „Обществени науки“ са отчетени 181 бр. научни публикации.

Изводи и препоръки:

- ✓ Общият извод за активността на научните организации и степента на финансиране на проекти от направление „Обществени науки“ е, че се забелязва тенденция на намаление в броя на постъпилите проектни предложения за поредна година и в броя на финансираните проекти в тази научна област в сравнение с годините преди 2018 г. Това поставя учените, работещи в тази научна област пред затруднения с изпълнението на наукометричните показатели, поради ограничения размер на националното финансиране за научноизследователски проекти.
- ✓ Очевидно е, че първоначално предвиденият бюджет за финансиране на фундаментални научни изследвания и такива на млади учени и постдокторанти в направление „Обществени науки“ през 2020 г. е увеличен съответно с 169 515 лв. и 30 000 лв., което свидетелства за усилията на ръководството на Фонда за провеждане на целенасочена политика и предприемане на мерки за насърчване на научните изследвания на млади учени и за създаване на необходимите предпоставки за повишаване квалификацията на научните кадри; за разпространение на резултатите от изследователската дейност и за поощряване проекти с участието на млади учени и постдокторанти в научното направление.
- ✓ Оценките на изследователските проекти, финансирани от ФНИ в област „Обществени науки“ се разглеждат и приемат от ПНЕК по Обществени науки, която има за цел точното идентифициране и адекватна оценка на приноса на проектите, реализирани в тази научна област по отношение на постигане целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания, Европейските рамкови програми, Европейската и Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура, както и във връзка с приоритизирането на финансирането на научни програми и проекти по научни области.
- ✓ Анализът на дейността на ПНЕК по Обществени науки към ФНИ през 2020 г. позволява да се направи извод, че Комисията е осъществявала работата си по оценка изпълнението на финансирани от ФНИ проекти и е представляла решенията си пред ИС в съответствие с всички нормативни изисквания.
- ✓ На базата на представени рецензии и становища на финансистите ПНЕК по Обществени науки не е взимала решения за прекратяване договори по проекти, поради липса на основания за това, което е атестат за наложената стриктна финансова дисциплина и подобро управление на научната дейност, финансирана от Фонда.
- ✓ Мониторингът върху дейността на Фонда през 2020 г. позволява да се направи извод за продължаващо активиране на платформа за онлайн подаване на проектни предложения, използвана пилотно по Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства, свързани с пандемията от COVID-19, с цел прилагането на адекватни съвременни процедури за кандидатстване, оценяване, мониторинг и контрол на изпълнението на финансираните научни проекти.

3.3. Научна област “Математически науки и информатика”

Представени са 3 (три) доклада на Председателя на ВНЕК по Математически науки и информатика (МНИ) проф. дфн Катя Вутова по “**Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания-2020**” за 12 (дванадесет) проектни предложения. Оценяването на проектите е извършено съгласно Методиката за оценяване и класиране на проектите, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ. ВНЕК предлага за финансиране 8 (осем) проектни предложения в област МНИ получили над 80 точки в рамките на бюджет от 590 000 лв. Останалите четири предложения са оценени под прага от 80 т. ВНЕК по Математически науки и информатика предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 3 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 87,5 точки на обща стойност 510 000 лв. Предложението е утвърдено от ИС След приемане на актуализираната ГОП за 2020 г. е финансирано допълнително още едно проектно предложение с обща сума за финансиране в размер на 170 000 лв.

Сумата, изплатена за 2020 г. в научно направление „Математически науки и информатика“ за четирите класирани и финансирани проектни предложения за първи етап на договор е 415 000 лв., включваща сумата за ДМА/ДНМА. Общата сума по договорите е 680 000 лв. Към доклада са дадени 4 приложения (КП-06 ПН 42 А-32Г).

В научно направление „Математически науки и информатика“ няма подадени проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и пост докторанти – 2020“.

В Годишния доклад на ФНИ за 2020 г. , стр. 68 са отбелязани 17 отчетени проекта, 361 публикации и 8 проекти с най-висока оценка.

ВНЕК оценява безпристрастно и в съответствие с изискванията допуснатите проектно-предложения като се спазва процедурата за оценяване.

ПНЕК по Математически науки и информатика с председател проф. Николай Манев е провела 7 (седем) заседания от 24.02.2020г. до 01.12.2020 г. Разгледани са доклади, молби, заявления от ръководители, избор на оценители, молби за удължаване на договори. Комисията е разгледала осем окончателни отчета на проекти по Конкурс за фундаментални научни изследвания – 2014 г. Пет от проектите са оценени с оценка „Отличен“. Комисията е разгледала два окончателни отчета на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2016 г.

Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Математически науки и информатика през 2020 г. е 289 955 лв.

Прегледът на протоколите от седемте редовни заседания на ПНЕК по МНИ проведени през 2020 г., и докладите на докладчиците в ПНЕК по приключили проекти или такива на междинен етап, показва че:

- Представени са публикации по 17 (седемнадесет) проекта в списания с импакт фактор или ранг и в научни форуми по договори ДМ 02-1 2016 до ДМ 12-4 2017,

ДФНИ И 02-1 2014 до ДФНИ И 02-14 2014 и КП 6 Н22-3 2018 до КП 6 ОПР 03-2018;

- Протоколите от седемте заседания са представени като сканирани файлове. Те са придружени с електронна кореспонденция. Четири от заседанията са отбелязани като отдалечени присъствени по Skype, а едно е неприсъствено.

В доклада на ФНИ за 2020 г., Приложение № 2 като успешни проекти по Математически науки са посочени проекти ДФНИ И 02/9 от 2014 г. Теоретично и числено изследване на нелинейни математически модели (76 публикации, 1 млад учен) и ДН 02/2 от 2016 г. Кодове и комбинаторни конфигурации (54 публикации, 9 млади учени).

Обобщената оценка на Фонд “Научни изследвания” през 2020 г. в научната област „Математически науки и информатика” е отлична.

3.4. Научна област “Физически науки и Науки за земята”

Представени са доклади на Председателя на ВНЕК по Физически науки и Науки за земята (ФННЗ), доц. д-р Светослав Коев по **“Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания-2020”**, 17 (седемнадесет) проектни предложения. ВНЕК предлага за финансиране 16 (шестнадесет) проектни предложения в област Физически науки получили над 80 точки. ВНЕК по Физически науки предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 6 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 97 точки на обща стойност 1 020 000 лв. Сумата, изплатена за 2020 г. в научно направление „Физически науки“ на 6 бр. класирани и финансирани проектни предложения за първи етап от сключения договор е 15 633 000 лв., включваща сумата за ДМА/ДНМА за първи етап на проектите, при обща сума по договорите в размер на 1 020 000 лв.

Оценяването на проектите е организирано от ВНЕК по Физически науки, съгласно „Методиката за оценка и класиране на проектите“, определена в „Насоките за кандидатстване в конкурса“, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ.

В научна област „Науки за земята“ са допуснати 17 (седемнадесет) проектни предложения, от които 15, получили над 80 т. в класирането, участват в класирането. ВНЕК по Науки за Земята предложи на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 3 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 98,5 точки на обща стойност 472 314 лв. Предложението е утвърдено от ИС.

Сумата, изплатена за 2020 г. в научно направление „Науки за Земята“ на 4 бр. класирани и финансирани проектни предложения за първи етап на договорите е 377 407 лв. Тя включва сумата за ДМА/ДНМА за първи етап с обща сума по договорите от 642 314 лв.

По **“Конкурс за фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти- 2019”** са по ФННЗ са подадени 6 (шест) проектни предложения, от

които са допуснати 5 (пет) получили оценка над 80 т. Средната оценка от класираните проекти е 94,6. ВНЕК предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 2 проектни предложения.

Предварителният бюджет в направлението за “Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020”, е в размер на 55 200 лв. Допълнително се финансира още едно проектно предложение с обща сума 24 000 лв.

Общата сума по договорите, подписани през 2020 г. на 3 бр. проекти в научно направление „Физически науки“ в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“, е в размер на 79 000 лв.

В научно направление „Науки за Земята“ не са подадени проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“.

В Годишния доклад на ФНИ за 2020 г., стр. 68 са отбелязани 30 отчетени проекта (22 по Физически науки и 8 по Науки за земята), 373 публикации (340 по Физически науки и 33 по Науки за земята),) и 18 проекти с най-висока оценка (16 по Физически науки и 2 по Науки за земята).

ПНЕК по Физически науки и Науки за земята (ФННЗ) с председател проф. Пламен Петков е провела 8 (осем) заседания от 24.02.2020 08.12.2020, от които две по Физически науки и Науки за Земята, останалите 6 по Физически науки. В протоколи 2,4,5,7 и 8 е отбелязано, че са проведени по Skype.

Прегледът на протоколите от 9-те заседания на ПНЕК по Физически науки и Науки за земята, проведени през 2020 г., и докладите на докладчиците в ПНЕК по приключили проекти или такива на междинен етап, показва че:

- Разгледани са 3 бр. окончателни отчети на проекти от Конкурс - 2014 г. с оценка „Отличен“. По конкурс „Българска научна периодика“- 2016 г. са прегледани отчети на 6 проекта;
- Разгледани са 5 бр. междинни отчети по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2017 г.“, 3 от тях бяха с оценка „Много добра“ и 2 са с „Добра“. ИС взема решение да се финансира вторият етап на договори от 2017 г. въз основа на предложението на ПНЕК по Физически науки.
- Разгледани са 8 бр. междинни отчети на проекти от 2018 г., като всички са оценени с „Много добра“. ИС взема решение да се финансира вторият етап на договори от 2018 г., като им бъдат изплатени средства на обща стойност 463077,44 лв. Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Физически науки през 2020 г. е в размер на 763 076,82 лв.
- Представени са публикации по 13 проекта по Физически науки в списания с импакт фактор или ранг и в научни форуми по договори ДН18-14, 17, ДФНИ-ТО02-6, 19, Е02-6 и Н28-1, 7 и 11. Представени са научните резултати по Науки за земята по договори ДМ04-1, 2, Н24-1, 2 ,4, ОПР03-3, 4 и ОПР06-1.

- Протоколите от десетте заседания са представени като сканирани файлове.

В доклада на ФНИ за 2020 г., Приложение № 2, като успешни проекти по Физически науки са посочени проекти ДФНИ Т02/6 от 12.12.2014 г. „Нови парадигми за фундаменталната структура на материята” и КП-06-Н28/5 от 2018 г. „Фундаментални закони и холография” . По Науки за земята са посочени проекти ДН14/1 от 2017 г. „Изследване на измененията в някои геофизични полета предшествващи появата на земетресения в района на Балканите“ и КП-06-ОПР03/3 от 2018г. „Профили на пространствена диференциация на качеството на речните води в басейни с разнородно антропогенно въздействие”.

Обобщената оценка на Фонд „Научни изследвания” през 2020 г. в научната област „Физически науки и науки за земята” е отлична.

3.5. Научна област “Химически науки”

Представени са доклади на Председателя на ВНЕК по Химически науки проф. Мила Сантова по **“Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания-2020”**, 16 (шестнадесет) проектни предложения. Петнадесет проектни предложения участват в класирането, тъй като комплексна им числова оценка беше по-голяма от праговата стойност 80 точки. Оценяването на проектите е извършено съгласно Методиката за оценяване и класиране на проектите, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ. ВНЕК по химически науки предлага да бъдат финансирани 6 проектни предложения получили обобщена числова оценка над 96 точки на обща стойност 920 000 лв.

Сумата, изплатена за 2020 г. в научно направление „Химически науки“ на 6 бр. класирани и финансирани проектни предложения за първи етап от сключения договор беше 560 000 лв., включваща сумата за ДМА/ДНМА за първи етап на проектите, при обща сума по договорите е в размер на 920 000 лв.

Представени са 5 протокола на комисията по конкурса.

По **„Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“** са представени 5 проектни предложения, като едно не е разгледано от, а четири с комплексна числова оценка над 80 точки са допуснати за оценяване от ВНЕК по Химически науки.

Средната оценка на тези проекти беше 95 точки. ВНЕК по Химически науки предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 2 проектни предложения. Предварителният бюджет в направлението за „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“, беше в размер на 84 800 лв.

След утвърждаване на актуализацията на ГОП допълнителните средства по конкурса и с решение на ИС на ФНИ допълнително се финансира още едно проектно предложение с обща сума за финансиране 30 000 лв. Общата сума по договорите, подписани през 2020 г. на 3 бр. проекти в научно направление „Химически науки“ в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“ е в размер на 90 000 лв.

Комисията е представила 3 (три) протокола от заседания на комисията.

ВНЕК оценява проектите при спазване на принципите на безпристрастност и компетентност. За оценяване на допуснатите проекти на всеки оценител са изпратени съответните нормативни документи.

За публикационната дейност през отчетния период, Комисията може да направи изводи по предоставените в отчетите списъци с публикации в списания с импакт фактор или ранг. Съгласно тези списъци са отчетени 114 публикации, които са по-малко в сравнение с предната година (194).

В Годишния доклад на ФНИ за 2020 г., стр. 68 са отбелязани 26 отчетени проекта, 114 публикации и 18 проекти с най-висока оценка.

ПНЕК по Химически науки е провела 8 (осем) заседания от 17.02.2020 г. до 16.12.2020 г. осъществени по Skype. Разгледани са 116 доклада и уведомителни писма от ръководители на договори, които са докладвани на ИС за взетите решения. Разгледани са доклади, молби, заявления от ръководители, избор на оценители, молби за удължаване на договори, доклади на ръководители на проекти, оценки на постъпили доклади.

Прегледът на протоколите от 8-те заседания на ПНЕК по Химически науки, проведени през 2020 г., и докладите на докладчиците по приключили проекти или такива на междинен етап, показва че:

- Разгледани са 2 бр. окончателни отчети на проекти от Конкурс - 2014 г. с оценка „Отличен“. По Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти - 2016 г. е разгледан един окончателен отчет с оценка „Добър“ и междинен отчет на проект по Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2016 г., оценен с „Много добра“ оценка. ИС е взел решение да се финансира втория етап на един проект по договор от 2016 г., като бъдат изплатени средства на обща стойност 48 700 лв. на основание предложението на ПНЕК по Химически науки;
- Разгледани са седем междинни отчети на проекти от 2017 г., от които 5 бр. с оценка „Много добър“ и 2 бр. с оценка „Добър“. На основание предложението на ПНЕК по Химически науки, ИС взе решение да се финансира втория етап на договорите от 2017 г. на обща стойност – 415 309,75 лв.;
- Разгледани са девет междинни отчети на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2018 г., от които 8 с оценка „Много добър“ и един с оценка „Задоволителен“. На основание предложението на ПНЕК по Химически науки, ИС е взел решение да се финансира втория етап на договорите от 2018 г. на обща стойност – 517 055,45 лв.;
- Разгледани са шест междинни отчети на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за обществени предизвикателства – 2018 г., от които 3 бр. са с оценка „Много добър“ и 3 бр. с оценка „Добър“. На основание предложението на ПНЕК по Химически науки, ИС е взел решение да се финансира втория етап на договорите от 2018 г. на обща стойност – 335 119,47 лв.

- Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Химически науки през 2020 г. е в размер на 1 314 184,67 лв.
- Протоколите от десетте заседания са представени като сканирани файлове.

В доклада на ФНИ за 2020 г., Приложение № 2 като успешни проекти по Химически науки са посочени проекти ДН 19/2 от 2017 г. „Адсорбция и конверсия на азотни оксиди върху системи, съдържащи цериев диоксид” и КП-06-Н29/2 от 2018 г. „Възобновяема интегрирана система за елиминиране на органични замърсители от води и въздух” .

Обобщената оценка на Фонд “Научни изследвания” през 2020 г. в научната област „Химически науки“ е отлична.

3.6. Научна област „Технически науки“

През 2020 е проведен „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания“. Предварителният бюджет на ФНИ за научно направление „Технически науки“ е определен в размер на 1 800 000 лв. общо за двата етапа. Минималната сума за всеки отделен проект е 60000 лв., а максималната сума без средствата за ДМА и/или ДНМА е 120 000 лв., като допълнително могат да бъдат заявени до 50000 лв. за ДМА и/или ДНМА.

След проверка за допустимост, до процедура по оценяване са допуснати 48 проекта. Класираните в научното направление с комплексна оценка равна или надвишаваща праговата стойност от 80 точки са 37 проектни предложения, които участват в класирането.

По предложение на ВНЕК по Технически науки и с решение на Изпълнителния съвет на Фонд „Научни изследвания“, са финансирани 11 проектни предложения на обща стойност 1 652 278 лв. До достигане на сумата от предварително определените средства за тематичното направление - 1 800 000 лв. остават 147 722 лв. ВНЕК е приложил списък с 26 резервни проектни предложения, получили 80 или повече точки, но не финансирани, поради недостиг на средства. ВНЕК предлага на Изпълнителния съвет тези проектни предложения да бъдат финансирани при наличие на допълнителни средства

Сравнен с 2019 г. където предварителният бюджет на ФНИ за научно направление „Технически науки“ по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания“ е бил 2 752 000 лв, през 2020 г. има значително намаление – 1 800 000 лв.

По „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и пост-докторанти –2019 г.“ в научно направление „Технически науки“, прогнозният бюджет е 158 400 лв. Минималната сума за всеки отделен проект е 15 000 лв., а максималната сума е 30 000 лв.

Общият брой на класираните проектни предложения в направлението е 11 проекта. Пет проекта са класирани на първите 5 места на обща стойност за финансиране е 149 716 лв. До достигане на сумата от предварително определените средства за тематичното направление – 158 400 лв. остават 8 684 лв. ВНЕК е приложил

списък с 6 резервни проектни предложения, получили 80 или повече точки, но не финансирани, поради недостиг на средства. ВНЕК предлага на Изпълнителния съвет тези проектни предложения да бъдат финансирани при наличие на допълнителни средства

Сравнен с 2019 г. където предварителният бюджет на ФНИ за научно направление „Технически науки“ по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и пост-докторанти“ е бил 163 000 лв, през 2020 г. има незначително намаление – 158 400 лв.

През 2020 г. ПНЕК по Технически науки е провел общо 7 присъствени (или Skype) заседания, под председателството на проф. д-р Огнян Бумбаров. На тези заседания са разглеждани, обсъждани и са взимани решения, в съответствие с Вътрешните правила, относно: молби за удължаване на срока на договора; уведомления за преразпределение на средства от едно перо на договора - в друго; промени в научния колектив на договора; промени в ръководството на договора поради прекратяване на трудовите отношения с базовата организация; определяне на рецензенти по постъпили отчети.

По договор ДН17/8 от 2017 г. е взето решение за прекратяване на договора и възстановяване на сумата на ФНИ.

Членовете на ПНЕК са разгледали и обсъдили постъпили рецензии по доклади за междинни отчети по договор от „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2018“, междинни отчети по договор от „Конкурс за финансиране на научни изследвания – 2017“, окончателни отчети по договор от „Конкурс за финансиране на научни изследвания на млади учени– 2016“, окончателни отчети по договор от „Конкурс за финансиране на научни изследвания в приоритетни области – 2014“.

Както е видно от Таблица 16 класацията в област Технически науки“ е най добра по отношение брой публикации на отчетени проекти (средно 8.2) и брой отчетени проекти с най-висока оценка – повече от половината (средно 0.52)

Обобщената оценка на Фонд „Научни изследвания“ през 2020 г. в научната област „Технически науки“ е много добра.

3.7. Научна област „Селскостопански науки“

ДЕЙНОСТ НА ВНЕК ПО СЕЛСКОСТОПАНСКИ НАУКИ

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания 2020 г.

Според Годишния отчет на ФНИ (2020), в предварителния бюджет на ФНИ по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020“ за научно направление „Селскостопански науки“ е определена сумата от 920 000 лв. Дейностите по проектите са разделени на 2 етапа с междинен отчет в края на първи етап. Конкурсът е обявен на 13.08.2020 г. с краен срок за подаване на проектните предложения – 30.09.2020 г.

Постъпилите проектни предложения в направлението са 28 бр., като след проверка за допустимост в съответствие с чл. 51 от Правилника на ФНИ, до

процедурата по оценяване и класиране са допуснати всички 28 проектни предложения, адресирани за администриране към ВНЕК по ССН. Оценяването на проектите от ВНЕК по Селскостопански науки, е извършено съгласно Методиката за оценка и класиране на проектите, определена в Насоките за кандидатстване в конкурса, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ.

След научната оценка, 22 проектни предложения с числова оценка над праговата стойност от 80 точки участват в класирането. Две проектни предложения не участват в класирането, поради установени от оценителите несъответствия с изискванията на Конкурса. Пет проектни предложения са под прага от 80 точки. ВНЕК по Селскостопански науки предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 6 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 94 точки на обща стойност 901 390 лв. Предложението е утвърдено от ИС.

Проектите с еднаква комплексна оценка са класирани на базата на точките, посочени от оценителите по критерий 4, а при необходимост по критерий 5, съгласно т. 6.3. от Насоките по конкурса.

ВНЕК предлага на ИС на ФНИ при наличие на допълнителни възможности по този конкурс да бъдат финансирани и част от резервните проектни предложения, които са получили 80 или повече точки, но те не са предложени за финансиране, поради недостиг на средства.

След утвърждаване на актуализацията на ГОП от министъра на образованието и науката с допълнителните средства по конкурса и с решение на ИС на ФНИ допълнително се финансира още едно проектно предложение с обща сума за финансиране 166 640 лв.

Сумата, изплатена за 2020 г. в научно направление „Селскостопански науки“ на 7 класирани и финансирани проектни предложения за първи етап от сключения договор, е 599 624 лв., включваща сумата за ДМА/ДНМА за първи етап на проектите, при обща сума по договорите 1 068 030 лв.

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдикторанти - 2020 г.

Според Годишния Отчет на ФНИ, в конкурса са кандидатствали са 6 проектни предложения в научно направление „Селскостопански науки“.

След научната оценка, 3 проектни предложения с числова оценка над праговата стойност от 80 точки участват в класирането. Едно проектно предложение не участва в класирането поради установени от оценителите несъответствия с изискванията на Конкурса. Две проектни предложения са под прага от 80 точки. ВНЕК по Селскостопански науки предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 2 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 89,5 точки на обща стойност 60 000 лв. Предложението е утвърдено от ИС.

След утвърждаване на актуализацията на ГОП от министъра на образованието и науката с допълнителните средства по конкурса и с решение на Изпълнителния съвет на Фонд „Научни изследвания“ допълнително се финансира още 1 проектно предложение (първата резерва) с обща сума за финансиране 30 000 лв.

Общата сума по договорите, подписани през 2020 г. на 3 проекта в научно направление Селскостопански науки в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“, е в размер на 90 000 лв. и тя е изплатена през 2020 г.

Таблица 3. Участници в проектите, финансирани от ФНИ по конкурсите за фундаментални научни изследвания и фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти, проведени през 2020 г.

	Брой финансирани проекти	Участници	Млади учени	Пост-докторанти	Докторанти	Студенти	Учени от чужбина
Биологически науки	13	119	16	27	10	11	1
Математически науки и информатика	4	41	4	8	2	3	3
Медицински науки	11	108	19	24	15	3	1
Науки за Земята	4	54	9	2	8	0	4
Обществени науки	9	61	2	14	10	5	0
Селскостопански науки	10	93	10	13	6	9	3
Технически науки	18	171	19	25	29	14	5
Физически науки	9	68	9	12	13	7	7
Химически науки	9	77	4	15	10	12	4
Хуманитарни науки	10	93	3	11	12	8	1
<i>Общ брой</i>	97	885	95	151	115	72	29
<i>% от общ брой участници</i>			<i>11%</i>	<i>17%</i>	<i>13%</i>	<i>8%</i>	<i>3%</i>

Прави впечатление по-ниският брой учени, участващи в тези два конкурса, в сравнение с 2019 г., главно поради по-малкия брой финансирани проекти и намаленото финансиране. Темпът на кандидиране е намален, както и общият брой кандидатстващи колективи и проекти. На фона на другите научни области и въпреки намаления брой проекти, в област Селскостопански науки участват значителен брой учени (93 бр.), от които много голям процент са млади учени, докторанти, постдокторанти и студенти (41 бр.).

Работата на ВНЕК по ССН по Доклади от Председателя на ВНЕК

В Докладите си, Председателя на ВНЕК декларира, че при допускане, оценяване и класиране на проекто-предложенията, членовете са се придържали стриктно към *Правилника на ФНИ* и *Насоките и Методиката за оценяване и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти*, утвърдена от ИС на ФНИ. ВНЕК ССН оценява безпристрастно и в съответствие с изискванията допуснатите проекто-предложения, спазва се процедурата за оценяване, като на всеки оценител се изпраща пакета от документи: *Насоките за кандидиране по конкурса*; *Правилник на ФНИ*; *Методиката за оценяване и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти*. Декларира се, че оценката се извършва в съответствие с чл. 53 от **Правилника на ФНИ** и съгласно „Методиката за оценка и класиране на проектите“, определена в *Насоките за кандидиране*, и включва следните етапи:

а) научно оценяване на проектните предложения, оценка на капацитета на екипа и плана за изпълнение на проекта, оценка на въздействието на резултатите от изпълнението на проекта, вкл. и общественото въздействие;

б) формиране на комплексна числова оценка на проектните предложения и класиране на проектните предложения с оценка, по-висока от праговата (80 точки). Числовите оценки и обосновките на избраните по обявената процедура оценители са представени под формата на експертна карта, в съответствие с публично обявените критерии.

Представени са на Комисията Доклади на Председателя на ВНЕК към Председателя на ИС на ФНИ за дейността на ВНЕК по ССН по следните конкурси:

1. **Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания 2020 г.** (Доклад от 10.10.2020 г.) – получени 30 предложения, допуснати до оценяване 28 бр.
2. **Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти - 2020 г.** (Доклад от 10.10.2020 г.) – получени 7 предложения.

ИЗВОДИ

1. Спазени са всички изискуеми процедури, според Правилника на ФНИ.
2. Финансирането е намалено - обявени са два конкурса, като например липсва финансиране по **Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства**.
3. ВНЕК работи по установени законосъобразни процедури за прием, оценка и класиране на проекто-предложения по конкурси на ФНИ, което гарантира законосъобразност на разходване на отпуснатите публични средства. Нормативните документи включват *Насоките за кандидатстване* по конкурса; *Правилник на ФНИ*; *Методиката за оценяване и класиране на кандидатстващите за финансиране проекти*. ВНЕК декларира се, че **оценката се извършва в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ** и съгласно „Методиката за оценка и класиране на проектите“, определена в *Насоките за кандидатстване*.
4. Негативен характер има намаляването на кандидатствалите и одобрените проекти, в сравнение с предходните години, и по двата **Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания – 30 през 2020 г., 35 през 2019 г., 29 през 2018 г. и 49 през 2017 г., и Конкурса за млади учени и постдокторанти**. Тази очертаваща се тенденция трябва да бъде адресирана чрез един по-дълбок анализ на:
 - ефекта от промените в *Насоките за конкурсите* от 2018 г.
 - незаинтересованост от страна на научните колективи поради малкия брой проекти, които ще бъдат финансирани, поради недофинансирането,
 - ограничената информираност за конкурса поради пандемията от COVID-19,
 - административни натовареност на научните колективи – документацията и процедурите, изисквани при кандидатстване.
5. Положителен характер в доклада на Председателя на ВНЕК до Управителя на ФНИ е представеното детайлно описание на посочените проекто-предложения, които са отхвърлени, и причините, поради които те не отговарят на изискванията за административно съответствие и допустимост. Това е един

добър пример за прозрачност и възможност колективите да оценят своите грешки, както и да имат възможност за възражение (по целесъобразност).

6. Невъзможност на членовете на Комисията да представят становище по отношение на научното качество на подаваните и одобрени проекто-предложения - липсват изводи относно релевантност на тематиката, обществена значимост – и съответно одобрението за тяхното финансиране. В Докладите на Председателя на ВНЕК по ССН за финансиране по трите конкурса липсва аналитична част, т.е. представя се само фактологията, включително процедурите и нормативните документи, в рамките на които работи ВНЕК по ССН. Тъй като не разполага с протоколите от заседанията на ВНЕК относно обявените конкурси и съответните доклади на всеки докладчик за получените оценки на рецензентите на проекто-предложенията (чл. 7 на Правилата за работа на ВНЕК), настоящата Комисията не може да се произнесе за:
- обективността на ВНЕК и нейните членове по отношение процедурата по допускане и одобряване на проекто-предложенията по всяка сесия,
 - качеството на допуснатите проекто-предложения.

ДЕЙНОСТ НА ПОСТОЯННА НАУЧНО-ЕКСПЕРТНА КОМИСИЯ (ПНЕК) по ССН

Изплатени са и средства по предходни конкурси в научна област ССН, след одобрение на междинните доклади.

През 2020 г. ПНЕК по Селскостопански науки проведе общо 8 заседания – 6 присъствени и 2 неприсъствени, като разгледа 50 доклада и 45 уведомителни писма от ръководители на договори и докладва на ИС за взетите решения по тях.

През 2020 г. комисията разгледа 5 окончателни отчета на проекти по Конкурс за фундаментални научни изследвания – 2014 г. Решенията за оценяване на проектите бяха приети от ИС. Всички проекти бяха оценени от независими оценители с оценка „Отличен“.

Комисията разгледа 4 окончателни отчета на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2016 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовите и научните отчети с три оценки „Много добър“ и една „Добър“. ИС потвърди решенията на комисията.

Комисията разгледа 1 окончателен отчет на проект от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2016 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовия и научен отчет с оценка „Много добър“. ИС потвърди решението на комисията.

Таблица 15. Разгледани проекти и изплатени средства през 2020 г. по предходни конкурси за научни изследвания в научна област Селскостопански науки през 2014 до 2018 г.

Наименование на конкурса/година на обявяване ¹	Общ брой договори за изпълнение на проекти ²	Етап на изпълнение: междинен / окончателен	Брой докторанти участващи в изпълнението на договори	Брой млади учени участващи в изпълнението на договори	Брой договори изпълнени в срок	Брой завършили договори	Брой договори с отлична оценка на резултатите ³	Брой прекратени договори	Предоставени финансови средства в отчетната година (в лева)	Общо предоставени финансови средства за конкурса (в лева)	Брой научни публикации, резултат от приключили проекти и в т.ч. в издания с импакт фактор и импакт ранг(...)	Брой патенти, резултат от приключили проекти, в т.ч. регистрирани патенти и заявки (...)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2014	5	окончателен	9	14	5	0	5	0	0	1 721 765	55	0
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2016	1	окончателен	1	1	1	0	1	0	0	1 423 031	3	0
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти - 2016	4	окончателен	2	12	4	0	3	0	0	99 950	9	0
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания - 2017	4	междинен	7	8	3	0	1	1	166 931	1 351 966	9	0
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти - 2017	5	окончателен	8	11	5	0	0	0	0	96 000	9	0
Конкурс за финансиране на фундаментални научни	11	междинен	12	24	11	0	6	0	621 745	1 334 745	33	0

изследвания - 2018												
Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за обществени предизвикателства - 2018	2	междинен	6	1	2	0	0	0	119 688	239 688	8	0
Програми ERA-NET	1	окончателен	2	1	1	0	1	0	0	97 790	8	0
Общо	33		47	72	32	0	17	1	908 363	6 364 935	134	0

Комисията разгледа 5 окончателни отчета на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2017 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовите и научните отчети с три оценки „Добър“ и две „Задоволителен“. ИС потвърди решенията на комисията.

Комисията разгледа 4 междинен отчет на проект Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания от 2017 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовите и научни отчети с една оценка „Много добър“, две оценки „Добър“ и един проект беше прекратен. На основание предложението на ПНЕК по Математически науки и информатика ИС взе решение за втори етап да бъдат изплатени средства в размер 166 931 лв.

Комисията разгледа 2 окончателни отчета на проекти от Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2017 г., като с 56 утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовите и научните отчети с оценки „Добър“. ИС потвърди решенията на комисията.

Комисията разгледа 11 междинни отчета на проект Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания от 2018 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовия и научен отчети с две оценки „Отличен“ и „Много добър“, четири с „Добър“ и една със „Задоволителен“. На основание предложението на ПНЕК по Селскостопански науки ИС взе решение за втори етап да бъдат изплатени средства в размер 621 745 лв.

Комисията разгледа 2 междинни отчета на проект Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания по обществени предизвикателства от 2018 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий определи оценители, след което обсъди и прие финансовия и научен отчети с оценки „Добър“. На основание предложението на ПНЕК по Математически науки и информатика Изпълнителният съвет взе решение за втори етап да бъдат изплатени средства в размер 119 688 лв.

С оценка „Много добър“ беше оценен втори краен етап на проект по програма Biodiversa.

Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Селскостопански науки през 2020 г. беше 908 363 лв.

Членовете на комисията се запознаха с предварителен Доклад от АДФИ с вх. № 0416/89 от 18.11.2020 г., относно извършена финансова инспекция на ФНИ във връзка с финансовите отчети на договори, финансирани по конкурса за финансиране на научни изследвания в приоритетни области - 2014 г., която беше проведена в периода март - август 2020 г. и във връзка с решения на ИС, приети в Протокол № 41/20.11.2020 г.

ИЗВОДИ ЗА РАБОТАТА НА ФНИ В ОБЛАСТ СЕЛСКОСТОПАНСКИ НАУКИ:

На основа на представените документи от страна на ФНИ към Комисията, в частта за направление Селскостопански науки, могат да се направят следните заключения:

Положителни страни:

1. Анализът на протоколите от осемте редовни заседания на ПНЕК по ССН проведени през 2020 г., вкл. докладите на докладчиците в ПНЕК по приключили проекти или такива на междинен етап, доклади на ръководителите на проекти и подадените жалби и доклади на одитори, показва съответствие с приетите правила и процедури.
2. ПНЕК по ССН разглежда много подробно и одобрява/неодобрява по надлежния ред и чрез обсъждане по време на заседанията постъпилите доклади от ръководители на финансирани проекти в предходен период за промени по договорите, касаещи: промени в сроковете на договорите (в много случаи, продиктувани от епидемичната обстановка в страната), промяна в състава на научните колективи, корекции във финансовите планове, прехвърляне на средства по перата на бюджета, признаване или непризнаване на извършени разходи и други. ПНЕК обективно разглежда, обсъжда и приема рецензии на отчети за междинен етап на проекти за периода 2014-2018 г., като изслушва докладчиците в ПНЕК във връзка с рецензиите, разглежда възражения на научните колективи, относно оценките и обективно преценя целесъобразността на изразходваните финансови средства.
3. В докладите на докладчиците за оценка на проектите от изминали сесии се забелязва сравнително добра аналитичност при разглеждане на постигнатите научни резултати, предвидени по Работна програма, както и в много случаи градивна критика към авторските научни колективи по отношение на качеството на научната работа (методична и др.), както и по отношение на целесъобразността на изразходването на финансовите средства.
4. ПНЕК разглежда много внимателно и докладите на научните рецензенти и финансовите одитори, който представя становище по постъпили доклади по текущи и приключили конкурси. По този начин, много по-обективно и обосновано ПНЕК може да взема решения относно целесъобразността на исканите в докладите на ръководителите на проекти промени или корекции във финансовите планове или промени в състава на колективите.
5. ПНЕК засилва критичността си в оценката на текущите и приключващите проекти. При констатиране на значими пропуски в извеждането на проектите (напр. липса или забавяне на международни публикации в реномирани (с ИФ)

научни издания, което не бива да се допуска, тъй като публикациите са наукометрични показатели за ефекта от финансираните научни изследвания, некачествено извеждане на изследванията, пропуски при целесъобразното разходване на финансовите средства и др.), по доклади на рецензенти на междинни етапи, ПНЕК по ССН дава ниска оценка, което е последвано от санкция в намаляване на бюджета за следващ етап.

6. Представени са надлежно списъци с публикации и участия на научни колективи в научни форуми в страната и чужбина, вкл. по сесиите за научни изследвания 2014- 2018 г. и двустранно сътрудничество.
7. ПНЕК следи стриктно преразпределението на финансови средства между отделните етапи и между отделните пера да не надвишава 15% от общия размер на допустимите преки разходи и да не нарушава максималните стойности.
8. Проектите се подлагат на външен финансов одит, а спорните се одитират повторно от финансовия одитор на ФНИ.

Отрицателни страни:

9. Все още не е възможна цялостна оценка за това дали е подобрена ситуацията по отношение на по-доброто **прецизиране (вкл. чрез постоянно актуализиране) на правилата за оценка на отчетите на проектите от ПНЕК.**
10. Забелязва се тенденция да се допуска сравнително висока оценка „Много добър“ на междинни и окончателни отчети за финансирани проекти от предходни сесии (от 2014 до 2018 г.), дори при установяване на значителни нарушения, констатирани от рецензентите, като непълно или некачествено изпълнение на декларираните научни задачи (напр. ДФНИ Б02/18 от 2014 г.), нецитиране на ФНИ при изказване на благодарност, деклариране на публикации в научни издания, които в действителност нямат импакт-фактор или импакт-ранг, финансови отклонения и т.н. Други проекти получават оценка „Задоволителен“, но без задълбочени изводи и препоръки (вкл. по определени показатели) от страна на рецензентите на отчетите и ПНЕК като цяло, с цел подобряване на работата на научните колективи на следващите етапи на проекта.

ИНФОРМАЦИЯ ЗА НАУЧНА ПРОДУКЦИЯ В НАУЧНА ОБЛАСТ СЕЛСКОСТОПАНСКИ НАУКИ

По т. 7. Списък на научните резултати (патенти, публикации, модели, алгоритми, програми, методологии и др.) през отчетния период, които са в резултат на изпълнението на проекти финансирани от Фонда, съгласно чл. 18 от Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“ на Комисията е представена обобщена Справка на ПНЕК по Селскостопански науки за оценени проекти от изминали конкурси (виж Таблица № 15 по-горе, според Приложение № 3 към чл. 19, т. 5 от Правилника за оценка, виж по-горе).

Забелязва се много добро участие на различните групи учени в област Селскостопански науки, в сравнение с другите научни области, особено младите учение и въпреки намаленият брой проекти:

	2020	2019	2018
Брой проекти	10	19	11
Брой учени	93		
млади учени, докторанти, постдокторанти и студенти	29 (10 докторанти и 19 млади учени)	64 (19 докторанти и 45 млади учени)	33 (17 докторанти и 16 млади учени)

ДМ 06-1 2016-2017 – 3 бр.; ДМ 06-2 2016 – 2 бр.; ДМ 06-3 2016 – 5 бр.; ДМ 16-1 2017 – 3 бр.; ДМ 16-2 2017 – 3 бр.; ДМ 16-3 2017 – 2 бр.; ДМ 16-4 2017 – 3 бр.; ДМ 16-5 2017 – 3 бр.; ДН 06-7 2016 – 4 бр.; ДН 16-1 2017 – 2 бр.; ДН 16-4 2017 – 4 бр.; ДН 16-8 2017 – 0 бр.; ДН 16-12 2017 – 2 бр.; ДФНИ Б02-4 2014 – 9 бр.; ДФНИ Б02-8 2014 – 3 бр.; ДФНИ Б02-18 2014 - 12 бр.; ДФНИ Б02-27 2014 – 7 бр.; ДФНИ Е02-14 2014 – 10 бр.; ДФНИ Е02-14 2014 – 10 бр.; КП-06 Н 26-1 18 – 2 бр.; КП-06 Н 26-2 18 – 3 бр.; КП-06 Н 26-3 18 – 3 бр.; КП-06 Н 26-4 18 – 4 бр.; КП-06 Н 26-6 18 – 5 бр.; КП-06 Н 26-7 18 – 2 бр.; КП-06 Н 26-8 18 – 2 бр.; КП-06 Н 26-9 18 – 6 бр.; КП-06 Н 26-10 18 – 7 бр.; КП-06 Н 26-11 18 – 2 бр.; КП-06 Н 26-12 18 – 2 бр.; КП-06 ОПР 03-6 18 – 3 бр.; КП-06 ОПР 03-7 18 – 3 бр.

Броят на научните публикации, в резултат от приключили проекти в т.ч. в издания с импакт-фактор и импакт-ранг, на финансираните от Фонда проекти, оценени през 2020 г. и изпълнявани в периода 2014, 2016, 2017 и 2018 г., е 131, през 2019 е 57, в сравнение с 14 през 2018 г. , като това се дължи на по-високия брой оценени проекти.

Представен е броят отчетени проекти и броят отчетени научни публикации в междинните и окончателните отчети по ПНЕК по научни области, както и броят проекти с най-висока оценка на научния отчет („Отличен“ за конкурси до 2015 г. и „Много добър“ за конкурси след 2015 г.)

ПНЕК по	Брой отчетени проекти	Брой публикации	Брой проекти с най-висока оценка
Биологически науки	18	44	12
Математически науки и информатика	17	361	8
Медицински науки	13	34	2
Науки за Земята	8	33	2
Обществени науки	17	192	8
Селскостопански науки	33	134	17
Технически науки	27	223	14
Физически науки	22	340	16
Химически науки	26	114	18
Хуманитарни науки	11	202	2
Двустранно сътрудничество	23	91	9
Общо	215	1 768	108

3.8. Научна област „Биологически науки“

ДЕЙНОСТ НА ВНЕК ПО БИОЛОГИЧЕСКИ НАУКИ

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020

В научно направление „Биологически науки“ сумата, определена в предварителния бюджет на ФНИ за този конкурс, е 1 360 000 лв.

Постъпили са общо 25 проектни предложения в направлението. Оценяването на проектите, разпределени към ВНЕК по Биологически науки, е извършено съгласно „Методиката за оценка и класиране на проектите“, определена в „Насоките за кандидатстване в конкурса“, в съответствие с чл. 53 от Правилника на ФНИ и включва:

а) научно оценяване на проектните предложения, оценка на капацитета на екипа и плана за изпълнение на проекта, както и оценка на въздействието на резултатите от изпълнението на проекта върху обществото;

б) формиране на комплексна оценка на проектните предложения и класиране на проектните предложения с оценка, по-висока от праговата (80 точки).

Числовите оценки и обосновките на избраните по обявената процедура оценители са представени под формата на експертна карта, в съответствие с публично обявените критерии. Няма направени предложения от оценителите за изменение на заявените за финансиране суми.

Двадесет и четири проектни предложения участват в класирането, тъй като комплексната им числова оценка е равна или надвишава праговата стойност от 80 точки. Едно проектно предложение е под прага от 80 точки.

ВНЕК по Биологически науки предлага на ИС на ФНИ да бъдат финансирани 8 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 96 точки на обща стойност 1 257 086 лв., и предложението е утвърдено от ИС. ВНЕК предлага на ИС на ФНИ, при наличие на допълнителни възможности по този конкурс, да бъдат финансирани и част от резервните проектни предложения, които са получили 80 или повече точки, но те не са предложени за финансиране, поради недостиг на средства.

Сумата, изплатена за 2020 г. в научно направление „Биологически науки“ на 8 бр. класирани и финансирани проектни предложения за първия етап от сключения договор, е 722 972 лв. (включваща сумата за ДМА/ДНМА за първи етап на проектите), при обща сума по договорите 1 257 086 лв.

Процентът на успеваемост в направление “Биологически науки” е 8/24 (33,3%) като са финансирани проекти с обща оценка над 96 точки.

Конкурс за финансиране на млади учени и постдокторанти – 2020

Предварителният бюджет в направление Биологически науки в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“ е в размер на 119 200 лв.

В научно направление „Биологически науки” са кандидатствали 10 проектни предложения, които след административната проверка без забележка от ВНЕК са допуснати до оценяване. След получаване на експертните оценки в класирането участват всичките 10 проектни предложения, чиято комплексна числова оценка надвишаваше праговата стойност от 80 точки; средната им оценка е 91,85 точки. ВНЕК по Биологически науки предлага на ИС на Фонд „Научни Изследвания“ да бъдат финансирани 4 проектни предложения.

След утвърждаване на актуализацията на ГОП от министъра на образованието и науката с допълнителните средства по конкурса и с решение на ИС на Фонд „Научни изследвания“ допълнително се финансира още 1 проектно предложение (първата резерва) с обща сума 30 000 лв.

Общата сума по договорите, подписани през 2020 г. на 5 бр. проекти в научно направление Биологически науки в *„Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“*, е в размер на 147 000 лв.

ДЕЙНОСТ НА ПНЕК ПО БИОЛОГИЧЕСКИ НАУКИ

Прегледът на протоколите от заседанията на ПНЕК по Биологически науки и ИС на ФНИ показва че ПНЕК по Биологически науки е провела 8 заседания през 2020 г., които поради извънредната обстановка във връзка с Covid 19 пандемията, са осъществени по Skype.

ПНЕК по Биологически науки е разгледал общо 134 доклада и уведомителни писма от ръководители на договори и е докладвал на ИС за взетите решения по тях. Поради COVID 19 пандемията и наложеното извънредно положение, голяма част от докладите са свързани с искания за удължаване на периода за изпълнение на етап от проекта. Разглеждани са предложения за промяна на състава на научния колектив, промяна във финансовите планове и др. възникнали въпроси.

Също така са разгледани одобрените и финансирани проекти от Конкурс 2019 г. и ПНЕК е определил отговорник за всеки проект.

ПНЕК по Биологически науки е разгледал 3 бр. окончателни отчети на проекти от Конкурс - 2016 г. с оценка „Много добър“ (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

ПНЕК по Биологически науки разгледа 7 бр. междинни отчети по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2017 г.“, като 6 от тях са с Много добра оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

На основание предложението на ПНЕК по Биологически науки, ИС е взел решение да се финансира втория етап на договори от 2017 г., като им бъдат изплатени средства на обща стойност 357 630,00 лв.

ПНЕК по Биологически науки е разгледал и 1 бр. отчет по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2017 г.“, като той е оценен с Много добра оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

ПНЕК по Биологически науки е разгледал и 8 бр. междинни отчети на проекти от 2018 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий е определил оценители, след което е обсъдил и приел предложените оценки, 5 от тях бяха оценени с Много добра оценка и 3 с Добра оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

На основание предложението на ПНЕК по Биологически науки, ИС е взел решение да се финансира втория етап на договори от 2018 г., като им бъдат изплатени средства на обща стойност 464 830,00 лв.

Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Биологически науки през 2020 г. е в размер на 822 460,00 лв.

3.9. Научна област „Медицински науки“

ДЕЙНОСТ НА ВНЕК ПО МЕДИЦИНСКИ НАУКИ

Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.

Предварителният бюджет на ФНИ за научно направление „Медицински науки“ по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.“ е определен в размер на 1 010 000 лв. Общият брой на постъпилите проектни предложения в направлението е 30 проекта, като всички те са допуснати до оценяване.

Класирани в научното направление са 28 проектни предложения с комплексна числова оценка, равна или надвишаваща праговата стойност от 80 точки. Проектите с еднаква комплексна оценка са класирани на базата на точките, посочени от оценителите по критерий 4, и при необходимост по критерий 5, съгласно т. 6.3. от Насоките по конкурса.

По предложение на ВНЕК по Медицински науки и с решение на ИС на ФНИ, са одобрени за финансиране 7 проектни предложения с получена обобщена числова оценка над 97.5 точки на обща стойност 979 406 лв. След приемане на актуализираната ГОП за 2020 г. и с решение на ИС на ФНИ е финансирано допълнително още едно проектно предложение с обща сума за финансиране в размер на 160 000 лв.

Сумата за изплащане за 2020 г. в научно направление „Медицински науки“ за 8 класирани и финансирани проектни предложения за първи етап от сключения договор е 840 945 лв.

Процентът на успеваемост в направление “Медицински науки” е 8/24 (33,3%) като са финансирани проекти с обща оценка над 96 точки.

Конкурс за финансиране на млади учени и постдокторанти – 2020

Предварителният бюджет в направление Медицински науки в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“ е в размер на 89 600 лв.

През 2020 г. са кандидатствали 10 проектни предложения в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти“ в научно направление „Медицински науки“, които са минали административната проверка без забележка от ВНЕК и са допуснати до оценяване. След получаване на експертните оценки в класирането участват всичките 10 проектни предложения, чиято комплексна числова оценка надвишава праговата стойност от 80 точки; средната им оценка е 91,85 точки.

ВНЕК по Медицински науки предлага на ИС на Фонд „Научни изследвания“ да бъдат финансирани 2 проектни предложения. След утвърждаване на актуализацията на ГОП от министъра на образованието и науката с допълнителните средства по конкурса и с решение на ИС на Фонд „Научни изследвания“ допълнително се финансира още 1 проектно предложение (първата резерва) с обща сума 30 000 лв.

Общата сума по договорите, подписани през 2020 г. на 3 бр. проекти в научно направление Медицински науки в „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020“, е в размер на 90000 лв.

Успеваемостта в направление Медицински науки през 2020 е 3/10 (30%), като в предоставените документи на комисията, по т.2. Доклади на ВНЕК по медицински науки липсва доклада с оценените и класирани предложения, като на сайта на ФНИ само са обявени одобрените проекти. Прави впечатление по-малкият брой подадени проекти предложения спрямо „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания“, 2020.

За повишаване на научното ниво на проектните предложения, ИС взема решение по конкурса да не бъдат класирани и финансирани проектни предложения, които при научното оценяване са получили комплексна числова оценка по-ниска от 80 точки.

По предложение на ИС на ФНИ през 2019 г. Правилникът на ФНИ беше променен и допълнен с процедура по разглеждане на възражения по оценяване на проектни предложения по конкурсите на Фонда, която се приложи за първи път през 2020 г.

В проектите, финансирани по описаните по-горе два конкурса на ФНИ, участват близо 900 членове на научните колективи, при 1 807 през 2019 г. По-малкият брой участници е поради по-малкия брой финансирани проекти по двата конкурса, свързано с по-ниския бюджет на ФНИ за конкурсите и повишаване на сумата за финансиране на проекти по конкурса за фундаментални научни изследвания.

От общия брой участници, 11% са млади учени, 17% са постдокторанти и 13% са докторанти. Тези стойности се запазват почти същите както и при проектите, финансирани през 2019 г. съответно с 11%, 12% и 14%. В част от проектите участват и студенти, общо 72, т.е. около 8% от всички членове на колективите, което е точно колкото и през 2019 г.

Учените от чужбина са около 3%, с два пункта по-малко от 2019 г. Ниското участие на учени от чужбина в национални проекти вероятно се дължи на по-атрактивни възможности по европейски програми, например ЕРА-Нет, в които могат да участват научни колективи от няколко държави, както и недостатъчното финансиране по проектите от страна на ФНИ в някои от направленията за да се планират и реализират по-мощни изследвания с участие на учени и колективи от чужбина, са вероятните причини за намаления интерес.

ДЕЙНОСТ НА ПНЕК ПО МЕДИЦИНСКИ НАУКИ

През 2020 г. ПНЕК по Медицински науки е провел 7 бр. присъствени заседания, които поради извънредната обстановка във връзка с Covid 19, са осъществени по Skype, както и 2 неприсъствени заседания. Разгледани са общо 98 доклада и уведомителни писма от ръководители на договори и са докладвани на ИС за взетите решения по тях. Поради COVID 19 пандемията и наложеното извънредно положение, голяма част от докладите са свързани с искания за удължаване на периода за изпълнение на етап от проекта. Разглеждани са предложения за промяна на състава на научния колектив, промяна във финансовите планове и др. въпроси.

ПНЕК по Медицински науки е прегледал списъците с одобрени и финансирани проекти от Конкурс 2019 г. и определил отговорник за всеки проект.

ПНЕК по Медицински науки е разгледал 3 бр. окончателни отчети на проекти от Конкурс - 2016 г. с оценка „Много добър“ (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

ПНЕК по Медицински науки е разгледал 4 бр. междинни отчети по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2017 г.“, като 2 от тях са получили „Много добра“ оценка и 2 - „Добра“ оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016). На основание предложението на ПНЕК по Биологически науки, ИС е взел решение да се финансира втория етап на договори от 2017 г., като им бъдат изплатени средства на обща стойност 222 000,00 лв.

ПНЕК по Медицински науки е разгледал 1 бр. отчет по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2017 г.“, като той е оценен с „Добра“ оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

Също така ПНЕК по Медицински науки е разгледал 6 бр. междинни отчети на проекти от 2018 г., като с утвърдената процедура за избор чрез жребий е определил оценители, след което е обсъдил и приел предложените оценки, 2 от тях са оценени с „Много добра“ оценка, 3 с „Добра“ оценка и 1 е оценен със „Задоволителна“ оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

Комисията е разгледала и 1 бр. междинен отчет от „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания за обществени предизвикателства – 2018 г.“ като той е оценен със „Задоволителна“ оценка (съгласно изискванията по ПФНИ - 2016).

На основание предложението на ПНЕК по Медицински науки, ИС е взел решение да се финансира втория етап на договори от 2018 г., като им бъдат изплатени средства на обща стойност 307 839.00 лв.

Общата стойност на преведените средства за финансиране на проекти към ПНЕК по Медицински науки през 2020 г. е в размер на 529 839.00 лв.

ИЗВОДИ ЗА РАБОТАТА НА ФНИ В НАПРАВЛЕНИЯ БИОЛОГИЧЕСКИ И МЕДИЦИНСКИ НАУКИ

- Независимо от предизвикателствата и ограниченията наложени от COVID19 пандемията, както ВНЕК, така и ПНЕК по направления Биологически и Медицински науки са изпълнявали ефективно своите задължения.

- Добро впечатление правят критичните и аналитични доклади на ПНЕК, с добро структуриране и обръщане на специално внимание на броя и вида на публикациите, импакт фактор и импакт ранк, статус на публикацията към момента на подаване на отчета (публикуване, приета, под печат, изпратена за оценка), участие на млади учени и докторанти в изпълнението на проекта, данни свързани с финансовия одит, отбелязване на приноса на ФНИ в публикациите при определяне на крайната оценка на проекта.

- Прави впечатление повишена критичност при оценяване на дейността по проектите от страна, както на рецензентите, ПНЕК, така и на ИС.

- В докладите на докладчиците за оценка на проектите от изминали сесии, се следи за оценка на степента на изпълнение на Работната Програма и

постигнатите резултати, като в редица случаи са налице препоръки към авторските научни колективи.

- Проектите се подлагат на външен финансов одит, резултатите от който се разглеждат от ПНЕК, а спорните се връщат за повторно одитиране.

- ПНЕК следи стриктно исканията за преразпределение на финансови средства между отделните етапи и между отделните пера да не надвишават допустимите преки разходи и да не нарушават максималните стойности и когато искането не е от компетентността на ПНЕК насочва за решение от ИС на ФНИ.

- Представени са публикации и документи за участия на научни колективи в научни форуми в страната и чужбина по 18 проекта за ПНЕК по Биологически науки, но не и общ списък.

- Представени са за оценка на комисията по т.7. публикации и участия на научни колективи в научни форуми в страната и чужбина по 12 проекта за ПНЕК по Медицински науки, като за един проект са представени само списък, без самите публикации и участия.

Информация за научна продукция в научни области „Биологически науки” и „Медицински науки“

В годишния отчет на ФНИ е направено обобщение на публикационната активност и приноса на ФНИ за националната научна продукция, като са разгледани научните публикации с финансиране от ФНИ по години и научни организации, включени в базите данни Web of Science и Scopus. Подробна информация е представена и в Приложение № 3 в отчета на ФНИ по чл. 18 на Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“ (Обн. - ДВ, бр. 54 от 29.06.2018 г.).

В обобщена таблица в Отчета на ФНИ, са представени броят отчетени проекти и броят отчетени научни публикации в междинните и окончателните отчети по ПНЕК по научни области, както и броят проекти с най-висока оценка на научния отчет („Отличен“ за конкурси до 2015 г. и „Много добър“ за конкурси след 2015 г.)

Става ясно, че в направление Биологични науки са отчетени общо 18 проекта, с общо 44 публикации, като 12 от тях са оценени с най-висока оценка. В направление Медицински науки са отчетени общо 13 проекта, с 34 публикации, като само 2 са с най-висока оценка.

По т.7. Списък на научните резултати (патенти, публикации, модели, алгоритми, програми, методологии и др.) през отчетния период, които са в резултат на изпълнението на проекти, финансирани от Фонда, на Комисията са представени:

- Публикации и участия на научни колективи в научни форуми в страната и чужбина по 18 проекти за ПНЕК по Биологически науки (3 от 2016, 7 от 2017 и 8 от 2018 г.)

- Публикации и участия на научни колективи в научни форуми в страната и чужбина по 13 проекти за ПНЕК по Медицински науки (2 от 2016, 5 от 2017 и 6 от 2018 г.)

- Предоставена е информация за научни публикации по проекти, оценявани през 2020 г., включващи и участия в конференции и конгреси, публикации, подготвени, подадени и под печат, с отразени публикации в списания с ИФ и ИР, както и други реферирани.

- Обобщената Справка (Приложение № 3 към Годишния отчет на ФНИ през 2020 г.

- В Приложение № 2 към Годишния отчет на ФНИ са представени по два успешни проекта, като в направление Биологически науки и двата проекта са на Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания, БАН. Първият, с ръководител Проф. П. Зехтенджиев, е с 5 публикации, 4 с ИФ и 1 с ИР, с участие на 1 млади учени и докторанти. Вторият проект, с базова организация ИБЕИ, БАН, с ръководител Доц. д-р Б. Наумов е 3 публикации, 2 с ИФ, 1 с ИР, и с участие на 3 млади учени и докторанти.

- В Приложение № 2 към Годишния отчет на ФНИ са представени по два успешни проекта, като в направление Медицински науки, Първият проект е с базова организация МУ-София, с ръководител доц. д-р К. Минкин, с 1 публикация с ИФ, и с участие на 9 млади учени и докторанти. Вторият е с базова организация, МУ-Пловдив и ръководител Проф. д-р В.Сарафян с 2 публикации, от които 1 с ИФ, и 3 млади учени и докторанти.

IV. ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ И ПРЕПОРЪКИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА ФНИ

ОБЩИ ЗАКЛЮЧЕНИЯ

На основата на критериите за оценка на дейността на ФНИ, заложи в чл. 21. (1) на Правилника за наблюдение и оценка, както и на база на информацията в ГОП и Годишния Отчет на ФНИ за 2020 г. и предоставената на Комисията допълнителна информация, Комисията обобщава следните изводи, заключения и препоръки за дейността на ФНИ:

Въпреки забавяне на предоставеното от МС финансиране за нови конкурси на ФНИ през 2020 г., забавянето за прехвърляне на съответните суми към бюджета на Фонда, късното обявяване на конкурсите (през м. август) и завършване на цялостната процедура за 9 седмици, оценяването и класирането е осъществено успешно. ИС на ФНИ полага усилия за повишване качеството на научните проекти и съответно взема решение да се класират и финансират проектни предложения, които са получили комплексна числова оценка не по-ниска от 80 точки.

Намаленото финансиране намалява и възможностите на Фонда да изпълнява функциите си, определени в Закона за насърчаване на научните изследвания и Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 (Годишен отчет на ФНИ, 2020 г.).

Комисията констатира, че ФНИ разполага с недостатъчен бюджет за финансиране на проекти по регулярните конкурси на ФНИ. В рамките на годината чрез ПМС се осигуряват допълнителни средства за обявяване на нови конкурси, а не чрез бюджета на ФНИ. Това от своя страна води до известно забавяне при процедурите при оценяването, класирането и финансирането на проектните предложения в рамките на текущата година, а оттам и забавяне на провеждането на конкурсите на ФНИ.

В тази връзка е необходимо средствата за нови конкурси да се включат в регулярния бюджет на ФНИ. По този начин ще се даде възможност те да бъдат обявени по-рано през годината, напр. през м. май.

Комисията намира за недостатъчна сумата за финансиране на отделните проектни предложения. На практика определено ниските суми, отпускани за даден проект не позволяват закупуване на необходимата апаратура, а също така и не позволяват осигуряването на съответните необходими средства за възнаграждения на членовете на научния екип. Необходим е един по-диференциран подход за различните типове проекти и разходи, което би могло да се постигне с увеличаване на сумите за отделните проекти в рамките на новите конкурси на ФНИ.

Комисията констатира известен проблем при финансирането на проектни предложения в научните области „Технически науки“, „Медицински науки“ и „Биологически науки“. Предвиденият предварителен бюджет за финансиране на научните изследвания на млади учени и постдокторанти е недостатъчен, докато в други области не може да бъде оползотворен поради липса на подадени проектни предложения. Това от своя страна налага във всички научни области да се съставят

листи с резервни проекти и да бъдат одобрени допълнителни проектни предложения за финансиране.

Комисията констатира, че поради по-слабото финансирането на конкурсите през 2020 г. на практика няма съществено увеличение на млади учени, постдокторанти и докторанти в различните проекти в сравнение с 2020 г.

Ако през 2019 г. 11% са млади учени, 12% са постдокторанти и 14% докторанти, то през 2020 г. съответно 11% са млади учени, 17% са постдокторанти и 13% са докторанти. Това показва една тенденция, която за да бъде преодоляна е необходимо да се анализират потенциалните фактори, които я пораждаат – липсата на стимули като ниските стипендии за докторанти, намаляване на интереса за научна работа в определени научни областт.

Научните публикации в издания с импакт фактор и импакт ранг и патентите намаляват през 2020 г. в сравнение с 2019 г., най-вероятно предизвикано от проблемите и трудностите пред научните колективи предизвикани от пандемията с COVID-19.

Комисията констатира за втора поредна година една подобрена организация на работа във ФНИ, която води до създаване на предпоставки за спазване на приетата и одобрена актуализирана Годишна програма на ФНИ.

Броят на договорите с отлична оценка се запазва постоянен 108.

Комисията констатира, че провежданият от от 2019 г конкурс по Национална научна програма “Вихрен”, насочен към подкрепа на учени с високи постижения и такива, които организират собствен независим изследователски колектив или изследователска програма, е от много голямо значение. Реализацията на проектите в рамките на тази програма са свързани с повишаване на качеството на научните изследвания, и до подкрепа на проекти с интердисциплинарен характер, иновационен потенциал и социална значимост.

Комисията констатира положителния ефект от провеждания от 2019 г конкурс по Национална научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“. Конкурсът е насочен към повишаване степента на реинтеграцията и кариерното развитие в български висши училища и научни организации на перспективни учени с международно признати научни резултати (Experienced researchers). Комисията констатира, че реализация на тази програма води до увеличаване на изследователския потенциал в страната, а така също и до създаването на устойчива научна и иновационна среда. На практика, това води и до повишаване качеството на самото висше образование и капацитета на съответните базови организации.

По отношение на ефективност на дейността по осъществявания контрол на изпълнение и отчитане на финансираните проекти, Комисията констатира, че въпреки предизвикателствата, ограниченията и проблемите, наложени от пандемията от COVID-19, както ВНЕК, така и ПНЕК са изпълнявали отговорно и ефективно своите задължения.

Комисията отчита при докладите на ПНЕК изразена критичност и аналитичност при оценката на текущите и приключващите проекти. В много по-

голяма степен в сравнение с предните години докладите са добре структурирани, разглеждат аналитично постигнатите научни резултати, предвидени по Работна Програма. Трябва да се отбележи и вниманието, което се обръща на броя и вида на публикациите с импакт-фактор и импакт-ранк, статуса на публикацията към момента на подаване на отчета (публикуване, приета, под печат, изпратена за оценка), участие на млади учени и докторанти в изпълнението на проекта, данни свързани с финансовия одит, отбелязване на приноса на ФНИ в публикациите при определяне на крайната оценка на проекта. Тази положителна тенденция се дължи на обективизиране на критериите по които става оценяването, както и на професионалните **качества на самите рецензенти**.

Комисията констатира подобряване на **ефективността при мониторинга и контрола от страна на членовете на ПНЕК** върху изпълнението на проектните задачи, а така също и при целесъобразността и законосъобразността на разходването на средствата в рамките на съответните проекти.

При анализиране на социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните проекти, Комисията констатира определено повишаване качеството на тематичността на проектите, която е един от приоритетите в Националната стратегия за развитие на научните изследвания и в Европейските научни програми.

При анализиране на качество на работни процеси и практики, прилагани във Фонда през оценявания период, Комисията констатира, че указанията към участниците, условията и изискванията за допустимост в конкурса, изискванията към участниците в екипите, условията за допустимост на разходите, правилата за изпълнение на проектите и др. са подробно разписани, ясни и на практика водят до измерими резултати-

Проектните предложения се класират от ВНЕК въз основа на получените комплексни оценки чрез подреждането им в списък по низходящ ред на комплексните оценки.

Благодарение на успешно тестваната през 2019 г. електронна система, за подаване на проектни предложения през 2020 г., **всички конкурси за финансиране на научни изследвания и за двустранно сътрудничество г. са проведени използвайки електронна система за подаване на проектни предложения**, което е особено важно в условията на ограниченията, наложени във връзка с пандемията COVID-19.

За първи път през 2020 г. се провежда успешно процедура по разглеждане на възражения по оценяване на проектни предложения по конкурсите на Фонда.

Положителни тенденции в дейността на ФНИ

- Положителна страна в годишния отчет е подобрената **аналитична оценка**, свързана с разпределението на участващите и финансирани научни организации в различните конкурси. Извършена е оценка на активността и успеваемостта по съответните научни организации; състава и разпределението на участниците в научните проекти по възрастови групи и категории изследователи. Направена е обективна оценка на научната продукция, според световните бази данни Web of

Science и SCOPUS, финансирана от ФНИ, а така също и е оценена и публикационната активност.

- Извършена са определени дейности за **оптимизиране на дейността и подобряване на качеството на работните процеси във ФНИ**, чрез приемане на пакет от документи за кандидатстване по Процедура за предоставяне на национално съфинансиране за участие на български колективи в утвърдени акции по Европейска програма COST, по предложение на ВНЕК, утвърждаване на ПНЕК по двустранно сътрудничество.
- Извършена са извършени определени дейности за **увеличаване степента на прозрачност** по провеждането на текущите конкурси, а така също и за **възможностите за възражения**. Вече се разглеждат възражения по оценяване на проекти предложения по конкурсите на Фонда, в съответствие с въведената през 2020 г. в Правилника на ФНИ процедура.
- Комисията констатира повишена **ефективност при мониторинга и контрола от страна на членовете на ПНЕК** върху изпълнението на текущите проекти. Това е постигано чрез използване на различни обективни критерии за реализацията на съответната научната програма.
- Комисията констатира, че ФНИ реализира различни по своя характер дейности с цел максимално популяризиране на своята дейност, което е една много положителна тенденция. **По отношение на изпълнение на комуникационната стратегия на ФНИ, Комисията констатира, че ФНИ работи ефективно по приетата през 2018 г. Комуникационна стратегия, реализацията на която осигурява прозрачност, като съществен дял от нея е разпространението и популяризацията на резултатите от научните проекти, финансирани чрез ФНИ. Дейностите, разписани в Комуникационната стратегия се реализират успешно**, което отговаря на потребността от ефективна връзка между науката и гражданското общество, в светлината на целите на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017-2030 г.
- Документацията, която бе на разположение на Комисията е напълно дигитализирана, като само Протокол № 17 не е представен по този начин.

В същото време Комисията смята, че публичните средства в бюджета, които са предназначени за финансиране на научни изследвания в Република България през 2020 г., са недостатъчни, за да може Фонд „Научни изследвания“ да обезпечи в достатъчна степен, стимулира и развива научните изследвания в страната.

Комисията констатира, че са налице позитивни тенденции, свързани с по-ефективното използване на публичните средства, с подобряване на степента на нормативната и ресурсната осигуреност, а също така и с цялостната дейности по организация на дейността на Фонда.

В заключение, Комисията подкрепя застъпа зад констатациите, препоръките, забележките, изводите, които са представени в Годишния отчет на ФНИ 2020 г., които целят увеличаване на ефективността на административния и финансов контрол, увеличаване финансиране на проектната дейност, а така също и

необходимостта от подобряване на нивото на качество на оценяване на проектите предложения, увеличаване на административния капацитет на ФНИ.

ПРЕПОРЪКИ КЪМ ДЕЙНОСТТА НА ФНИ:

- **Констатираният недостатъчен административен персонал на Фонда изисква този проблем да бъде поне до известна степен решен**, като Комисията подкрепя изводите от Годишния отчет на ФНИ, че за решаването на този проблем, трябва да се увеличи щата на ФНИ, и/или да се повиши заплащането.
- Проблемът с известната дебалансираност в отделни научни области - намаление в броя на постъпилите проектни предложения и брой на финансираните проекти, както и различната успеваемост по научни направления и нефинансираните научни предложения с много високи оценки, трябва да бъде преодоляван с едно **по-ефикасно разпределение на бюджета на бъдещи конкурси**.
- Комисията отново поставя въпроса за необходимостта от **унифициране на изискванията към научните колективи при представяне на резултатите**, представянето на списъка с публикациите, и копия на самите публикации, както и формата на предоставяната на комисията информация по т.7. Научни резултати.
- Комисията смята за необходимо да се продължат усилията за осигуряване на **възможност за независимо и обективно оценяване и мониторинг на проектите**. Това може да се постигне например чрез въвеждане и функциониране на вътрешно административно звено за мониторинг, анализ и отчитане на изпълняваните проекти и дейности по конкурси, а така също и чрез външно оценяване.
- С цел да се постига **максимална прозрачност на работата на ПНЕК и ВНЕК**, следва след всяка сесия постигнатите резултати да представят **публично**, а така също и да се осигури още по-висока степен на прозрачност и откритост, както и възможност за еднократни възражения на оценки, като заедно с това се застъпи и аргументира оценка на научната част на проекта.
- С цел да се даде възможност за оценка от страна на Комисията на качеството на рецензиите на експерт-оценителите на проекто-предложенията, би трябвало да се обсъди необходимостта от предоставяне на протоколите от заседанията на ВНЕК.
- Комисията смята, че ФНИ може да изиска в края на годината **Аналитичен доклад от Председателите на ПНЕК**, който да съдържа изводи, заключения и препоръки по отношение на правилното и целесъобразно изразходване на отпуснатите средства. Заедно с това да бъде взето под внимание и тежестта на публикационната дейност, както и ефекта върху младите учени и възможностите за развитие, както и цялостния социално-икономическия резултат от реализацията на проектите - т.е. много по-аргументиран научен

отчет, според изискването на чл. 12, ал. 2 от Правилата на ПНЕК, както и изрично упоменати в чл. 20. „Постоянните научно-експертни комисии осъществяват мониторинг и анализ на финансираните научноизследователски проекти и на направените разходи по реализацията на проектите“.

- След приключване на оценката на проектите в конкурсите **ФНИ може да изиска Аналитичен доклад от Председателите на ВНЕК**. В този доклад следва да бъдат представени силните и слаби страни при оценката на проекто-предложенията.
- Комисията смята, че следва да се продължат усилията за пълноценното и целесъобразно използване на **електронна система за подаване на проектни предложения по всички конкурси, финансирани от ФНИ, и да се разширят нейните функции, включително поддържане на база данни за резултатите от проектите, новозакупена апаратура и оборудване по финансираните проекти**. Целта е да се осигури по-ефективно функциониране на ФНИ, прозрачност, архивиране в специално създадения регистър и разпространение на научните резултатите по финансираните от фонда проекти.
- Комисията смята, че следва да се потърсят възможностите за **въвеждане на ключови показатели и съответни критерии за измерване на социално-икономическия ефект** от реализирането на изследователската дейност в рамките на финансираните проекти.
- С цел **засилване на участието на чуждестранни специалисти** в оценката на научните проекти комисията препоръчва да се набележат съответни мерки от страна на УС на ФНИ за увеличаване дела на чуждестранните оценители при класирането на проекто-предложенията.

Тематична насоченост на конкурсите

- Комисията отново препоръчва на Изпълнителният съвет и представителите на МОН в него да обмисли възможността ежегодно да се определят няколко **научно-изследователски теми с приоритено икономическо и социално значение за обществото**. Тези теми следва да залегнат в конкурсите за национално финансиране, напр. в **Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания или в Конкурса за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и пост-докторанти**. Необходимо условие за успешната работа при обсъждането и дефиниране на тези национални теми/мисии да участват представители на съответните заинтересовани министерства, обществени организации и представители на бизнеса. В тази връзка следва да се формулират теми, както от Европейско и национално значение, така и от регионално значение.
- В рамките на така дефинираните теми трябва да има поставени **конкретни критерии за всяка научна област** с цел да се увеличи ефекта на получените резултати в различните научни, стопански и социални сфери.
- Отчитането на социално-икономическо въздействие на резултатите от финансираните проекти в област „Обществени науки“ все още не носи достатъчна информативност, доколкото ръководителите на проекти не винаги

отчитат адекватно публикационната активност по проектите. За целта може да се препоръча въвеждане на подходящ формуляр със систематизирани публикации по видове издания (с импакт ранг, с импакт фактор, реферирани и индексирани в световните бази данни (без имакт фактор и имакт ранг), индексирани във вторични бази данни, монографии и пр.);

- Комисията смята, че е **наложително ясно формулиране на нова политика на ФНИ по отношение управлението на интелектуалната собственост с публичното финансиране на научните организации и университетите.**
- Комисията препоръчва създаване на **механизъм за балансирано разпределение на средствата в рамките на системата за оценка на проектните предложения.**

Заключение на Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН, 2019 г., със Заповед на министъра на образованието и науката № РД09-1041/02.08.2016 г.:

На основата на анализа на цялостната дейност на Фонд „Научни изследвания“ за отчетната 2020 г., във връзка с чл. 19, 21 и 22 от Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации, както и на дейността на Фонд „Научни изследвания“ (Бон. - ДВ, бр. 54 от 29.06.2018 г.). Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН, назначена със Заповед на Министъра на образованието и науката № РД09-1041/02.08.2016 г., смята, че критериите за оценка на дейността на ФНИ, упоменати в чл. 20 на Правилника, са изпълнени в по-голямата си част, и дава своята **ПОЛОЖИТЕЛНА** оценка за дейността на Фонд „Научни изследвания“ през посочения период.

Комисията за наблюдение и оценка на дейността на ФНИ при МОН, назначена със Заповед на Министъра на образованието и науката № РД09-1041/02.08.2016 г. препоръчва на управителя на ФНИ и на председателя на ИС на ФНИ да вземат под внимание направените критични бележки и препоръки, с цел да се подобри още повече цялостната дейност на ФНИ през следващата отчетна година.

Приложение № 1

Годишен отчет за дейността на Фонд „научни изследвания“ за 2020 г., съгласно чл. 19 от Правилника за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност. | Фонд „Научни изследвания“ – бул. Ал. Стамболийски 239 Б

Информация за финансираните проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания – 2020 г.“: <https://www.fni.bg/?q=node/1248>

Информация за финансираните проектни предложения по „Конкурс за финансиране на фундаментални научни изследвания на млади учени и постдокторанти – 2020 г.“: <https://www.fni.bg/?q=node/1249>

Информация за финансираните проектни предложения по „Конкурс по Национална научна програма „Петър Берон. Наука и иновации с Европа“ (Петър Берон и НИЕ) - 2020 г.“: <https://www.fni.bg/?q=node/1259>

Линк към страницата с видеопредставянията на сайта на ФНИ:
<https://www.fni.bg/?q=node/1190>

Представяне на насоки за конкурси на ФНИ за 2020 г. - първа част
https://youtu.be/19_E8SXrig8

Представяне на насоки за конкурси на ФНИ за 2020 г. - втора част
https://youtu.be/qdk1K8pI_3I

Представяне на насоки за конкурси на ФНИ за 2020 г. - трета част
https://youtu.be/F_2dcnvoZPo

Представяне на насоки за конкурси на ФНИ за 2020 г. - четвърта част
<https://youtu.be/ddYvitRYGpE>

Общият брой гледания на представянията към края на 2020 г. е над 430.